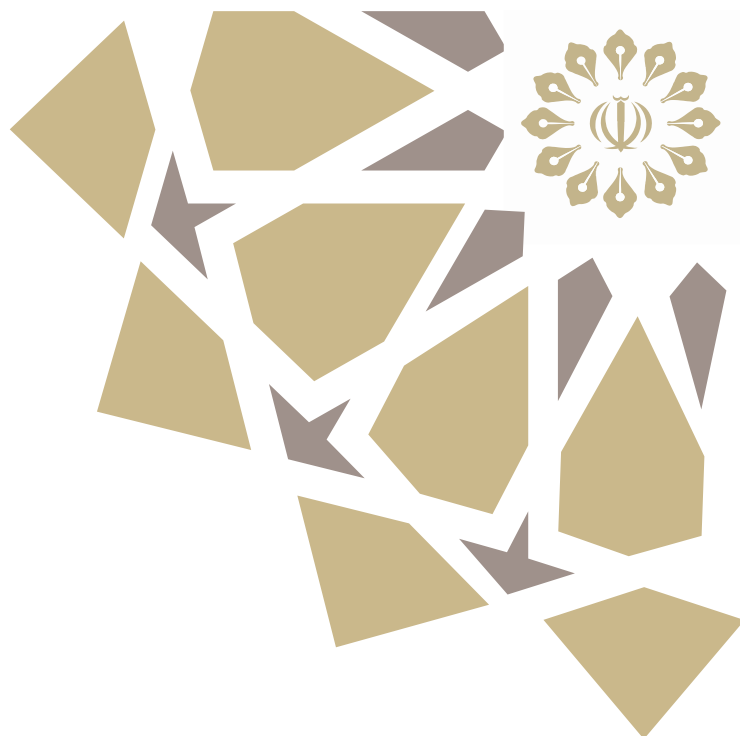

پژوهشکده شورای نگهبان
گزارش استدلالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور
(اعاده شده)

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور
(اعاده شده)

تاریخ تصویب: ۱۳۹۹/۱۲/۲۴

کد گزارش: ۱۴۰۰۱۰۱۴

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۳۹۹/۱۲/۲۵

پژوهشکده شورای نگهبان

لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور (اعاده شده)

درباره‌ی مصوبه

لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور در مرحله‌ی نخست در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۶ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. این شورا با بررسی مصوبه‌ی مذکور در جلسات متعدد، برخی از تبصره‌ها و جداول آن را مغایر با شرع یا قانون اساسی تشخیص داد.

مجلس شورای اسلامی در راستای مرتفع کردن ایرادات پیشین شورای نگهبان، در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۴ اصلاحاتی را در مصوبه‌ی پیشین معمول داشت و مصوبه‌ی مرحله‌ی دوم را به موجب نامه‌ی شماره ۳۰۰/۱۰۴۳۱۹ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۵ به شورای نگهبان ارسال کرد. این شورا با تشکیل دو جلسه‌ی صبح و عصر در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۵، بررسی مصوبه‌ی اعاده شده را در دستور کار خود قرار داد و برخی از احکام مصوبه‌ی اصلاحی را نیز واجد اشکال شرعی یا قانون اساسی تشخیص داد و نظر خود در این خصوص را به موجب نامه‌ی شماره ۹۹/۱۰۲/۲۴۵۲۳ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۵ به رئیس مجلس اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص لایحه بودجه سال ۱۴۰۰
کل کشور (اعاده شده)»

ماده واحده - ...

تبصره ۱

[در فراز اول بند (الف) تبصره (۱) اصلاحات ذیل به عمل می آید:
۱- در سطر اول کلمه «خام» بعد از عبارت «صادرات نفت» حذف می شود.

۲- در سطر هشتم کلمه «ذی ربط» جایگزین کلمه «تابعه» می شود.

۳- در سطر چهاردهم عبارت «دیگر اجزاء» حذف می شود.]

الف- سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی تا سقف یک میلیون بشکه در روز و خالص صادرات گاز بیست درصد (۲۰٪) و مازاد بر یک میلیون بشکه در روز نفت خام و میعانات گازی سی و هشت درصد (۳۸٪) تعیین می شود. با گزارش وزارت نفت مبنی بر فروش و با اعلام خزانه داری کل، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است پس از وصول منابع بلافاصله نسبت به واریز این وجوه و سهم چهارده و نیم درصد (۱۴/۵٪) شرکت ملی نفت ایران از کل صادرات نفت خام و میعانات گازی (معاف از تقسیم سود سهام دولت) و نیز سهم چهارده و نیم درصد (۱۴/۵٪) شرکت دولتی ذی ربط وزارت نفت از محل خالص صادرات گاز طبیعی (معاف از تقسیم سود سهام دولت و مالیات با نرخ صفر) و همچنین سهم سه درصد (۳٪) موضوع ردیف درآمدی ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون اقدام کند. مبالغ مذکور به صورت ماهانه واریز و از ماه یازدهم سال، محاسبه و تسویه می شود. مابه التفاوت سهم بیست درصد (۲۰٪) از سقف یک میلیون بشکه صادرات مذکور تا سهم قانونی سی و هشت درصد (۳۸٪) صندوق توسعه ملی از محل ورودی این صندوق به نسبت سهم صندوق و در سال ۱۴۰۰ به عنوان بدهی دولت و وام تلقی می شود و بازپرداخت آن به صندوق با سازوکاری است که در بودجه سنواتی مشخص می شود.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

قانون‌گذار در سطر نخست بند (الف) سابق، سهم صندوق توسعه‌ی ملی را درصد مشخصی از «صادرات نفت خام» مقرر کرده بود. اما نظر به اینکه اصطلاح نفت خام، مصادیق مضیق‌تری نسبت به اصطلاح نفت دارد، شورای نگهبان حکم فوق را مغایر با بند (۱۰) سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه^۱ و در نتیجه مغایر با بند (۱) اصل (۱۱۰) قانون اساسی تشخیص داد. چه اینکه سیاست‌های مذکور سهم صندوق را میزان مشخصی «از منابع حاصل از صادرات نفت» مقرر کرده است. حال با توجه به اینکه در مصوبه‌ی اصلاحی سهم صندوق مطابق حکم مذکور در سیاست‌ها از «صادرات نفت» مقرر شده، اشکال پیشین شورا رفع شده است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

الف) قانون‌گذار در بند (الف) سابق، عبارت «شرکت دولتی تابعه وزارت نفت» را به کار برده بود و مشخص نبود مقصود قانون‌گذار دقیقاً کدام شرکت از شرکت‌های تابعه‌ی وزارت نفت است و عبارت مذکور از این حیث واجد ابهام شناخته شد. حال که قانون‌گذار در مصوبه‌ی اصلاحی، عبارت «شرکت دولتی ذی‌ربط وزارت نفت» را به کار برده است و با توجه به سیاق کلام روشن است شرکت ملی گاز ایران، شرکت دولتی ذی‌ربط تابعه‌ی وزارت نفت در این مورد است، ابهام سابق شورا منتفی شده است؛ هر چند رفع ایراد اصلی با تصویب اساسنامه شرکت ملی گاز ایران و در نتیجه امکان تصریح به نام این شرکت است.

ب) مجلس شورای اسلامی در بند (الف) سابق عبارت «و دیگر اجزا» را در کنار سهم صندوق توسعه‌ی ملی به کار برده بود که با توجه به اینکه عبارت مذکور دارای معنی و مفهوم روشنی نبود، از سوی شورا واجد ابهام اعلام شد. حال که قانون‌گذار در اصلاح این بند به

۱. بند (۱۰) سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه ابلاغی ۱۳۹۴/۴/۹ مقام معظم رهبری: «تغییر نگاه به نفت و گاز و درآمدهای حاصل از آن، از منبع تأمین بودجه‌ی عمومی به «منابع و سرمایه‌های زاینده‌ی اقتصادی» و دائمی شدن اساسنامه‌ی صندوق توسعه‌ی ملی با تنفیذ اساسنامه‌ی موجود و واریز سالانه سی درصد (۳۰٪) از منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز به صندوق توسعه‌ی ملی و افزایش حداقل (۲) واحد درصد سالیانه به آن.»

کلی عبارت مذکور را حذف کرده است، ابهام فوق سالبه‌ی به انتفای موضوع است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند (الف) تبصره (۱)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تذکرات:

۱- با توجه به عدم اعمال تذکرات مذکور در نظر سابق این شورا، لازم است همه آن تذکرات اعمال گردد.

۲- در بند (الف) تبصره (۱)، قبل از عبارت محذوف «دیگر اجزاء»، کلمه «و» حذف گردد.

تبصره ۱-

الف - ...

ب -

[عبارت «صادرات فرآورده‌های نفتی مشمول این حکم نمی‌باشد» به انتهای فراز اول جزء (۱) بند (ب) تبصره (۱) اضافه می‌شود.]

۱- سقف منابع حاصل از ارزش صادرات نفت مندرج در ردیف ۲۱۰۱۰۱، میعانات گازی و خالص صادرات گاز مندرج در ردیف ۲۱۰۱۰۲ و منابع مربوط به سه درصد (۳٪) مندرج در ردیف ۲۱۰۱۰۹ جدول شماره (۵) این قانون معادل یک میلیون و نهصد و نود و دو هزار و هفتصد و بیست میلیارد (۱,۹۹۲,۷۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌شود.
صادرات فرآورده‌های نفتی مشمول این حکم نمی‌باشد.

...

▪ دیدگاه عدم ابهام

حکم جزء (۱) سابق از این حیث که در خصوص سقف منابع حاصل از صادرات

مشتقات و فرآورده‌های نفتی تعیین تکلیف نکرده بود، از سوی شورای نگهبان واجد ابهام شناخته شد. حال که قانون‌گذار در مصوبه‌ی اصلاحی تصریح کرده است منابع حاصل از صادرات «فرآورده‌های نفتی» مشمول حکم این جزء نیست، بنابراین تعیین سقف برای منابع حاصل از صادرات «فرآورده‌های نفتی» در جزء (۱) متفی است و ابهام مذکور رفع شده است. کماینکه دقت در تبصره (۱۴) این مصوبه نشان می‌دهد منابع حاصل از صادرات فرآورده‌های نفتی در سقف منابع اجرای هدفمندی یارانه‌ها پیش‌بینی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۱) بند (ب) تبصره (۱)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۱-

الف - ...

ب -

۱ - ...

[در جداول مبلغ ششصد هزار میلیارد (۶۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال

برای جزء (۳) بند (ب) تبصره (۱) درج گردد.]

۳- در صورت افزایش عواید حاصل از جزء (۱) این بند نسبت به ردیف‌های مصوب فوق‌الذکر، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است منابع حاصله را به ردیف ۲۱۰۱۱۲ جدول شماره (۵) این قانون واریز نماید. دولت موظف است از ابتدای مهر ماه سال ۱۴۰۰ منابع حاصله را در سقف اعتبارات بودجه عمومی صرف افزایش تخصیص برای تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای این قانون به ویژه اصلاح نقاط حادثه‌خیز درون و برون‌شهری و احداث تقاطع‌های غیرمسطح مورد نیاز در ورودی شهرها، طرح هادی و بهسازی روستایی، توسعه زیرساخت‌های آموزش، طرح‌های توسعه زیرساخت‌های آموزش الکترونیک مدارس، بهسازی و نوسازی مدارس تخریبی و دانشگاه‌ها و

مدارس حوزه‌های علمیه برادران و خواهران و جامعه‌المصطفی، هسته‌ای، واحدهای دوم و سوم نیروگاه اتمی بوشهر، حمل و نقل عمومی، راه‌های روستایی، تولیدی، زیرساخت‌های شهرک‌ها و نواحی صنعتی، دولت الکترونیک، آموزش، آموزش‌های مهارتی و مهارت‌پروری و مهارت‌آموزی سربازان وظیفه، سلامت با اولویت حمایت از بیماران دارای بیماری‌های خاص و بیماری سالک، جمعیت، محیط زیست و مهار (کنترل) آب و سیلاب، آب و فاضلاب با اولویت مناطق روستایی و عشایری، تأمین آب شرب شهرها و روستاها، توسعه و بازتوانی نیروگاه‌های برق، بافت فرسوده، بازآفرینی شهری و تحقیقات کاربردی بخش کشاورزی با اولویت حوزه دانش‌بنیان، تحقیقات کاربردی به ویژه دفاعی و هزینه‌های معیشت و سلامت و کاهش آثار منفی کرونا نماید.

...

▪ دیدگاه عدم مغایرت

مجلس شورای اسلامی در جزء (۳) سابق مقرر کرده بود که دولت مازاد منابع مذکور در جزء (۱) این بند را به طور مطلق صرف طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای به ویژه موارد متعدد ذکر شده در جزء (۳) کند. شورا با توجه به عدم تعیین سقف و ردیف برای منابع مذکور، آن را مغایر با اصل (۵۲) قانون اساسی شناخت. حال که در توضیحات مجلس شورای اسلامی مقرر شده است در جداول بودجه برای این جزء ردیف مشخصی تا سقف (۶۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تعیین شود، اشکال پیشین شورای نگهبان برطرف شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۳) بند (ب) تبصره (۱)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۱-

الف - ...

ب - ...

۱ - ...

۱- در سطر آخر فراز اول جزء (۴) بند (ب) تبصره (۱)، عبارت «کالاهای اساسی» جایگزین عبارت «تأمین معیشت» می‌شود. همچنین در سطر پنجم فراز مزبور، کلمه «مصرفی» بعد از عبارت «دارو و تجهیزات» اضافه می‌شود.

۲- در سطر آخر فراز دوم جزء (۴) بند (ب) تبصره (۱)، عبارت «در حیطه وظایف قانونی خود در حسن اجرای این جزء» جایگزین عبارت «در اجرای این جزء به صورت تضامنی» می‌شود.

۴- دولت و دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ از جمله بانک مرکزی، مجاز به تخصیص، فروش، تهاتر و یا مبادله منابع ارزی حاصل از صادرات نفت، گاز، میعانات گازی، فرآورده‌های نفتی و گازی (اصلی و فرعی) و سایر منابع، به غیر از نرخ سامانه معاملات الکترونیکی (ای.تی.اس) به جزء برای واردات کالاهای اساسی، دارو و تجهیزات مصرفی پزشکی و تا سقف هشت میلیارد (۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار نیستند. دولت موظف است بر اساس ارزیابی شرایط اقتصادی، اجتماعی و بین‌المللی کشور نسبت به افزایش تدریجی نرخ ارز ترجیحی موارد فوق‌الذکر تا نرخ سامانه معاملات الکترونیکی (ای.تی.اس) اقدام و مابه‌التفاوت منابع وصولی را به ردیف درآمدی شماره ۱۶۰۱۳۶ جدول شماره (۵) این قانون واریز نماید. منابع واریزی از محل ردیف شماره ۷۱-۵۳۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون صرف کالاهای اساسی، دارو و تجهیزات مصرفی پزشکی می‌شود.

۱. ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ کمیسیون مشترک رسیدگی به لایحه مدیریت خدمات کشوری مجلس شورای اسلامی: «ماده ۵- دستگاه اجرایی: کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می‌شوند.»

در مواردی که دولت نسبت به تخصیص ارز ترجیحی مبادرت می‌کند کارگروهی مرکب از رئیس کل بانک مرکزی (دبیر کارگروه)، رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور، وزیر امور اقتصادی و دارایی، وزیر صنعت، معدن و تجارت و بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذی‌ربط موظفند سیاست‌گذاری و فرآیند تخصیص، توزیع و موارد مصرف ارز ترجیحی را به گونه‌ای اجراء و نظارت کنند که کالاها و خدمات مشمول به‌هنگام، به اندازه و با قیمت متناسب با نرخ ترجیحی ارز به مصرف‌کننده نهایی برسد. مقامات فوق در حیطه وظایف قانونی خود در حسن اجرای این جزء مسئولیت دارند.

...

▪ دیدگاه ابهام

مجلس شورای اسلامی در جزء (۴) سابق مقرر کرده بود که منابع واریزی از محل مابه‌التفاوت وصولی از محل افزایش نرخ ارز ترجیحی صرف تأمین «معیشت، دارو و تجهیزات مصرفی پزشکی» شود. البته در ردیف مربوط به این جزء نیز عدد مشخصی را درج نکرده بود و تنها عدد (۱) به عنوان سقف این منابع ذکر شده بود. شورای نگهبان حکم سابق را از دو جهت واجد ابهام شناخت؛ اولاً از این حیث که مقصود قانون‌گذار از صرف منابع برای «تأمین معیشت» به روشنی مشخص نبود. ثانیاً از این منظر که در جداول ضمیمه‌ی مصوبه سابق در ردیف‌های مربوط به این حکم عدد (۱) درج شده بود، سقف این منابع نیز مشخص نبود. حال در مصوبه‌ی اصلاحی، قانون‌گذار عبارت «کالاهای اساسی» را جایگزین عبارت «تأمین معیشت» کرده است و به این ترتیب ابهام نخست شورا منتفی شده است. اما نظر به اینکه همچنان در مصوبه‌ی حاضر نیز سقف مشخصی برای این حکم تعیین نشده است، ابهام دوم شورا در مورد روشن نبودن سقف منابع به قوت خود باقی است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مطابق حکم ذیل جزء (۴) سابق، کارگروهی مرکب از برخی مقامات عمومی عهده‌دار اجرا و نظارت بر تخصیص ارز ترجیحی شده بودند و تخلف آنها از این تکلیف موجب

تحقق «مسئولیت تضامنی» برای آنها اعلام شده بود. اما از این جهت که حدود این مسئولیت تضامنی روشن نبود و مشخص نبود اعضای این کارگروه در چه مواردی مسئول شناخته می‌شوند، شورا این حکم را دارای ابهام تشخیص داد. حال که قانون‌گذار در راستای تأمین نظر شورای نگهبان تنها مسئولیت (مسئولیت نسبی نه تضامنی) مقامات مذکور در صورت تخلف از وظایف قانونی را مقرر کرده است، ابهام پیش‌گفته منتفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

۱- در تبصره (۱)،

۱-۱- در جزء (۴) بند (ب)، علی‌رغم اصلاح به عمل آمده، ابهام مذکور در جزء (۶-۱) نظر این شورا، در خصوص عدم درج اعداد مشخص در ردیف‌های این جزء و مشخص نبودن سقف منابع حاصل شده و قابل مصرف در این خصوص، کماکان به قوت خود باقی است.

تبصره ۱-

[بند (و) تبصره (۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:]

و- وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط موظف است در سال ۱۴۰۰ میعانات گازی را با استفاده از ضمانت بانکی و یا اعتبارات اسنادی داخلی (ال‌سی ریالی) نظام بانکی به فروش برساند، به طوری که از وصول به موقع منابع حاصل از فروش شرکت‌های داخلی پتروشیمی اطمینان حاصل شود.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی در بند (و) سابق، فروش میعانات گازی را به صورت «اعتبار اسنادی داخلی» مقرر کرده بود. این حکم از این حیث که تعریف «اعتبار اسنادی داخلی» روشن نبود، واجد ابهام شناخته شد. حال که قانون‌گذار در اصلاحات این بند، اعتبارات اسنادی داخلی را همان «ال‌سی ریالی» معرفی کرده است و با قرار دادن آن در کنار اصطلاح

«ضمانت بانکی»، ماهیت تضمین پرداخت بودن آن را مشخص کرده است، ابهام فوق‌الذکر منتفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند (و) تبصره (۱)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۱-

الف - ...

[بند (ز) تبصره (۱) حذف می‌شود.]

▪ دیدگاه عدم مغایرت

مجلس شورای اسلامی در بند (ز) پیشین، وزرات نفت را مکلف کرده بود تا الگوی مصرف گاز خانگی را تهیه و برای تصویب به هیئت وزیران پیشنهاد کند. حکم فوق از این منظر که ماهیت بودجه‌ای نداشت، مغایر با اصل (۵۲) قانون اساسی شناخته شد. اکنون که قانون‌گذار در اصلاحات این مصوبه به کلی بند (ز) را حذف کرده است، اشکال مذکور نیز بلاموضوع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

با توجه به حذف بند (ز) تبصره (۱)، بررسی موضوع از حیث مغایرت با قانون اساسی و موازین شرع، سالبه به انتفای موضوع است.

تبصره ۱-

الف - ...

[۱- در سطر اول بند الحاقی (۱) تبصره (۱)، عبارت «مبلغ یکصد و پنجاه هزار میلیارد (۱۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از محل جزء (۳) بند (ب) این تبصره» جایگزین عبارت «معادل ریالی چهار میلیون تن» و در

سطر دوم عبارت «به قیمت فوب (روی کشتی) خلیج فارس و بر اساس قیمت ارز اعلامی از سوی بانک مرکزی» حذف می‌شود.

۲- در جزء (۳) بند الحاقی (۱) تبصره (۱)، عبارت «امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور» به عبارت «ذی‌ربط آن» اصلاح می‌شود.

بند الحاقی ۱- در سال ۱۴۰۰ وزارت نفت مکلف است مبلغ یکصد و پنجاه هزار میلیارد (۱۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از محل جزء (۳) بند (ب) این تبصره مواد اولیه قیر وی.بی (وکیوم باتوم)، نفت خام را به صورت ماهانه در اختیار پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها قرار داده و در حساب‌های فی‌مابین خود و خزانه‌داری کل کشور به شرح ذیل تسویه نماید:

۱- ...

۳- هفده درصد (۱۷٪) برای آسفالت معابر شهرها در اختیار وزارت کشور (سازمان ذی‌ربط آن)

۴- ...

▪ دیدگاه عدم مغایرت

حکم بند الحاقی (۱) پیشین در خصوص در اختیار قرار دادن معادل ریالی چهار میلیون تن مواد اولیه قیر، از این حیث که فاقد سقف و ردیف بودجه‌ای بود، از سوی اعضای شورای نگهبان مغایر با حکم ذیل اصل (۵۳) قانون اساسی شناخته شد. حال که مجلس شورای اسلامی در راستای تأمین نظر شورا در مصوبه‌ی اصلاحی سقف و ردیف مشخصی را برای این امر پیش‌بینی کرده است، اشکال مغایرت شورا منتفی شده است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

شورای نگهبان ذکر «سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور» در جزء (۳) سابق را از این حیث که وضعیت اساسنامه‌ی معتبر سازمان مذکور مشخص نبود، واجد ابهام اعلام کرد. اما نظر به اینکه قانون‌گذار در اصلاحات این جزء، عبارت «سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور» را حذف کرده است، ابهام سابق شورا نیز منتفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۱) تبصره (۱)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۱-

الف - ...

[۱- فراز دوم این بند حذف می شود.

۲- در جزء (۱) عبارت «وزارت نفت از طریق شرکت های تابعه ذی ربط موظف است منابع حاصل از اجرای این بند تا سقف پانزده هزار میلیارد (۱۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال را متناسب با وصول درآمد و واریز آن به جدول تبصره (۱۴) این قانون، به طور کامل تا سقف پنج هزار میلیارد (۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به عنوان یارانه خرید گاز مایع برای خانوارهای ساکن در مناطق فاقد لوله کشی گاز طبیعی و تا سقف ده هزار میلیارد (۱۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال برای توسعه زیرساخت استفاده از گاز مایع در ناوگان حمل و نقل هزینه کند.» جایگزین عبارت «منابع حاصل از اجرای این بند ابتداء به عنوان یارانه سوخت گاز مایع برای خانوارهای ساکن در مناطق فاقد لوله کشی گاز طبیعی و باقی مانده آن مطابق جدول تبصره (۱۴) برای توسعه زیرساخت استفاده از گاز مایع در ناوگان حمل و نقل استفاده می شود» می گردد.

۳- در جزء (۲)، عبارت «سازمان هدفمندی یارانه ها» جایگزین عبارت «سازمان برنامه و بودجه کشور» می شود.

۴- جزء (۴) حذف می شود.]

بند الحاقی ۲- وزارتخانه های نفت و کشور موظفند امکان احداث جایگاه ها و زیرساخت استفاده قانونمند از سوخت گاز مایع (ال.پی.جی) در ناوگان حمل و نقل با اولویت ناوگان عمومی و حمل بار را به کمک بخش های خصوصی و عمومی، تا سقف مجموع دو میلیون تن در سال

فراهم کنند.

در اجرای این بند رعایت شرایط ذیل الزامی است:

۱- قیمت هر کیلوگرم گاز مایع تحویلی به شرکت‌های توزیع‌کننده برابر دوسوم قیمت یک لیتر بنزین سهمیه‌ای تعیین می‌گردد. وزارت نفت از طریق شرکت‌های تابعه ذی‌ربط موظف است منابع حاصل از اجرای این بند تا سقف پانزده هزار میلیارد (۱۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال را متناسب با وصول درآمد و واریز آن به جدول تبصره (۱۴) این قانون، به طور کامل تا سقف پنج هزار میلیارد (۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به عنوان یارانه خرید گاز مایع برای خانوارهای ساکن در مناطق فاقد لوله‌کشی گاز طبیعی و تا سقف ده هزار میلیارد (۱۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال برای توسعه زیرساخت استفاده از گاز مایع در ناوگان حمل و نقل هزینه کند.

۲- سازمان هدفمندی یارانه‌ها موظف است به هر یک از خانوارهای ساکن مناطق فاقد لوله‌کشی گاز طبیعی به‌طور میانگین، یارانه‌ای معادل سی و سه کیلوگرم گاز مایع در هر ماه متناسب با بُعد خانوار، فصول سرد و گرم سال و محل سکونت دائم آنها در مناطق سردسیر و گرمسیر اختصاص دهد.

۳- ...

▪ دیدگاه عدم مغایرت

الف) مجلس شورای اسلامی در بند الحاقی (۲) سابق و اجزاء آن، تکالیف متعددی از جمله مکلف شدن وزارتخانه‌های نفت و کشور به ایجاد امکان احداث جایگاه‌ها و زیرساخت استفاده از گاز مایع را مقرر کرده بود. این در حالی بود که مقرره‌ی سابق فاقد سقف و ردیف بود و در نتیجه شورا آن را مغایر با ذیل اصل (۵۳) قانون اساسی تشخیص داد. حال که قانون‌گذار در اصلاحات جزء (۱) این بند، سقف و ردیف بودجه‌ای مشخصی را برای این امر تعیین کرده است، اشکال مذکور شورای نگهبان منتفی شده است.

ب) به موجب جزء (۴) سابق بند الحاقی (۲)، وزرات نفت به طور مطلق مکلف به تعیین خودروهایی در اولویت برای استفاده از سوخت مایع و همچنین تعیین میزان کارمزد

جایگاه‌های توزیع شده بود. این در حالی بود که قانون‌گذار هیچ ملاک و معیاری برای نحوه‌ی اولویت‌بندی خودروهای فوق و همچنین نحوه‌ی تعیین کارمزد مزبور ارائه نکرده بود و شورا این تفویض مطلق دو تکلیف فوق به وزارت نفت را مغایر با اصل (۸۵) قانون اساسی تشخیص داد. اکنون که در مصوبه‌ی اصلاحی به کلی جزء (۴) این بند الحاقی حذف شده است، اشکال پیشین نیز فاقد موضوع است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۲) تبصره (۱)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۱-

الف - ...

[مقرر شد در جداول، ردیف و مبلغ درج شود و در سقف ماده واحده باشد.]

بند الحاقی ۴- دولت مکلف است از طریق شرکت ملی نفت ایران در صورت درخواست دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط تا مبلغ نهصد هزار میلیارد (۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از خالص بدهی قطعی خود به اشخاص حقیقی، حقوقی، تعاونی، بنیاد مستضعفان، ستاد اجرایی فرمان امام (ره) و بخش‌های خصوصی که در چهارچوب قوانین تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده و همچنین اجرای تکالیف این قانون از جمله پرداخت تعهدات مربوط به طرح‌های عمرانی، دفاعی و هسته‌ای از محل تحویل نفت خام و میعانات گازی صادراتی به این اشخاص بر اساس قیمت روز صادراتی شرکت ملی نفت ایران تسویه و از طریق منابع و مصارف عمومی دولت و بر اساس جدول شماره (۲۱) این قانون با خزانه‌داری کل کشور، اعمال حساب کند.

اجرای این حکم منوط به اجرایی‌شدن سقف تعیین شده در بند (ب) این تبصره نیست و مازاد بر سقف مندرج در بند مذکور است. همچنین در

صورت تقاضای اشخاص حقیقی، حقوقی، تعاونی و خصوصی دارای انواع اوراق مالی اسلامی با سررسید زودتر از خردادماه سال ۱۴۰۰، تا سقف یکصد و پنجاه هزار میلیارد (۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از طریق تحویل نفت خام صادراتی به این اشخاص به میزان ارزش اسمی اوراق با قیمت روز صادرات تسویه نماید. متناسب با میزان استفاده از سازوکار این بند معادل سی و هشت درصد (۳۸٪) جهت پرداخت سهم صندوق توسعه ملی و چهارده و نیم درصد (۱۴/۵٪) به عنوان سهم شرکت ملی نفت ایران، حواله تحویل نفت قابل انتقال به غیر در اختیار آنها قرار می‌گیرد.

آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری وزارتخانه‌های نفت، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح اجازه داده می‌شود از محل این بند مبلغ سیصد هزار میلیارد (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از سهمیه نفت خام، میعانات گازی را از طریق پالایش در پالایشگاه‌های غیردولتی که نسبت به افزایش ظرفیت تولید خود اقدام نموده‌اند، به مصرف برساند.

معادل فرآورده‌های ناشی از اجرای این بند جهت صادرات آن در اختیار نیروهای مسلح قرار می‌گیرد.

▪ دیدگاه مغایرت

مجلس شورای اسلامی در بند الحاقی (۴) سابق دولت را مکلف کرده بود که اولاً در صورت درخواست دستگاه‌های اجرایی مذکور تا مبلغ مشخصی از خالص بدهی قطعی خود به اشخاص حقیقی، حقوقی، تعاونی، برخی از نهادهای عمومی و بخش‌های خصوصی را از محل تحویل نفت خام و میعانات گازی به این اشخاص تسویه کند و ثانیاً در صورت تقاضای اشخاص دارای انواع اوراق مالی اسلامی تا سقف مبلغ معینی، از طریق تحویل نفت خام به این اشخاص، مبلغ اوراق را تسویه کند. این در حالی بود که دو تکلیف مذکور دارای ردیف

مشخص بودجه‌ای نبود و در نتیجه در سقف کلی بودجه نیز لحاظ نشده بود و شورا آن را مغایر با اصل (۵۳) قانون اساسی اعلام کرد. اکنون قانون‌گذار در مصوبه‌ی اصلاحی نیز هیچ تغییری در متن این بند الحاقی به عمل نیاورده است و تنها توضیح داده است که در جداول پیوست ارسالی ردیفی به این بند اختصاص یافته است. بنابراین نظر به عدم تغییر متن بند الحاقی (۴) و عدم اختصاص ردیف مستقلی به آن در جداول مصوبه‌ی اصلاحی، اشکال سابق شورا در خصوص مغایرت با اصل (۵۳) قانون اساسی همچنان باقی است.

▪ نظر شورای نگهبان

۱- در تبصره (۱)،

۱-۲- بند الحاقی (۴)، ایراد مذکور در جزء (۱-۱۳) نظر این شورا، کماکان به قوت خود

باقی است.

تبصره ۱-

الف - ...

[در بند الحاقی (۷) تبصره (۱)، عبارت «از طریق ردیف هزینه‌ای شماره ۸۲-۵۳۰۰۰۰» بعد از عبارت «از محل درآمدهای حاصل از حقوق ورودی» اضافه می‌شود.]

بند الحاقی ۷- سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است به منظور حمایت از توسعه صادرات محصولات کشاورزی به‌ویژه به کشورهای همسایه و اتحادیه اوراسیا، نسبت به تأمین مالی یارانه حمل و نقل هوایی (محاسبه قیمت سوخت هواپیماهای باری حامل محصولات کشاورزی به مقاصد فوق معادل با نرخ سوخت تحویلی به هواپیماهای مسافربری) به میزان بیست درصد (۲۰٪) اعتبارات جوایز و مشوق‌های صادراتی و همچنین دو هزار میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل درآمدهای حاصل از حقوق ورودی از طریق ردیف هزینه‌ای شماره ۸۲-۵۳۰۰۰۰ اقدام نماید. شیوه‌نامه نحوه پرداخت این اعتبارات با همکاری

وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت (سازمان توسعه تجارت ایران) تدوین می‌شود.

▪ دیدگاه عدم ابهام

قانون‌گذار در بند الحاقی (۷) سابق، سازمان برنامه را مکلف کرده بود مبلغی از محل درآمدهای حاصل از حقوق ورودی را صرف حمایت از توسعه صادرات محصولات کشاورزی کند. این در حالی بود که مشخص نبود مبلغ مذکور از محل کدامیک از ردیف‌های هزینه‌ای مصرف خواهد شد و در نتیجه مقرره‌ی سابق واجد ابهام شناخته شد. حال که مجلس شورای اسلامی در راستای رفع ابهام مذکور، به ردیف هزینه‌ای این بند تصریح کرده است، ابهام سابق شورا رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۷) تبصره (۱)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۲-

الف-

[در انتهای جزء (۱) بند (الف) تبصره (۲)، عبارت «به صورت مالکیتی - مدیریتی» حذف می‌شود.]

- ۱- به دولت اجازه داده می‌شود، بنگاه‌های دولتی مشمول گروه (۱) و
- (۲) موضوع ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵^۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی را

۱. ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «ماده ۲ (اصلاحی ۱۳۹۷/۱۱/۰۱) - فعالیت‌های اقتصادی در جمهوری اسلامی ایران شامل تولید، خرید و یا فروش کالاها و یا خدمات به سه گروه زیر تقسیم می‌شود: گروه یک- تمامی فعالیت‌های اقتصادی به جز موارد مذکور در گروه دو و سه این ماده.

پس از احراز صلاحیت حرفه‌ای و اهلیت فنی و مالی و همچنین عدم بدهی معوق متقاضی به نظام بانکی، سازمان خصوصی‌سازی و صندوق‌های بازنشستگی، واگذار نماید و پس از واریز منابع حاصله به ردیف ۳۱۰۵۰۱ مصارف مربوط به موضوع جزء (۱) بند (د) سیاست‌های

→

شرکت طراحی و ساختمان نفت

شرکت بازرگانی پیشکسوتان توسعه سرور

شرکت گسترش سنگ کردستان

شرکت‌های «تأمین تجهیزات صنایع گسترش شفق هرمز مهر»، «طراحی و ساخت سازه‌های دریایی مبین سازه»، «صنایع کشتی‌سازی عظیم گسترش هرمز»، «کشتی‌سازی بحر گسترش هرمز»، «کشتی‌سازی ندیم گسترش هرمز» گروه دو- فعالیت‌های اقتصادی مذکور در صدر اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به جز موارد مذکور در گروه سه این ماده.

شرکت «مدیریت تولید و بهره‌برداری نیروگاه‌های سیکل ترکیبی خیام»

شرکت‌های فرهنگی- ورزشی «استقلال ایران و پیروزی (پرسپولیس)»

گروه سه- فعالیت‌ها، مؤسسات و شرکت‌های مشمول این گروه عبارتند از:

(۱) شبکه‌های مادر مخابراتی و امور واگذاری بسامد (فرکانس)،

(۲) شبکه‌های اصلی تجزیه و مبادلات و مدیریت توزیع خدمات پایه پستی،

(۳) تولیدات محرمانه یا ضروری نظامی، انتظامی و امنیتی به تشخیص فرماندهی کل نیروهای مسلح،

(۴) شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های استخراج و تولید نفت خام و گاز،

(۵) معادن نفت و گاز،

(۶) بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک ملی ایران، بانک سپه، بانک صنعت و معدن، بانک توسعه

صادرات، بانک کشاورزی، بانک مسکن و بانک توسعه تعاون،

(۷) بیمه مرکزی و شرکت بیمه ایران،

(۸) شبکه‌های اصلی انتقال برق،

(۹) سازمان هواپیمایی کشوری و سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران،

(۱۰) سدها و شبکه‌های بزرگ آبرسانی،

(۱۱) رادیو و تلویزیون،

(۱۲) شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران،

تشخیص، انطباق و طبقه‌بندی فعالیت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی موضوع این ماده با هر یک از سه گروه به پیشنهاد

وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف شش ماه به تصویب هیئت وزیران می‌رسد و در مورد بند (۳) گروه سه،

مصوبه هیئت وزیران باید به تصویب فرماندهی کل نیروهای مسلح برسد.

کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی^۱ را از طریق جدول شماره (۱۳) این قانون با تأکید بر تقویت تعاونی‌ها پرداخت کند.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی در ذیل جزء (۱) سابق، دولت را مکلف به تقویت تعاونی‌ها «به صورت مالکیتی و مدیریتی» کرده بود. اما از این حیث که این اصطلاح دارای تعریف قانونی نبود و در نتیجه مقصود قانون‌گذار از عبارت مذکور مشخص نبود، شورا حکم پیش‌گفته را دارای ابهام شناخت. حال با توجه به حذف عبارت «به صورت مالکیتی و مدیریتی» در مصوبه‌ی اصلاحی، ابهام مذکور رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۱) بند (الف) تبصره (۲)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۱. بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی ابلاغی ۱۳۸۴/۳/۱ مقام معظم رهبری: «د- سیاست‌های کلی واگذاری:

۱- الزامات واگذاری:

۱-۱- توانمندسازی بخش‌های خصوصی و تعاونی بر ایفای فعالیت‌های گسترده و اداره بنگاه‌های اقتصادی بزرگ.

۱-۲- نظارت و پشتیبانی مراجع ذی‌ربط بعد از واگذاری برای تحقق اهداف واگذاری.

۱-۳- استفاده از روش‌های معتبر و سالم واگذاری با تأکید بر بورس، تقویت تشکیلات واگذاری، برقراری جریان شفاف اطلاع‌رسانی، ایجاد فرصت‌های برابر برای همه، بهره‌گیری از عرضه تدریجی سهام شرکت‌های بزرگ در بورس به‌منظور دستیابی به قیمت پایه سهام.

۱-۴- ذی‌نفع نبودن دست‌اندرکاران واگذاری و تصمیم‌گیرندگان دولتی در واگذاری‌ها.

۱-۵- رعایت سیاست‌های کلی بخش تعاونی در واگذاری‌ها.

۲- «...»

تبصره ۲-

الف-

۱- ...

[۱- در جزء (۲) بند (الف) تبصره (۲)، عبارت «بند (د)» جایگزین عبارت «به استناد تبصره (۷) ماده (۳) قانون اجرای» می شود.

۲- در سطر پنجم جزء (۲-۱) بعد از عبارت «ایجاد صندوق های سرمایه گذاری» عبارت «و تأیید اساسنامه مطابق تشریفات قانونی» اضافه و در انتهای این جزء عبارت «تا تعیین ماهیت حقوقی صندوق مذکور، در سال ۱۴۰۰ در حکم مؤسسه عمومی غیردولتی می باشد.» اضافه می شود.

۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است تمام یا بخشی از سهام و دارایی های دولتی دستگاه های اجرایی زیرمجموعه قوه مجریه و باقی مانده سهام متعلق به دولت و شرکت های دولتی در بنگاه های مشمول واگذاری را مطابق روش های مندرج در قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی عرضه و منابع حاصله سهم دولت بند (د) سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی را به ردیف ۳۱۰۵۰۲ واریز کند. علاوه بر روش های فوق و با رعایت صرفه و صلاح بیت المال، واگذاری سهام در قالب صندوق های سرمایه گذاری قابل معامله در بورس (ای.تی.اف) مشروط به اینکه مدیریت این صندوق ها بیش از سه سال دولتی نباشد و همچنین عرضه سهام به روش ثبت سفارش با شرایط زیر نیز مجاز است:

۲-۱- وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است سهام شرکت های دولتی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران یا فرابورس ایران را که در مالکیت دستگاه های اجرایی زیرمجموعه قوه مجریه یا شرکت های تابعه آنها و یا بانک های دولتی قرار دارند در چهارچوب روش های مندرج در این جزء واگذار نماید. در صورت واگذاری در قالب صندوق های سرمایه گذاری قابل معامله در بورس، پس از ایجاد صندوق های

سرمایه‌گذاری و تأیید اساسنامه مطابق تشریفات قانونی، انتقال سهام مذکور در قالب معاملات خارج از جلسه رسمی معاملات بین صندوق‌ها و عرضه واحدها و صندوق‌های یادشده به عموم امکان‌پذیر است. عرضه سهام شرکت‌ها به روش ثبت سفارش یا در قالب صندوق‌های سرمایه‌گذاری تا سقف سی درصد (۳۰٪) مشمول تخفیف است. میزان تخفیف توسط هیئت وزیران تعیین می‌شود. تا تعیین ماهیت حقوقی صندوق مذکور، در سال ۱۴۰۰ در حکم مؤسسه عمومی غیردولتی می‌باشد.

۲-۲- ...

▪ دیدگاه ابهام

الف) به موجب حکم جزء (۲) سابق، وزارت اقتصاد مکلف شده بود تا تمام یا بخشی از سهام متعلق به دولت و شرکت‌های دولتی در بنگاه‌های مشمول واگذاری را عرضه و منابع حاصله را به ردیف درآمدی ۳۱۰۵۰۲ واریز کند. اما نظر به اینکه مطابق جزء (۲) بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی،^۱ منابع حاصل از واگذاری‌ها باید صرف امور

۱. بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی ابلاغی ۱۳۸۴/۳/۱ مقام معظم رهبری: «د- سیاست‌های کلی واگذاری:

۱- ...

۲- مصارف درآمدهای حاصل از واگذاری:

وجوه حاصل از واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و در قالب برنامه‌ها و بودجه‌های مصوب به ترتیب زیر مصرف می‌شود:

۱-۲- ایجاد خوداتکایی برای خانواده‌های مستضعف و محروم و تقویت تأمین اجتماعی.

۲-۲- اختصاص (۳۰٪) از درآمدهای حاصل از واگذاری به تعاونی‌های فراگیر ملی به منظور فقرزدایی.

۳-۲- ایجاد زیربنای اقتصادی با اولویت مناطق کمتر توسعه‌یافته.

۴-۲- اعطای تسهیلات (وجوه اداره‌شده) برای تقویت تعاونی‌ها و نوسازی و بهسازی بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی با اولویت بنگاه‌های واگذارشده و نیز برای سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی در توسعه مناطق کمتر توسعه‌یافته.

مشخصی همچون ایجاد زیربنای اقتصادی شود، روشن نبود مصارف ردیف مذکور همان مصارف مصرحه در سیاست‌ها است یا خیر و حکم سابق از این حیث مورد ابهام شورا شناخته شد. اکنون قانون‌گذار هیچ‌گونه تغییر ماهوی در متن جزء (۲) به عمل نیاورده است و تنها عبارت «به استناد تبصره (۷) ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴)» را به عبارت «به استناد بند (د) سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴)» تغییر داده است. بنابراین با توجه به اینکه همچنان در جزء (۲) اصلاحی نیز اشاره‌ای به مصارف ردیف درآمدی ۳۱۰۵۰۲ نشده است، ابهام فوق باقی است.

ب) جزء (۲-۴) سابق، به تصویب اساسنامه‌ی صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس (ای.تی.اف) در هیئت وزیران اشاره کرده بود. اما مشخص نبود که ماهیت صندوق‌های مذکور دولتی است یا خصوصی و اگر ماهیت دولتی دارند، آیا اساسنامه‌ی مصوب هیئت وزیران در عمل به ذیل اصل (۸۵) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال می‌شود یا خیر. در نتیجه شورا جزء (۲-۴) سابق را واجد ابهام شناخت. اکنون مجلس شورای اسلامی در راستای زدودن ابهامات فوق، در جزء (۲-۱) اصلاحی به لزوم رعایت تشریفات قانونی در مورد اساسنامه‌ی مذکور تصریح کرده است و ابهام سابق شورا را منتفی کرده است. اما عبارت پایانی اضافه شده به این بند مبنی بر اینکه تا تعیین ماهیت حقوقی صندوق مذکور به موجب اساسنامه، «در سال ۱۴۰۰ در حکم مؤسسه عمومی غیردولتی می‌باشد» ابهام جدیدی را ایجاد کرده است؛ توضیح آنکه ممکن است از این عبارت قانون‌گذار چنین مستفاد شود که حتی قبل از طی تشریفات قانونی مذکور در اصل (۸۵) در مورد اساسنامه‌ی این صندوق‌ها، آنها به موجب این جمله‌ی قانون‌گذار در سال ۱۴۰۰ اجازه‌ی فعالیت دارند و قبل از تصویب اساسنامه نیز تشکیل شده محسوب می‌شوند. بنابراین عبارت سطر پایانی جزء (۲-۱) اصلاحی واجد ابهام جدید است.

→

۲-۵- مشارکت شرکت‌های دولتی با بخش‌های غیردولتی تا سقف (۴۹٪) به منظور توسعه اقتصادی مناطق کمتر توسعه‌یافته.

۲-۶- تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام شرکت‌های دولتی با رعایت بند (الف) این سیاست‌ها.

▪ دیدگاه عدم ابهام

روشن است با توجه به تصریح قانون‌گذار در جزء (۲-۱) اصلاحی به لزوم رعایت تشریفات قانونی در مورد اساسنامه‌ی صندوق‌های مذکور، ابهام سابق شورا در مورد رعایت تشریفات قانونی در مورد این اساسنامه منتفی شده است. همچنین عبارت پایانی الحاقی به این بند در خصوص اینکه تا زمان تعیین تکلیف اساسنامه، این صندوق‌ها «در سال ۱۴۰۰ در حکم مؤسسه عمومی غیردولتی می‌باشد»، هیچ‌گونه ابهام جدیدی را ایجاد نکرده است؛ زیرا قانون‌گذار با افزودن این جمله درصدد این بوده است که ابهام سابق شورا در مورد ماهیت این صندوق‌ها را رفع کند (ابهام سابق شورا هم مشتمل بر ماهیت این صندوق‌ها و هم وضعیت اساسنامه‌ی آنها بود). ضمن اینکه نباید از نظر دور داشت هر مؤسسه‌ی دولتی یا عمومی با تجویز قانون‌گذار، قانوناً ایجاد می‌شود و پس از ایجاد باید اساسنامه‌ی آن مطابق تشریفات مقرر شده در اصل (۸۵) قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسد. بنابراین تعیین ماهیت برای این صندوق‌ها در سال ۱۴۰۰ از سوی قانون‌گذار منافاتی با لزوم طی تشریفات قانونی تصویب و تأیید اساسنامه ندارد. بنابراین ابهام سابق شورا در این خصوص منتفی شده است و عبارات جدید قانون‌گذار نیز فاقد هرگونه ابهام است.

▪ نظر شورای نگهبان

۲- در تبصره (۲)،

۲-۱- در جزء (۲) بند (الف)، ابهام مذکور در جزء (۲-۲) این شورا، کماکان به قوت خود باقی است.

تبصره ۲-

الف - ...

[ردیف‌های ۱۳۰۱۰۱ و ۱۳۰۱۰۵ به این بند اختصاص دارد.]

ج- وزرا و رؤسای ذی‌ربط دستگاه‌های موضوع ماده (۲۹) قانون

برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی مکلفند

۱. ماده (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۲۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «دولت مکلف است طی سال اول اجرای قانون برنامه نسبت به راه‌اندازی سامانه ثبت حقوق و مزایا اقدام کند و امکان تجمیع کلیه پرداخت‌ها به مقامات، رؤسا، مدیران کلیه دستگاه‌های اجرایی شامل قوای سه‌گانه جمهوری اسلامی ایران اعم از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات و دانشگاه‌ها، شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دولتی، شرکت‌های بیمه دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی (در مواردی که آن بنیادها و نهادها از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند)، مؤسسات عمومی، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی، مجلس شورای اسلامی، شورای نگهبان قانون اساسی، بنیادها و مؤسساتی که زیر نظر ولی فقیه اداره می‌شوند و همچنین دستگاه‌ها و واحدهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است اعم از اینکه قانون خاص خود را داشته و یا از قوانین و مقررات عام تبعیت نمایند نظیر وزارت جهاد کشاورزی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، سازمان گسترش و توسعه صنایع ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و شرکت‌های تابعه آنها، ستاد اجرایی و قرارگاه‌های سازندگی و اشخاص حقوقی وابسته به آنها را فراهم نماید، به نحوی که میزان ناخالص پرداختی به هر یک از افراد فوق مشخص شود و امکان دسترسی برای نهادهای نظارتی و عموم مردم فراهم شود. وزارت اطلاعات، نیروهای مسلح و سازمان انرژی اتمی ایران از شمول این حکم مستثنی هستند. اجرای این حکم در خصوص بنگاه‌های اقتصادی متعلق به وزارت اطلاعات، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تنها با مصوبه شورای عالی امنیت ملی مجاز خواهد بود.

دستگاه‌های مشمول این ماده مکلفند حقوق، فوق‌العاده‌ها، هزینه‌ها، کمک‌هزینه‌ها، کارانه، پرداخت‌های غیرماهانه و مزایای ناخالص پرداختی ماهانه اعم از مستمر و غیرمستمر، نقدی و غیرنقدی (معادل ریالی آن) و سایر مزایا به مقامات، رؤسا، مدیران موضوع این ماده را از هر محل (از جمله اعتبارات خارج از شمول قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۱، درآمدهای اختصاصی، اعتبارات متفرقه، اعتبارات کمک‌های رفاهی، اعتبارات بودجه عمومی و منابع عمومی و همچنین اعتبارات موضوع ماده (۲۱۷) قانون مالیات‌های مستقیم با اصلاحات و الحاقات بعدی مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳، تبصره (۱) ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده، مواد (۱۶۰) تا (۱۶۲) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ و یا اعتبارات خاص ناشی از واگذاری و فروش شرکت‌ها در سازمان خصوصی‌سازی، اعتبارات مربوط به ردیف‌های کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی و سایر درآمدها و موارد مشابه)، منحصراً در فیش حقوقی منعکس و پس از ثبت در سامانه فوق، پرداخت کنند، به نحوی که میزان هرگونه ناخالص پرداختی ماهانه به هر یک از افراد مذکور بلافاصله در سامانه اطلاعاتی هر دستگاه مشخص باشد.

تا پایان خرداد ماه سال ۱۴۰۰ فهرست شرکت‌های زیرمجموعه خود که مجموع سهام دولت و شرکت‌های دولتی در آنها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) است را به همراه میزان سهام تحت تملک دولت در هر شرکت، به وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال کنند.

وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) با همکاری دستگاه‌های اجرایی فوق‌الذکر موظف است پرداخت سود سهم دولت در شرکت‌های فوق‌الذکر را از طریق شرکت‌های مادر در چهارچوب قوانین و در مواعد مقرر قانونی به صورت مؤثر، پیگیری کند. دولت (خزانه‌داری کل کشور) مکلف است سود و زیان، سود دریافتی و میزان سهام دولت در این شرکت‌ها را به تفکیک هر شرکت، در گزارش‌های عملکرد مالی دولت منعکس و به‌روزرسانی کند.

▪ دیدگاه مغایرت

قانون‌گذار در بند (ج) سابق، تکالیف متعددی را در خصوص شرکت‌هایی که مجموع سهام دولت در آنها کمتر از (۵۰) درصد است ذکر کرده بود، اما از این حیث که سخنی از میزان سود سهام دولت در این شرکت‌ها و ردیف درآمدی آن به میان نیاورده بود، مغایر با اصل (۵۲) قانون اساسی تشخیص داده شد. حال قانون‌گذار در توضیح ردیف‌های مذکور به دو ردیف ۱۳۰۱۰۱ و ۱۳۰۱۰۵ اشاره کرده است. درحالی که دو ردیف مذکور ناظر به بودجه‌ی شرکت‌های دولتی (شرکت‌هایی که مجموع سهام دولت در آنها بیشتر از (۵۰) درصد است) است و ارتباطی به شرکت‌های موضوع این بند ندارد. بنابراین با توجه به عدم اصلاح بند (ج)، اشکال سابق شورا به قوت خود باقی است.

▪ نظر شورای نگهبان

۲- در تبصره (۲)،

۲-۲- در بند (ج)، ایراد مذکور در جزء (۴-۲) نظر این شورا، کماکان به قوت خود باقی

است.

تبصره ۲-

الف- ...

ه-

[در بند (ه) تبصره (۲) اصلاحات ذیل به عمل می آید:

۱- در جزء (۱)، عبارت «و شرکت های تابعه ذی ربط آنها» بعد از عبارت «با اصلاحات و الحاقات بعدی» اضافه می شود.

۲- در جزء (۳)، عبارت «و کلیه شرکت های دولتی که شمول قوانین و مقررات بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است» بعد از عبارت «مجموع عمومی شرکت های دولتی» اضافه می شود.

۳- در سطر آخر جزء (۳)، عبارت «قوانین و مقررات و» بعد از عبارت «سرمایه گذاری خارج از» و کلمه «قانونی» بعد از کلمه «مصوبات» اضافه می شود.]

۱- کلیه شرکت های دولتی، بانک ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون شامل شرکت ها و مؤسسات دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، شهرداری های شهرهای با جمعیت بالای یک میلیون نفر و مراکز استان ها و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۹ با اصلاحات و الحاقات بعدی و شرکت های تابعه ذی ربط آنها مکلفند پس از ابلاغ این قانون، در طول سال ۱۴۰۰ متناوباً و هر سه ماه یکبار نسبت به ثبت و به روزرسانی اطلاعات خود و شرکت ها و مؤسسات تابعه و وابسته، نظیر اطلاعات پایه، اطلاعات نیروی انسانی (از طریق پایگاه اطلاعات کارکنان نظام اداری (پاکنا)) و مدیران، بودجه و صورت های مالی و گزارش های عملکردی در سامانه یکپارچه اطلاعات شرکت های

دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی اقدام کنند. وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است امکان دسترسی به اطلاعات سامانه مذکور را به صورت برخط برای سازمان‌های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور و دیوان محاسبات کشور فراهم کند.

...

۲- ...

۳- مجامع عمومی شرکت‌های دولتی و کلیه شرکت‌های دولتی که شمول قوانین و مقررات بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است مکلفند ضمن رعایت کامل ماده (۷۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)^۱ درخصوص اصلاح بودجه تفصیلی شرکت، از هرگونه افزایش در هزینه‌های نیروی انسانی (پرسنلی) اعم از حقوق و مزایا و سایر پرداختی‌های رفاهی به کارکنان شرکت و کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری خارج از قوانین و مقررات و مصوبات قانونی هیئت وزیران اجتناب کنند.

۴- ...

۱. ماده (۷۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی: «سقف افزایش حقوق و مزایا و سایر پرداختی‌های نقدی و غیرنقدی شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، بانک‌ها و بیمه‌ها موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری به کارکنان و مدیران خود سالانه توسط هیئت وزیران تعیین می‌شود. از ابتدای هر سال، اجرای بودجه شرکت‌های مذکور در سقف یاد شده امکان پذیر است. در اصلاحیه بودجه سالانه عناوین مذکور، افزایش پرداخت نقدی و غیرنقدی از قبیل حقوق و مزایا، پاداش تحت هر عنوان، عیدی و نظایر آن و همچنین کمک‌های نقدی و غیرنقدی به کارکنان و مدیران و اعضای هیئت مدیره نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و شرکت‌های دولتی و شرکت‌هایی که شمول قانون در مورد آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، علاوه بر پرداخت‌های قانونی منظور شده در سقف بودجه مصوب سالانه دستگاه‌های مذکور ممنوع است.»

▪ دیدگاه ابهام

به موجب جزء (۱) سابق، کلیه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی مکلف به ثبت اطلاعات خود در سامانه موضوع این جزء شده بودند. همچنین به موجب جزء (۳) سابق، مجامع عمومی شرکت‌های دولتی از هرگونه افزایش در هزینه‌های نیروی انسانی خارج از مصوبات هیئت وزیران منع شده بودند. اما مشخص نبود که تکالیف فوق شامل شرکت‌های وابسته به مؤسسات عمومی غیردولتی (همچون شستا که وابسته به سازمان تأمین اجتماعی است) نیز می‌شد یا خیر و دو مقرره‌ی سابق از این حیث واجد ابهام شناخته شد. حال قانون‌گذار در مقام رفع این ابهام، در جزء اصلاحی به شمول حکم بر «شرکت‌های تابعه ذی‌ربط» مؤسسات عمومی غیردولتی تصریح کرده است. اما در جزء (۳) اصلاحی در این خصوص مقرر نشده است. بنابراین ابهام سابق نسبت به جزء (۱) برطرف شده است، اما جزء (۳) همچنان واجد ابهام پیشین است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی در جزء (۳) سابق، مجامع عمومی «شرکت‌های دولتی» را از هرگونه افزایش در هزینه‌های نیروی انسانی «خارج از مصوبات هیئت وزیران»، ممنوع کرده بود. شورای نگهبان این حکم را از دو جهت واجد ابهام شناخت: اولاً از این حیث که مشخص نبود مقصود قانون‌گذار از عبارت «شرکت‌های دولتی» شامل برخی شرکت‌های دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است نیز می‌شود یا خیر. ثانیاً از این حیث که مشخص نبود اجرای آن علاوه بر رعایت مصوبات هیئت وزیران به رعایت قوانین نیز مقید شده است یا خیر. حال قانون‌گذار در مقام رفع ابهامات فوق، اولاً تصریح کرده است که این حکم شامل «کلیه شرکت‌های دولتی که شمول قوانین و مقررات بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام» نیز می‌شود. ثانیاً در انتهای این جزء اصلاحی به لزوم رعایت «قوانین و مقررات» علاوه بر مصوبات هیئت وزیران اشاره کرده است. بنابراین دو ابهام فوق رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

۲- در تبصره (۲)،

۲-۳- ابهام مذکور در جزء (۵-۲) نظر این شورا نسبت به جزء (۳) بند (ه)، کماکان به قوت خود باقی است.

* * *

تبصره ۲-

الف - ...

[متن زیر به انتهای بند (و) اضافه می‌شود:

«موارد زیر از طریق فروش اموال تأمین می‌شود:

متناسب سازی حقوق بازنشستگان و مستمری‌بگیران، پرداخت به صندوق‌های بازنشستگی، صندوق بازنشستگی کشوری و صندوق فولاد، تأمین بخشی از پاداش پایان خدمت کارکنان دستگاه‌های اجرایی، رتبه‌بندی معلمان و اعمال مدرک تحصیلی معلمان، پرداخت مطالبات معلمان مأمور به مدارس خارج از کشور، تأمین بخشی از مطالبات ایثارگران موضوع بند (الف) ماده (۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، تأمین پاداش پایان خدمت و ذخیره مرخصی شهدا و ایثارگران بازنشسته مشمول قانون حالت اشتغال موضوع تبصره ماده (۳۸) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، اجرای قانون تسری کارکنان زندان‌ها، متناسب سازی حقوق شهدای بازنشسته و حقوق والدین شهدا با جانبازان پنج‌جاه درصد (۵۰٪)، همسان سازی حقوق اعضای هیئت علمی، تأمین مطالبات سهم قانونی حق عضویت اعضای صندوق ذخیره بسیجیان و اجرای موضوع جوانی جمعیت و حمایت از خانواده.

سایر موارد این بند از محل فروش سهام تأمین می‌شود.»]

و- به منظور متناسب سازی حقوق بازنشستگان و مستمری‌بگیران، پرداخت به صندوق‌های بازنشستگی، صندوق بازنشستگی کشوری و صندوق فولاد رد بخشی از بدهی دولت به سازمان تأمین اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح، تأمین بخشی از پاداش پایان خدمت کارکنان دستگاه‌های اجرایی، رتبه‌بندی معلمان و اعمال مدرک تحصیلی معلمان، پرداخت مطالبات معلمان مأمور به مدارس خارج از

کشور، تأمین بخشی از مطالبات ایثارگران موضوع بند (الف) ماده (۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران،^۱ بیمه‌های تکمیلی، تأمین پاداش پایان خدمت و ذخیره مرخصی شهدا و ایثارگران بازنشسته مشمول قانون حالت اشتغال موضوع تبصره ماده (۳۸) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، اجرای قانون تسری کارکنان زندان‌ها، متناسب‌سازی حقوق شهدای بازنشسته و حقوق والدین شهدا با جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪)، همسان‌سازی حقوق اعضای هیئت علمی، مطالبات قانون حمایت از حقوق معلولان، نظام تأمین اجتماعی فراگیر و متمرکز، تأمین مطالبات سهم قانونی حق عضویت اعضای صندوق ذخیره بسیجیان و اجرای موضوع جوانی جمعیت و حمایت از خانواده و تأمین حداقل مسکن و معیشت و بیمه زنان معسر (زنانی که همزمان از سه مؤلفه حمایت خانواده، ارث مکفی و شغل قانونی محروم هستند). به دولت اجازه داده می‌شود تا سقف یک میلیون و پانصد هزار میلیارد (۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل ارائه حق‌الامتیاز، واگذاری سهام و حقوق مالکانه، واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و طرح‌های سرمایه‌گذاری متعلق به دولت و شرکت‌های دولتی و همچنین واگذاری اموال و دارایی‌های غیرمنقول مازاد تأمین نماید.

معادل هشتصد و نود هزار میلیارد (۸۹۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل این واگذاری‌ها جهت رد بدهی دولت به سازمان تأمین اجتماعی و مابقی آن به سایر موارد مذکور اختصاص می‌یابد.

پرداخت‌ها از محل این بند به صندوق‌های بازنشستگی در چهارچوب

۱. ماده (۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «ماده

۱- تعاریف

الف- ایثارگر در این قانون به کسی اطلاق می‌گردد که برای استقرار و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و دفاع از کیان نظام جمهوری اسلامی ایران و استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمنان داخلی و خارجی انجام وظیفه نموده و شهید، مفقودالثر، جانباز، اسیر، آزاده و رزمنده شناخته شود.

تبصره- «...»

قوانین و مقررات انجام می‌شود و پس از کسر مطالبات صندوق‌ها از دولت و نیز تعهدات دولت به آنها به عنوان مطالبه دولت از این صندوق‌ها قلمداد می‌گردد.

حکم تبصره (۳) ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه^۱ در خصوص ذی‌نفعان این بند مجری است.

سازوکار اجرایی، تعیین و تخصیص موارد فوق با اولویت مطالبات بر اساس آیین‌نامه پیشنهادی سازمان برنامه و بودجه کشور و با تصویب هیئت وزیران برعهده کارگروهی متشکل از رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور (به عنوان مسئول)، وزیر امور اقتصادی و دارایی و بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذی‌نفع حسب مورد خواهد بود. دیون حسب مورد بر اساس گزارشات سازمان حسابرسی و سازمان برنامه و بودجه کشور به تأیید کارگروه می‌رسد.

سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است هر سه ماه یک‌بار گزارش عملکرد این بند را به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و کمیسیون‌های تخصصی ذی‌ربط مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

موارد زیر از طریق فروش اموال تأمین می‌شود:

متناسب سازی حقوق بازنشستگان و مستمری‌بگیران، پرداخت به صندوق‌های بازنشستگی، صندوق بازنشستگی کشوری و صندوق فولاد، تأمین بخشی از پاداش پایان خدمت کارکنان دستگاه‌های اجرایی، رتبه‌بندی معلمان و اعمال مدرک تحصیلی معلمان، پرداخت مطالبات معلمان مأمور به مدارس خارج از کشور، تأمین بخشی از مطالبات

۱. ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب

۱۳۹۵/۱۲/۲۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «ماده ۲۹- ...»

تبصره ۳- دولت مکلف است طی سال اول اجرای قانون برنامه سازوکارهای مناسب در نظامات پرداخت حقوق و مزایا و نظام مالیاتی را به نحوی مدون نماید که اختلاف حقوق و مزایای بین مقامات، رؤسا، مدیران و کارکنان موضوع این ماده در مشاغل مشابه و شرایط مشابه در هر صورت از بیست درصد (۲۰٪) تجاوز نکند و در مسیر تصمیم‌گیری قانونی قرار دهد.»

ایثارگران موضوع بند (الف) ماده (۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، تأمین پاداش پایان خدمت و ذخیره مرخصی شهدا و ایثارگران بازنشسته مشمول قانون حالت اشتغال موضوع تبصره ماده (۳۸) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، اجرای قانون تسری کارکنان زندان‌ها، متناسب‌سازی حقوق شهدای بازنشسته و حقوق والدین شهدا با جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪)، همسان‌سازی حقوق اعضای هیئت علمی، تأمین مطالبات سهم قانونی حق عضویت اعضای صندوق ذخیره بسیجیان و اجرای موضوع جوانی جمعیت و حمایت از خانواده.
سایر موارد این بند از محل فروش سهام تأمین می‌شود.

▪ دیدگاه مغایرت

به موجب بند (و) سابق، دولت مجاز شده بود تا سقف مبلغ مشخصی صرف مواردی همچون همسان‌سازی حقوق اعضای هیئت علمی، پرداخت به صندوق‌های بازنشستگی و رد بخشی از بدهی دولت به سازمان تأمین اجتماعی کند. این حکم از دو جهت مورد اشکال شورا قرار گرفته بود: اولاً برای مبلغ مذکور، ردیف درآمدی و هزینه‌ای مشخص پیش‌بینی نشده بود است و همچنین نحوه‌ی توزیع مبلغ فوق در بین موارد متعدد ذکر شده نیز تعیین نشده بود. بنابراین شورا آن را مغایر با اصل (۵۲) قانون اساسی تشخیص داد. ثانیاً مطابق جزء (۲) بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی،^۱ منابع حاصل از واگذاری‌ها باید صرف امور مشخصی همچون ایجاد زیربنای اقتصادی شود. در نتیجه حکم بند (و) سابق از جهت تجویز مصرف منابع حاصل از واگذاری‌ها در امور خارج از سیاست‌ها، مغایر با بند (۱) اصل (۱۱۰) قانون اساسی شناخته شد. حال قانون‌گذار در خصوص اشکال نخست شورا، اصلاحی در متن این جزء به عمل نیاورده است و همچنان حکم مذکور فاقد ردیف بودجه‌ای و در نتیجه مغایر با اصل (۵۲) است. اما با توجه به تفکیک صورت گرفته در مصوبه‌ی

۱. برای ملاحظه‌ی متن این مقررہ رک. به: بند (الف) دیدگاه ابهام ذیل جزء (۲) بند (الف) تبصره (۲) مصوبه‌ی حاضر.

اصلاحی و اختصاص منابع حاصل از واگذاری سهام به مواردی همچون مطالبات قانون حمایت از حقوق معلولان که از مصادیق «تقویت تأمین اجتماعی» مصرح در جزء (۲) بند (د) سیاست‌ها است، اشکال دوم شورا رافع شده است.

▪ دیدگاه ابهام

قانون‌گذار در جهت تأمین نظر شورای نگهبان، منابع بند (و) اصلاحی (یعنی (۱۵۰) هزار میلیارد تومان) را به دو بخش منابع حاصل از واگذاری «حق‌الامتياز، سهام و ...» و منابع حاصل از فروش «اموال و دارایی‌های غیرمنقول مازاد» تقسیم کرده است. این در حالی است که برای منابع حاصل از هر یک از دو بخش مذکور، سقف مشخصی تعیین نشده است و بند (و) اصلاحی از این حیث واجد ابهام جدید است.

▪ نظر شورای نگهبان

۲- در تبصره (۲)،

۴-۲- در بند (و)، ایراد سابق این شورا، در خصوص عدم اختصاص ردیف برای مبلغ مذکور، کماکان به قوت خود باقی است و از جهت مشخص نشدن سقف واگذاری در هر یک از بخش‌های «حق‌الامتياز، سهام و ...» و «اموال و دارایی‌های غیرمنقول مازاد» ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

تبصره ۲-

الف - ...

[بند الحاقی (۱) ذیل بند (و) تبصره (۲) حذف می‌شود.]

▪ دیدگاه عدم مغایرت

به موجب بند الحاقی (۱) سابق، دولت مجاز شده بود که بخشی از سهام در حال واگذاری در بورس را صرف بازارگردانی کند. با توجه به حکم جزء (۲) بند (د) سیاست‌های

کلی اصل (۴۴) قانون اساسی^۱ مبنی بر صرف منابع حاصل از واگذاری‌ها در امور مشخصی همچون ایجاد زیربنای اقتصادی، شورا این حکم را مغایر با بند (۱) اصل (۱۱۰) قانون اساسی شناخت. اکنون که در اصلاحات به عمل آمده به کلی بند الحاقی (۱) حذف شده است، اشکال سابق نیز فاقد موضوع است.

▪ نظر شورای نگهبان

با توجه به حذف بند الحاقی (۱) ذیل بند (و) تبصره (۲)، بررسی موضوع از حیث مغایرت با قانون اساسی و موازین شرع، سالبه به انتفای موضوع است.

تبصره ۲-

الف - ...

[بند الحاقی (۲) ذیل بند (و) تبصره (۲) به شرح زیر اصلاح می‌شود:]
بند الحاقی ۲- بانک‌های دولتی مکلفند نسبت به بخشودگی جریمه تسهیلات پرداختی از ابتدای سال ۱۳۹۴ به کشاورزان (دامداران، مرغداران، عشایر، کارگاه‌ها و واحدهای صنایع تبدیلی- تکمیلی بخش کشاورزی) خسارت دیده از حوادث غیرمترقبه و آسیب‌دیده از خشکسالی و امهال آن در سقف دو هزار میلیارد (۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال اقدام نماید.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

دولت به موجب بند الحاقی (۲) سابق مکلف شده بود نسبت به بخشودگی سود، کامزد و جریمه تسهیلات دریافتی کشاورزان و امهال اصل مبلغ تسهیلات اقدام کند. این در حالی بود که قانون‌گذار برای این تکلیف، سقف بودجه‌ای تعیین نکرده بود و این امر منجر به اشکال

۱. برای ملاحظه‌ی متن این مقرره رک. به: بند (الف) دیدگاه ابهام ذیل جزء (۲) بند (الف) تبصره (۲) مصوبه‌ی حاضر.

شورا در مورد مغایرت با ذیل اصل (۵۳) قانون اساسی شد. حال که قانون‌گذار در راستای تأمین نظر شورای نگهبان سقف مشخصی را برای این حکم در نظر گرفته است، اشکال مذکور برطرف شده است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی در بند الحاقی (۲) سابق مقرر کرده بود دولت مکلف به «اقدام» در راستای امهال اصل مبلغ تسهیلات دریافت شده از سوی کشاورزان خسارت‌دیده از حوادث و همچنین بخشودگی سود، کارمزد و جریمه‌ی تسهیلات فوق است. حکم مذکور از دو جهت واجد ابهام قرار گرفت: اولاً مقصود قانون‌گذار از عبارت «اقدام» روشن نبود. ثانیاً اینکه حکم مذکور شامل تسهیلات دریافت شده از بانک‌های غیردولتی نیز می‌شد یا خیر. حال در مصوبه‌ی اصلاحی عبارت «اقدام» از متن این بند حذف شده است و با تصریح قانون‌گذار روشن شده است حکم این بند منحصر به «بانک‌های دولتی» است. بنابراین ابهامات فوق‌الذکر منتفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۲) ذیل بند (و) تبصره (۲)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۲-

الف - ...

[بند الحاقی (۱) ذیل بند (ز) تبصره (۲) به شرح زیر اصلاح می‌شود:]

بند الحاقی ۱- به دولت اجازه داده می‌شود تا سقف سیصد هزار

میلیارد (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل ردیف ...-۵۳۰۰۰۰۰

جدول شماره (۹) این قانون از بنگاه‌ها، سهام و سهم‌الشرکه را برای ایجاد طرح‌های زیربنایی با اولویت مناطق کمتر توسعه‌یافته مندرج در این قانون به پیمانکاران و مشاوران تعاونی، خصوصی، عمومی غیردولتی و قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء (ص) واگذار نماید. همچنین دولت مجاز است در سقف این بند، نسبت به واگذاری اموال، املاک و دارایی‌های خود برای تکمیل و اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای اقدام نماید.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

الف) به موجب بند الحاقی (۱) پیشین، دولت مجاز شده بود تا سقف مبلغ مشخصی از محل منابع مختلفی همچون فروش سهام را صرف امور متعددی همچون تکمیل طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای کند. این در حالی بود که برای مبلغ مذکور ردیف بودجه‌ای مشخصی پیش‌بینی نشده بود و در نتیجه شورا آن را مغایر با اصل (۵۲) قانون اساسی شناخت. حال مجلس شورای اسلامی در مصوبه‌ی اصلاحی ردیف معینی را برای این بند در نظر گرفته است و به این ترتیب اشکال سابق اصلاح شده است.

ب) مطابق جزء (۲) بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی،^۱ منابع حاصل از واگذاری‌ها باید صرف امور مشخصی شود. اما قانون‌گذار در بند الحاقی سابق اولاً مقرر کرده بود که دولت مجاز است منابع حاصل از فروش بنگاه‌ها، سهام و سهم‌الشرکه‌ی متعلق به دولت را صرف امور خارج از موارد مذکور در سیاست‌ها همچون تسویه دیون کند. ثانیاً در ذیل بند الحاقی سابق مقرر شده بود که حکم این بند بر حکم ماده (۲۹) و جزء (۴) ماده (۶) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی که به ترتیب موارد مصرف منابع حاصل از واگذاری‌ها را مطابق سیاست‌ها بیان کرده است و دولت را از رد دیون خود از طریق منابع واگذاری‌ها منع کرده است، حاکم است. در نتیجه شورا مقررهای سابق را به سبب مغایرت با سیاست‌ها مغایر با بند (۱) اصل (۱۱۰) قانون اساسی اعلام کرد. حال با

۱. برای ملاحظه‌ی متن این مقررره رک. به: بند (الف) دیدگاه ابهام ذیل جزء (۲) بند (الف) تبصره (۲) مصوبه‌ی حاضر.

توجه به اینکه قانون‌گذار در مصوبه‌ی اصلاحی موارد مصرف را منحصر به موارد ذکر شده در سیاست‌ها مقرر کرده است و همچنین حکم ذیل این ماده در خصوص حکومت بر حکم ماده (۲۹) و جزء (۴) ماده (۶) قانون اجرای سیاست‌ها را حذف کرده است، اشکال پیشین شورا رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۱) ذیل بند (ز) تبصره (۲)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۲-

الف - ...

بند الحاقی ۲-

[بند الحاقی (۲) ذیل بند (ز) تبصره (۲) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۱- در جزء (۱)، عبارت «شرکت‌های تابعه و ذی‌ربط نهادهای عمومی غیردولتی» بعد از عبارت «شرکت‌های تابعه آنها» اضافه می‌شود.

۲- در جزء (۶)، عبارت «با رعایت تبصره (۳) ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه» بعد از عبارت «مکلف است» اضافه می‌شود.

۳- در جزء (۷)، عبارت «با رعایت تبصره (۳) ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه» بعد از کلمه «موظفند» اضافه می‌شود.

۴- به انتهای جزء (۹)، عبارت «اساسنامه شرکت‌هایی که به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده از شمول این حکم مستثنی می‌باشد» اضافه می‌شود.

۱- به منظور اصلاح ساختار و ارتقاء شفافیت بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون، شامل شرکت‌هایی که شمول قانون و مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، شرکت‌های تابعه وزارت نفت از جمله شرکت ملی نفت ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی

ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکت‌های تابعه سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت‌های تابعه آنها شرکت‌های تابعه و ذی‌ربط نهادهای عمومی غیردولتی، اقدامات زیر انجام می‌پذیرد:

۱-۱- ...

۲- ...

۶- سازمان اداری و استخدامی کشور مکلف است با رعایت تبصره (۳) ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور آیین‌نامه ساماندهی حقوق و مزایای مدیران عامل و اعضاء هیئت مدیره/ هیئت عامل را با در نظر گرفتن اندازه و پیچیدگی فعالیت شرکت و یا سایر اشخاص حقوقی مصرح در جزء (۱) این بند، تهیه و حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۰ به تصویب هیئت وزیران برساند.

۷- تمامی شرکت‌های دولتی و یا سایر اشخاص حقوقی مصرح در جزء (۱) این بند موظفند با رعایت تبصره (۳) ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه حقوق و مزایای مدیران مذکور را از زمان ابلاغ مصوبه، براساس آیین‌نامه مربوط پرداخت نمایند. تخلف از این بند در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی محسوب می‌شود.

۸- ...

۹- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است تا پایان شهریور ماه سال ۱۴۰۰ در اجرای بند (الف) ماده (۱۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی^۱ نسبت به احصاء امور مربوط به

۱. ماده (۱۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «ماده ۱۳- به منظور ساماندهی و استفاده مطلوب از شرکت‌های دولتی و افزایش بازدهی و بهره‌وری و اداره مطلوب شرکت‌هایی که با رعایت ماده (۳) این قانون در بخش دولتی باقی می‌مانند دولت مکلف است:

سیاست گذاری و اعمال وظایف حاکمیتی شرکت‌ها اقدام و به هیئت وزیران ارائه نماید.

در اجرای این بند هیئت وزیران مجاز خواهد بود اصلاحات مورد نیاز در اساسنامه شرکت‌های ذی‌ربط را اعمال نماید.

اساسنامه شرکت‌هایی که به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده از

شمول این حکم مستثنی می‌باشد

۱۰- ...

▪ دیدگاه عدم ابهام

الف) در بند الحاقی (۲) سابق، احکام متعددی در خصوص شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مقرر شده بود؛ اما مشخص نبود که این تکالیف شامل شرکت‌های وابسته به مؤسسات عمومی غیردولتی (همچون شستا که وابسته به سازمان تأمین اجتماعی است) نیز می‌شد یا خیر و مقرره‌ی سابق از این حیث دارای ابهام شناخته شد. اما قانون‌گذار در راستای زدودن ابهام فوق در جزء (۱) اصلاحی تصریح کرده است که تکالیف مقرر در این بند الحاقی شامل «شرکت‌های تابعه و ذی‌ربط نهادهای عمومی غیردولتی» نیز می‌شود و بنابراین ابهام سابق شورا برطرف شده است.

ب) مجلس شورای اسلامی در جزء (۶) سابق مقرر کرده بود که سازمان اداری و استخدامی کشور آیین‌نامه «ساماندهی» حقوق و مزایای مدیران عامل و اعضای هیئت مدیره‌ی شرکت‌های دولتی و برخی نهادهای دیگر را تهیه و به تصویب هیئت وزیران برساند. این در حالی بود که مقصود قانون‌گذار از عبارت «ساماندهی» حقوق و مزایا از این منظر که شامل تعیین میزان حقوق و مزایا نیز می‌شود یا خیر، مشخص نبود و از این حیث واجد ابهام

→

الف- کلیه امور مربوط به سیاست‌گذاری و اعمال وظایف حاکمیتی را که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب دولت تعیین می‌شود طی دو سال از تاریخ تصویب این قانون از شرکت‌های دولتی منفک و به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی تخصصی ذی‌ربط محول کند.

تبصره- ...»

تشخیص داده شد. اکنون قانون‌گذار تکلیف فوق را مقید به «رعایت تبصره (۳) ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه» کرده است و با توجه به اینکه در قانون مذکور، ضابطه‌ی تفاوت میان حقوق و مزایای مقامات، رؤسا، مدیران و کارکنان تعیین شده است، عبارت «ساماندهی» حقوق و مزایا در این مقرر نمی‌تواند شامل تعیین میزان حقوق باشد و ابهام پیشین شورا رفع شده است.

ج) به موجب جزء (۷) سابق، تمامی شرکت‌های دولتی و سایر اشخاص حقوقی مصرح در جزء (۱)، مکلف به پرداخت حقوق و مزایای مدیران بر اساس «آیین‌نامه مربوط» شده بودند. با توجه به اینکه مقصود قانون‌گذار از عبارت «آیین‌نامه مربوط»، اشاره به آیین‌نامه‌ی موضوع جزء (۶) همین بند بود و آیین‌نامه‌ی مذکور واجد ابهام شناخته شده بود، حکم جزء (۷) نیز مبنیاً دارای ابهام اعلام شد. حال که ابهام آیین‌نامه‌ی موضوع جزء (۶) رفع شده است، حکم جزء (۷) فاقد هرگونه ابهام است.

د) قانون‌گذار در ذیل جزء (۹) سابق، هیئت وزیران را مطلقاً مجاز کرده بود تا اصلاحات مورد نیاز در «اساسنامه شرکت‌های ذی‌ربط» با موضوع این جزء را اعمال نماید. این در حالی بود که روشن نبود این اختیار هیئت وزیران، شامل اساسنامه‌های مصوب مجلس شورای اسلامی نیز می‌شد یا خیر و از این منظر مورد ابهام شورا قرار گرفت. اما نظر به اینکه قانون‌گذار در مصوبه‌ی اصلاحی تصریح کرده است که این قبیل اساسنامه‌ها از شمول این اختیار هیئت وزیران خارج است، وجهی برای ابهام پیشین متصور نیست.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۲) ذیل بند (ز) تبصره (۲)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تذکر: ۳- بند الحاقی (۲) ذیل بند (ز) تبصره (۲)، قبل از عبارت اضافه شده، کلمه «و» اضافه گردد.

* * *

تبصره ۲-

الف - ...

[متن زیر جایگزین بند الحاقی (۴) می‌شود:]

بند الحاقی ۴- دولت مکلف است به ازای هر فرزند که از ابتدای سال ۱۴۰۰ متولد شود، برای استان‌هایی که میزان باروری آنها تا ۲/۵ باشد مبلغ ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا سقف ده هزار میلیارد (۱۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از محل ردیف ۱۳۰۴۲۵ جدول شماره ۵ این قانون صرفاً جهت خرید واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس به نام فرزند اختصاص دهد. سازوکار اجرایی از جمله خانوارهای مشمول، نحوه خرید و انتخاب صندوق و هزینه‌های مرتبط به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

بند الحاقی (۱) سابق دولت را مکلف کرده بود به هر فرزندی که در سال ۱۴۰۰ متولد شود، سهام اختصاص دهد. این در حالی بود که قانون‌گذار به ردیف اعتباری و سقف این حکم اشاره‌ای نکرده بود و در نتیجه مغایر با ذیل اصل (۵۳) قانون اساسی شناخته شد. حال قانون‌گذار در راستای رفع این اشکال، سقف ده هزار میلیاردی و ردیف ۱۳۰۴۲۵ را به این حکم اختصاص داده است. بنابراین اشکال فوق برطرف شده است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی در بند الحاقی (۱) سابق دولت، محل تأمین منابع این بند را یک درصد از یک‌دوازدهم «هزینه‌های شرکت‌های دولتی» معرفی کرده بود. اما مقصود قانون‌گذار از عبارت «هزینه‌های شرکت‌های دولتی» روشن نبود و مقرره‌ی سابق از این حیث واجد ابهام تشخیص داده شد. اکنون که در متن اصلاحی عبارت مذکور حذف شده است، ابهام سابق نیز بلاموضوع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۴) تبصره (۲)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۲-

الف - ...

[متن زیر به بند الحاقی (۲) (۳ ارسالی به شورا) اضافه می‌شود:
«منابع این بند از محل هشتصد و نود هزار میلیارد
(۸۹۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال سهم سازمان تأمین اجتماعی مذکور در
بند (و) این تبصره تأمین می‌شود.»]

بند الحاقی ۲- دولت مکلف است به منظور تداوم و پایداری
برخورداری مشمولین قانون معافیت پرداخت حق بیمه سهم کارفرمایی تا
میزان (۵) نفر کارگر مصوب ۱۳۶۱/۱۲/۱۶ (بر اساس فهرست کارگاه‌های
مشمول، مصوب دولت)، قانون بیمه‌های اجتماعی قالیبافان، بافندگان فرش
و شاغلان صنایع دستی شناسه‌دار مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۸ و ماده (۷) قانون
هدفمندسازی یارانه‌ها^۱ (شامل زنان سرپرست خانوار، رانندگان حمل و

۱. ماده (۷) قانون هدفمندسازی یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۷- دولت مجاز است حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) خالص وجوه حاصل از اجراء این قانون را در قالب بندهای زیر هزینه نماید :

الف- یارانه در قالب پرداخت نقدی و غیرنقدی با لحاظ میزان درآمد خانوار نسبت به کلیه خانوارهای کشور به سرپرست خانوار پرداخت شود.

ب- اجراء نظام جامع تأمین اجتماعی برای جامعه هدف از قبیل:

۱- گسترش و تأمین بیمه‌های اجتماعی، خدمات درمانی، تأمین و ارتقاء سلامت جامعه و پوشش دارویی و درمانی بیماران خاص و صعب‌العلاج.

۲- کمک به تأمین هزینه مسکن، مقاوم‌سازی مسکن و اشتغال.

۳- توانمندسازی و اجراء برنامه‌های حمایت اجتماعی.

نقل عمومی، صیادان شمال و جنوب، مددجویان کمیته امداد امام خمینی و سازمان بهزیستی، هنرمندان و نویسندگان، مربیان مهدکودک و مراکز توانبخشی بهزیستی) و قانون بودجه مصوب ۱۳۸۶ (خادمان مساجد، باربران و رانندگان) که براساس قوانین و مقررات مربوط معاف از پرداخت حق بیمه سهم کارفرما می‌باشند، منابع مالی مورد نیاز (حق بیمه سهم درمورد تعهد دولت) را از محل اعتبار پیش‌بینی شده در ردیف‌های (۱۱) و (۲۵) تبصره (۱۴) از محل سایر ظرفیت‌های این قانون و کسری منابع مالی مورد نیاز را با واگذاری اموال و سهام دولت در شرکت‌ها و صندوق‌ها طی سال ۱۴۰۰ به سازمان تأمین اجتماعی تأدیه نماید. سازمان برنامه و بودجه مکلف است با همکاری سازمان تأمین اجتماعی نسبت به ساماندهی مشمولین و میزان برخورداری آنان از حق بیمه حمایتی سهم دولت متناسب با استقرار در مناطق محروم، کمتر توسعه‌یافته، مرزی یا برخوردار و میزان درآمدزایی و اهمیت تولید و فعالیت اقشار و اصناف یا کارگاه‌های مشمول و لحاظ عدالت توزیعی، در قالب توافقنامه‌های سه‌جانبه فی‌مابین سازمان برنامه و بودجه، سازمان تأمین اجتماعی و وزارتخانه تخصصی ذی‌ربط با هر صنف و قشر حاوی تعیین تعداد مشمولین و درصد حق بیمه سهم دولت برای هر یک از اصناف و اقشار مشمول و بر آن اساس نسبت به تخصیص منابع سهم دولت طی سال ۱۴۰۰ به صورت فصلی (سه‌ماهه) اقدام نماید.

منابع این بند از محل هشتصد و نود هزار میلیارد ریال سهم سازمان تأمین اجتماعی مذکور در بند (و) این تبصره تأمین می‌شود.

▪ دیدگاه مغایرت

سازمان برنامه به موجب بند الحاقی سابق مکلف شده بود نسبت به ساماندهی مشمولان و

میزان برخورداری آنان از حق بیمه حمایتی سهم دولت اقدام کند و بر آن اساس، نسبت به تخصیص منابع سهم دولت مبادرت ورزد. اما نظر به اینکه ماهیت تعیین میزان برخورداری مشمولان، امری تقنینی بود و نحوه پرداخت حق بیمه سهم دولت، ماهیت اجرایی داشت، شورا این حکم را مغایر با اصول (۸۵) و (۱۳۸) قانون اساسی اعلام کرد. حال با توجه به اینکه در مصوبه اصلاحی هیچ تغییری در این خصوص به عمل نیامده است، اشکال مذکور همچنان باقی است.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

الف) پرداخت حق بیمه سهم کارفرما به موجب بند الحاقی (۲) سابق بر عهده دولت گذاشته شده بود. این در حالی بود که مجلس شورای اسلامی، ردیف و سقف برای این تکلیف پیش‌بینی نکرده بود و شورا آن را مغایر با اصل (۵۲) قانون اساسی شناخت. حال که در اصلاحات صورت گرفته در ذیل این مقرر، محل تأمین منابع آن از محل سهم سازمان تأمین اجتماعی تعیین شده است و محل مذکور دارای سقف و ردیف مستقل است، اشکال پیشین منتفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

۲- در تبصره (۲)،

۲-۵- در بند الحاقی (۲)، ایراد سابق این شورا، مذکور در جزء (۱۶-۲) در خصوص مغایرت با اصول (۸۵) و (۱۳۸) کماکان به قوت خود باقی است.

* * *

تبصره ۴-

الف - ...

[در انتهای بند (ب) تبصره (۴)، عبارت «ذی‌ربط» جایگزین عبارت «شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور» می‌شود.]

ب- به بانک‌های تجاری و تخصصی اجازه داده می‌شود در سال ۱۴۰۰ از محل منابع در اختیار نسبت به اعطای تسهیلات ارزی-ریالی به سرمایه‌گذاران بخش‌های خصوصی و تعاونی و شهرداری‌ها برای طرح‌های

توسعه‌ای سازمان‌های توسعه‌ای و نیز انواع مختلف حمل و نقل درون و برون‌شهری و همچنین حمل و نقل دریایی، اقتصاد دریا، ایجاد تأسیسات مدیریت پسماند و نیروگاه‌های زباله‌سوز بدون انتقال مالکیت و با معرفی سازمان‌های توسعه‌ای و وزارت راه و شهرسازی و تضمین سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه و ذی‌ربط این وزارتخانه و یا وزارت کشور با تضمین سازمان امور ذی‌ربط در قبال اخذ حق دسترسی یا فروش خدمات به استفاده‌کنندگان تا استهلاك اصل سرمایه و سود آن اقدام کنند.

▪ دیدگاه عدم ابهام

ذکر «سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور» در بند (ب) سابق، از این حیث که وضعیت اساسنامه‌ی معتبر سازمان مذکور مشخص نبود، از سوی شورای نگهبان دارای ابهام شناخته شد. حال که در اصلاحات این بند، عبارت مذکور حذف شده است، ابهام سابق نیز قهراً برطرف شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند (ب) تبصره (۴)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۴-

الف - ...

[بند (ج) تبصره (۴) حذف می‌شود.]

▪ دیدگاه عدم مغایرت

به موجب حکم ذیل بند (ج) پیشین، دولت مجاز شده بود تا از محل منابع صندوق توسعه‌ی ملی، سهم پانزده درصد تسهیلات مالی خارجی را برای طرح‌های ریلی تأمین نماید.

اما با توجه به اینکه به موجب بند (۱۰-۳) سیاست‌های کلی برنامه‌ی ششم توسعه^۱، مصارف صندوق توسعه‌ی ملی باید از تکالیف بودجه‌ای مستقل باشد، حکم بند (ج) سابق مغایر با بند (۱) اصل (۱۱۰) قانون اساسی شناخته شد. اکنون با توجه به اینکه این بند به کلی از مصوبه حذف شده است، اشکال فوق نیز منتفی است.

▪ نظر شورای نگهبان

با توجه به حذف بند (ج) تبصره (۴)، بررسی موضوع از حیث مغایرت با قانون اساسی و موازین شرع، سالبه به انتفای موضوع است.

تبصره ۴-

الف - ...

[بند (ه) تبصره (۴) حذف می‌شود.]

▪ دیدگاه عدم مغایرت

مطابق حکم بند (ه) سابق، دولت مجاز شده بود تا مانده‌ی منابع استفاده نشده‌ی قانون بودجه‌ی سال ۱۳۹۹ در خصوص اعطای تسهیلات ارزی از محل منابع صندوق توسعه‌ی ملی را در سال ۱۴۰۰ صرف همان طرح‌ها کند. اما اولاً به موجب بند (۱۰-۳) سیاست‌های کلی برنامه‌ی ششم توسعه^۲، مصارف صندوق توسعه‌ی ملی باید از تکالیف بودجه‌ای مستقل باشد.

۱. بند (۱۰) سیاست‌های کلی برنامه‌ی ششم توسعه ابلاغی ۱۳۹۴/۴/۹ مقام معظم رهبری: «۱۰- تغییر نگاه به نفت و گاز و درآمدهای حاصل از آن، از منبع تأمین بودجه‌ی عمومی به «منابع و سرمایه‌های زاینده‌ی اقتصادی» و دائمی شدن اساسنامه‌ی صندوق توسعه‌ی ملی با تنفیذ اساسنامه‌ی موجود و واریز سالانه (۳۰) درصد از منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز به صندوق توسعه‌ی ملی و افزایش حداقل (۲) واحد درصد سالیانه به آن.

۱۰-۱-...

۳-۱۰- استقلال مصارف صندوق توسعه‌ی ملی از تکالیف بودجه‌ای و قوانین عادی.

۴-۱۰-...

۲. برای ملاحظه‌ی متن این مقررره رک. به: دیدگاه عدم مغایرت ذیل بند (ج) تبصره (۴) مصوبه‌ی حاضر.

ثانیاً به موجب بند (۲) نامه‌ی مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) خطاب به رئیس جمهور در خصوص منابع صندوق توسعه‌ی ملی در بودجه ۱۴۰۰،^۱ معظم‌له برداشت از منابع صندوق برای مصارف بودجه‌ای سال ۱۴۰۰ را منع کرده‌اند. در نتیجه شورا حکم سابق را مغایر با اصول (۵۷) و (۱۱۰) قانون اساسی تشخیص داد. اما با توجه به اینکه این بند از مصوبه‌ی اصلاحی حذف شده است، اشکالات مذکور نیز رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

با توجه به حذف بند (ه) تبصره (۴)، بررسی موضوع از حیث مغایرت با قانون اساسی و موازین شرع، سالبه به انتفای موضوع است.

تبصره ۵ - ...

الف - ...

[بند (ز) تبصره (۵) حذف می‌شود.]

▪ دیدگاه عدم مغایرت

حکم بند (ز) سابق مبنی بر مجاز شمردن انتشار اوراق مالی اسلامی در بازار سرمایه بدون تضمین اصل و سود آن، از این حیث که در عمل موجب تعهد ناخواسته‌ی دولت به جبران خسارت احتمالی می‌شد، مغایر با بند (۱۰) اصل (۳) قانون اساسی شناخته شد. اما در

۱. نامه‌ی مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) خطاب به رئیس جمهور در خصوص منابع صندوق توسعه‌ی ملی در بودجه ۱۴۰۰: «جناب آقای رئیس جمهور

با کاهش سهم صندوق به (۲۰) درصد مشروط به رعایت نکات ذیل موافقت می‌گردد:

۱- سهم صندوق توسعه ملی برای فروش نفت خام، میعانات گازی و مازاد بر یک میلیون بشکه در روز، (۳۸) درصد منظور گردد و کلیه تسهیلات سررسید شده دولت از صندوق توسعه ملی از محل سهم دولت از مازاد مذکور پرداخت گردد.

۲- کلیه مصارفی که در بودجه سال ۱۳۹۹ از محل منابع صندوق توسعه ملی تأمین مالی گردیده‌اند (موضوع بند (ه) تبصره (۴) ماده واحده)، در بودجه سال ۱۴۰۰ از محل منابع بودجه عمومی تأمین مالی گردند. برداشت از منابع صندوق توسعه ملی برای مصارف بودجه سال ۱۴۰۰ مجاز نمی‌باشد.»

وضعیت فعلی با توجه به حذف این بند، اشکال مذکور منتفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

با توجه به حذف بند (ز) تبصره (۵)، بررسی موضوع از حیث مغایرت با قانون اساسی و موازین شرع، سالبه به انتفای موضوع است.

تبصره ۵- ...

الف- ...

ک-

[بند (ک) تبصره (۵) به شرح زیر اصلاح می شود:

در جزء (۱)، عبارت «نرخ حفظ قدرت خرید» حذف می شود.]

۱- به منظور مدیریت تبعات احتمالی انتشار اوراق مالی اسلامی در بازارهای پول و سرمایه کشور، کمیته ای متشکل از رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور، وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و دو نماینده از کمیسیون های برنامه و بودجه و محاسبات و اقتصادی مجلس شورای اسلامی (بدون حق رأی) بر نحوه انتشار اوراق موضوع این قانون نظارت می کنند. نرخ های سود اسمی اوراق منتشر شده و اسناد خزانه اسلامی توسط این کمیته تعیین می شود.

▪ دیدگاه ابهام

مطابق حکم جزء (۱) سابق، نرخ های سود اسمی و «نرخ حفظ قدرت خرید» اسناد خزانه ی اسلامی توسط کمیته ی موضوع این جزء تعیین می شد. این در حالی بود که مقصود قانون گذار از عبارت «نرخ حفظ قدرت خرید» روشن نبود و این مقرر از این حیث واجد ابهام اعلام شد. چه اینکه روشن نبود آیا تعیین نرخ حفظ قدرت خرید با رعایت ضوابط شرعی صورت می گیرد یا خیر. اکنون گرچه در اصلاحات این جزء، عبارت «نرخ حفظ قدرت خرید» حذف شده است، اما از قرار گرفتن عبارت «نرخ های سود اسمی اوراق منتشر شده و» و عبارت «اسناد خزانه اسلامی» ممکن است چنین تلقی شود که نرخ سود مذکور

شامل اسناد خزانه نیز می‌شود و اگر چنین باشد روشن نیست آیا در تعیین نرخ سود اسمی رعایت موازین شرعی صورت می‌گیرد یا خیر. در نتیجه ابهام سابق این شورا در این خصوص همچنان باقی است.

▪ نظر شورای نگهبان

۳- در تبصره (۵)،

۱-۳- در جزء (۱) بند (ک)، ابهام مذکور در جزء (۲-۴) نظر این شورا، کماکان به قوت خود باقی است.

تبصره ۵- ...

الف- ...

ک-

۱- ...

[بند (ک) تبصره (۵) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

در جزء (۳)، عبارت «بدون تضمین دولت» به عبارت «با تضمین خود»

اصلاح می‌شود.]

۳- نحوه صدور انتشار اوراق مربوط به شرکت‌ها و دستگاه‌هایی که با

تضمین خود به استناد این قانون منتشر می‌شود، نیز مشمول جزء (۱) این

بند می‌باشد.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

جزء (۳) سابق انتشار اوراق مالی بدون تضمین دولت را مجاز اعلام کرده بود و شورا از این منظر که انتشار اوراق مالی بدون ضمانت دولت منجر به اختلال نظام مالی کشور می‌شود، آن را مغایر با بند (۱۰) اصل (۳) قانون اساسی تشخیص داد. اما اکنون که در اصلاحات این جزء، لزوم تضمین این اوراق از سوی دولت مقرر شده است، اشکال فوق اصلاح شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۳) بند (ک) تبصره (۵)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۵- ...

الف- ...

ک-

۱- ...

[بند (ک) تبصره (۵) به شرح زیر اصلاح می شود:

در جزء (۶)، عبارت «قوه مجریه» جایگزین کلمه «دولت» می شود. [۶- به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می شود رأساً از دارایی ها و مطالبات قوه مجریه به عنوان پشتوانه انتشار اوراق مالی اسلامی موضوع این تبصره استفاده کند. اموال متعلق به قوه مجریه که سند عادی دارد، نیز می تواند به عنوان پشتوانه مورد استفاده قرار گیرد.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی در جزء (۶) سابق، وزارت اقتصادی را مجاز کرده بود که از دارایی ها و مطالبات «دولت» به عنوان پشتوانه ی اوراق مالی اسلامی استفاده کند. این در حالی بود که مقصود قانون گذار از عبارت «دولت» از این منظر که تنها شامل قوه ی مجریه می شود یا معنای عام دولت مدنظر بوده است، مشخص نبود و حکم مزبور دارای ابهام شناخته شد. اکنون که در مصوبه ی اصلاحی تصریح شده است مقصود قوه ی مجریه است، ابهام سابق رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۶) بند (ک) تبصره (۵)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۵ - ...

الف - ...

[بند الحاقی (۱) تبصره (۵) حذف می شود.]

▪ دیدگاه عدم مغایرت

به موجب حکم بند الحاقی (۱) سابق، منابع ناشی از واگذاری سهام دولت در بانکها باید صرف افزایش سرمایه‌ی بانکهای دولتی می‌شد. این در حالی بود که مجلس شورای اسلامی، برای منابع موضوع این بند ردیف مشخصی در نظر نگرفته بود و در نتیجه آن را در سقف منابع عمومی بودجه نیز لحاظ نکرده بود و مغایر با حکم ذیل اصل (۵۳) قانون اساسی شناخته شد. حال که در اصلاحات این مصوبه حکم فوق به کلی حذف شده است، اشکال پیشین نیز فاقد موضوع شده است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مطابق حکم جزء (۲) بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی،^۱ منابع حاصل از واگذاری سهام دولت باید صرف امور مشخصی شود. قانون‌گذار در بند الحاقی (۱) سابق مقرر کرده بود که منابع حاصل از واگذاری باقی‌مانده‌ی سهام دولت در بانکها، باید صرف افزایش سرمایه‌ی بانکهای دولتی شود. بنابراین شورا حکم بند الحاقی (۱) سابق را از حیث انطباق بر سیاست‌های کلی فوق‌الذکر، واجد ابهام شناخت. اکنون که بند الحاقی (۱) به کلی حذف شده است، ابهام سابق نیز منتفی است.

▪ نظر شورای نگهبان

با توجه به حذف بند الحاقی (۱) تبصره (۵)، بررسی موضوع از حیث مغایرت با قانون اساسی و موازین شرع، سالبه به انتفای موضوع است.

۱. برای ملاحظه‌ی متن این مقررره رک. به: بند (الف) دیدگاه ابهام ذیل جزء (۲) بند (الف) تبصره (۲) مصوبه‌ی حاضر.

تبصره ۵- ...

الف- ...

بند الحاقی ۲-

[در فراز اول بند الحاقی (۲) تبصره (۵)، پس از عبارت «دویست هزار میلیارد (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال» عبارت «به ردیف ۱۶۰۱۶۵ جدول شماره ۵ این قانون واریز و» اضافه و عبارت «تخصیص یافته» حذف می‌شود.]

وجوه ارزی حاصل از دعاوی و مطالبات خارجی از سوی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، تا سقف دویست هزار میلیارد (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به ردیف ۱۶۰۱۶۵ جدول شماره ۵ این قانون واریز و بابت تسویه دیون ارزی داخلی و خارجی آن وزارتخانه و تسویه می‌شود.

خزانه‌داری کل کشور با اعلام وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و تأیید بانک مرکزی نسبت به درج عملکرد این بند در ردیف ۱۶۰۱۶۵ جدول شماره (۵) این قانون اقدام می‌کند.

▪ دیدگاه مغایرت

مجلس شورای اسلامی در بند الحاقی (۲) سابق مقرر کرده بود وجوه ارزی حاصل از دعاوی وزارت دفاع تا سقف مبلغ مذکور از محل ردیف ۱۶۰۱۶۵ جدول شماره (۵) این مصوبه هزینه شود. اما مراجعه به ردیف مذکور نشان می‌داد که مبلغ فوق در آن لحاظ نشده بود و در نتیجه شورا حکم سابق را مغایر با اصل (۵۲) قانون اساسی اعلام کرد. اکنون مراجعه به ردیف مذکور در جداول اصلاحی نشان می‌دهد که عددی در آن ذکر نشده است و در نتیجه اشکال مغایرت شورا همچنان باقی است.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

به موجب حکم بند الحاقی (۲) پیشین، وجوه ارزی حاصل از دعاوی وزارت تا سقف مشخصی باید بابت تسویه دیون ارزی آن وزارتخانه هزینه می‌شد. این در حالی بود که حکم

فوق مقید به گردش منابع در خزانه‌داری کل کشور نشده بود و از سوی شورای نگهبان مغایر با حکم صدر اصل (۵۳) قانون اساسی شناخته شد. اکنون با توجه به تصریح قانون‌گذار در فراز اول این بند به اینکه این مبلغ باید به ردیف ۱۶۰۱۶۵ جدول شماره (۵) این قانون «واریز» شود، روشن است فرآیند گردش خزانه در این مورد رعایت خواهد شد. بنابراین ابهام فوق منتفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

۳- در تبصره (۵)،

۲-۳- در بند الحاقی (۲)، از لحاظ عدم ذکر عدد در ردیف مربوطه، مغایرت اصل (۵۲) قانون اساسی مذکور در جزء (۶-۴) نظر این شورا، کماکان به قوت خود باقی است.
تذکر: ۴- در بند الحاقی (۲) تبصره (۵)، بعد از عبارت محذوف، کلمه «و» نیز حذف گردد.

تبصره ۵- ...

الف- ...

[در سطر چهارم بند الحاقی (۳) تبصره (۵)، کلمه «ایجاد» جایگزین عبارت «صدور موافقتنامه و سایر» می‌شود.]
بند الحاقی ۳- سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلفند در چهارچوب ماده (۸) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی،^۱ مقدمات لازم اعم از

۱. ماده (۸) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۲/۱۵ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۸- تأمین‌کنندگان کالا و خدمات مجازند با استناد به ماده (۱۰) قانون برگزاری مناقصات و در چهارچوب تأمین مالی واگذاری مطالبات از طریق کارگزاری (فاکتورینگ)، تمام یا بخشی از مطالبات قراردادی محقق شده و محقق نشده خود را به اشخاص حقیقی و حقوقی ثالث (پذیرندگان) اعم از بانک‌ها یا مؤسسات اعتباری واگذار کنند. در صورتی که تأمین‌کننده، مطالبات را به ثالث واگذار کند، کلیه

انجام امور کارگزاری، ابلاغ قرارداد همسان واگذاری، ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز برای واگذاری مطالبات قراردادی (فاکتورینگ) تا سقف یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال را فراهم نمایند.

...

▪ دیدگاه عدم ابهام

به موجب حکم بند الحاقی (۳) پیشین، سازمان برنامه مکلف شده بود تا مقدمات لازم اعم از انجام امور کارگزاری، «صدور موافقتنامه» و سایر زیرساخت‌های مورد نیاز برای فاکتورینگ را فراهم کند. اما حکم مذکور اولاً از این حیث که مقصود قانون‌گذار از «موافقتنامه» روشن نبود و ثانیاً از این منظر که مشخص نبود آیا طرف حساب فرآیند مذکور، لزوماً دولتی است یا می‌تواند از اشخاص خصوصی نیز باشد، واجد ابهام شناخته شد. حال با توجه به اینکه قانون‌گذار در مصوبه‌ی اصلاحی به کلی عبارت «صدور موافقتنامه» را حذف کرده است، ابهام سابق رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۳) تبصره (۵)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۵ - ...

الف - ...

→

کارفرمایان موضوع این قانون اعم از دولتی، عمومی و یا تعاونی مکلف به رعایت واگذاری مطالبات از طریق کارگزاری (فاکتورینگ) هستند. آیین‌نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف مدت چهار ماه پس از ابلاغ این قانون توسط سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره ۱ - ...»

[در سطر ششم بند الحاقی (۴) تبصره (۵)، عبارت «مطابق قوانین» جایگزین عبارت «برابر ماده (۲) قانون اصلاح قانون جرایم تأمین امنیت اجتماعی مصوب ۱۳۸۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام» می‌شود.]

بند الحاقی ۴- کارفرمایان واحدهای تولیدی، صنعتی، معدنی و خدماتی و اصناف که حداقل به مدت یک سال از زمان تقسیط نسبت به حفظ یا افزایش اشتغال نیروی انسانی کارگاه خود بر مبنای فهرست بهمن ماه سال ۱۳۹۸ اقدام نموده‌اند و فهرست حق بیمه جاری کارکنان شاغل را در طول دوره تقسیط ارسال و پرداخت می‌نمایند، می‌توانند از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون و حداکثر ظرف چهار ماه، نسبت به درخواست تعیین تکلیف بدهی‌های قطعی شده مطابق قوانین، از بخشودگی جریمه‌های متعلقه و سایر جریمه‌ها برخوردار شوند. در مواردی که کارفرمایان کارگاه‌های مذکور تا تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون بر مبنای فهرست بهمن ماه ۱۳۹۸ نسبت به تعدیل بیمه‌شدگان کارگاه اقدام نموده باشند، پس از بازگشت نیروی کار تعدیل شده یا جایگزینی آنها و رعایت حفظ اشتغال حداقل به مدت یک سال از زمان تقسیط و بر مبنای فهرست بهمن ماه ۱۳۹۸، از بخشودگی جریمه‌ها به شرح فوق برخوردار می‌شوند.

▪ دیدگاه عدم ابهام

قانون‌گذار در بند الحاقی (۴) سابق، به «ماده (۲) قانون اصلاح قانون جرایم تأمین امنیت اجتماعی مصوب ۱۳۸۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام» اشاره کرده بود. اما نظر به اینکه تاکنون چنین قانونی با این عنوان به تصویب مجلس شورای اسلامی و مجمع تشخیص مصلحت نظام نرسیده است، عنوان قانون فوق، واجد ابهام شناخته شد. حال که در اصلاحات این بند عنوان مذکور حذف شده است و بخشودگی جریمه‌ها «مطابق قوانین» مقرر شده است، ابهام مذکور نیز منتفی است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۴) تبصره (۵)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و

قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۵- ...

الف- ...

[در بند الحاقی (۵) تبصره (۵)، بعد از کلمه «دولت» عبارت «از محل ردیف ۳۱۰۱۱۱» اضافه می شود. همچنین عبارت «تا از محل ردیف ۸۳-۵۳۰۰۰۰ به صورت درآمد- هزینه‌ای هزینه نماید.» به انتهای این بند اضافه می شود.]

بند الحاقی ۵- به وزارت کشور اجازه داده می شود تا سقف ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی با تضمین اصل و سود توسط دولت از محل ردیف ۳۱۰۱۱۱ برای خرید نردبان هیدرولیکی و ماشین آلات آتش نشانی منتشر کند تا از محل ردیف ۸۳-۵۳۰۰۰۰ به صورت درآمد- هزینه‌ای هزینه نماید.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

مطابق با حکم بند الحاقی (۵) سابق، وزارت کشور مجاز شده بود تا سقف معینی، اوراق مالی اسلامی برای خرید نردبان هیدرولیکی و ماشین آلات آتش نشانی منتشر کند. این در حالی بود که برای این حکم ردیف بودجه‌ای مشخصی تعیین نشده بود و بالتبع در سقف منابع عمومی بودجه نیز لحاظ نشده بود. در نتیجه مغایر با ذیل اصل (۵۳) قانون اساسی شناخته شد. اکنون قانون گذار در راستای تأمین نظر شورای نگهبان، ردیف اعتباری این حکم را تعیین کرده است و به این ترتیب اشکال فوق رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۵) تبصره (۵)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۵- ...

الف- ...

[در سطر سوم بند الحاقی (۶) تبصره (۵)، کلمه «اسناد» جایگزین کلمه «اوراق» می‌شود. همچنین عبارت «منابع این بند پس از واریز به ردیف ۳۱۰۱۱۴ از محل ردیف ۸۵-۵۳۰۰۰۰۰ به صورت درآمد- هزینه‌ای صرف موارد مذکور می‌شود» به انتهای این بند اضافه می‌گردد.]

بند الحاقی ۶- به منظور تأمین منابع لازم جهت بهسازی روستاها و تهیه، اجراء و بازنگری طرح‌های هادی روستایی به دولت اجازه داده می‌شود به میزان بیست هزار میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از طریق انتشار، فروش و واگذاری اسناد خزانة اسلامی در اختیار بنیاد مسکن انقلاب اسلامی قرار دهد. این مبلغ بر اساس شاخص برخورداری از طرح هادی بین استان‌ها تقسیم می‌شود. شورای برنامه‌ریزی هر استان موظف است سهم آن استان را بر اساس شاخص برخورداری از طرح هادی بین شهرستان‌های استان توزیع کند. منابع این بند پس از واریز به ردیف ۳۱۰۱۱۴ از محل ردیف ۸۵-۵۳۰۰۰۰۰ به صورت درآمد- هزینه‌ای صرف موارد مذکور می‌شود.

■ دیدگاه عدم مغایرت

قانون‌گذار در بند الحاقی (۶) پیشین، انتشار اوراق خزانة را به میزان خاصی مقرر کرده بود. اما برای منابع حاصل از انتشار این اوراق ردیف بودجه‌ای مشخصی تعیین نکرده بود و در نتیجه این منابع در سقف کلی بودجه نیز دیده نشده بود. بنابراین شورا بند سابق را مغایر با ذیل اصل (۵۳) قانون اساسی اعلام کرد. اکنون با توجه به اینکه در مصوبه‌ی اصلاحی به ردیف‌های درآمدی و هزینه‌ای این اوراق تصریح شده است، اشکال فوق منتفی شده است.

■ دیدگاه عدم ابهام

حکم بند الحاقی (۶) سابق در خصوص انتشار «اوراق خزانة اسلامی»، از این حیث که اسناد مزبور فاقد تعریف قانونی بود و همچنین تمایز آن با «اسناد خزانة» مشخص نبود، دارای

ابهام شناخته شد. اکنون با توجه به تغییر عبارت مذکور به «اسناد خزانه اسلامی»، وجهی برای ابهام پیشین باقی نمی ماند.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۶) تبصره (۵)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۵- ...

الف- ...

[به انتهای بند الحاقی (۹) تبصره (۵)، عبارت «منابع این بند پس از واریز به ردیف ۳۱۰۱۱۵ از محل ردیف ۸۶-۵۳۰۰۰۰۰ به صورت درآمد- هزینه‌ای صرف موارد مذکور می شود» اضافه می گردد.]

بند الحاقی ۹- به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح اجازه داده می شود تا مبلغ بیست هزار میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی با تضمین اصل و سود توسط دولت برای انجام طرح (پروژه) های تحقیقاتی راهبردی دفاعی منتشر نماید.

منابع این بند پس از واریز به ردیف ۳۱۰۱۱۵ از محل ردیف ۸۶-۵۳۰۰۰۰۰ به صورت درآمد- هزینه‌ای صرف موارد مذکور می شود.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

حکم بند الحاقی (۹) سابق در خصوص انتشار اوراق مالی از سوی وزارت دفاع، از این حیث که برای انتشار آن ردیف بودجه‌ای مشخصی تعیین نشده بود و در نتیجه در سقف منابع عمومی بودجه لحاظ نشده بود، مغایر با ذیل اصل (۵۳) قانون اساسی شناخته شد. حال نظر به اینکه در عبارت الحاقی به این بند، ردیف درآمدی و هزینه‌ای برای این اوراق تعیین شده است، اشکال سابق شورا رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۹) تبصره (۵)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۵- ...

الف- ...

[بند الحاقی (۱۰) تبصره (۵) حذف می‌شود.]

▪ دیدگاه عدم ابهام

بند الحاقی (۱۰) سابق، وزارت نفت را به اقدام در طرح‌های توسعه‌ی میادین مشترک نفتی کرده بود. همچنین هرگونه تأخیر یا انحراف از این تکلیف را «تخلف» و «جرم» تلقی کرده بود. این در حالی بود که روشن نبود است تخلفی از تکلیف فوق در چه مواردی تخلف و در چه مواردی جرم بود و همچنین در موارد مجرمانه، کیفر مجرم چگونه خواهد بود و از این نظر واجد ابهام تشخیص داده شد. اما اکنون که در اصلاحات این مصوبه، به کلی این بند الحاقی حذف شده است، ابهام مذکور نیز بلاموضوع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

با توجه به حذف بند الحاقی (۱۰) تبصره (۵)، بررسی موضوع از حیث مغایرت با قانون اساسی و موازین شرع، سالبه به انتفای موضوع است.

تبصره ۶-

الف- ...

[در بند (ب) تبصره (۶)، عبارت «بر اساس دستورالعملی که» جایگزین عبارت «با توجه به ضوابطی (از جمله نحوه انتخاب) که» می‌شود.]

ب- به وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور)

اجازه داده می‌شود ظرف یک سال، آن بخشی از پرونده‌های مؤدیان مالیات بر ارزش افزوده دوره‌های سنوات ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۷، که اظهارنامه‌های خود را در موعد مقرر تسلیم نموده‌اند و تاکنون مورد رسیدگی قرار نگرفته‌اند، بر اساس دستورالعملی که به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور ظرف یک ماه بعد از ابلاغ قانون تهیه می‌شود و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد، بدون رسیدگی، قطعی نماید.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی در بند (ب) سابق، وزارت اقتصاد را مجاز کرده بود بخشی از پرونده‌های مؤدیان مالیاتی را با توجه به «ضوابطی» که به تصویب وزیر اقتصاد می‌رسید، قطعی کند. این در حالی بود که مقصود قانون‌گذار از عبارت «ضوابط»، از این حیث که متضمن ضوابط تقنینی است یا خیر، روشن نبود و مقرره‌ی سابق واجد ابهام شناخته شد. اکنون که در مصوبه‌ی اصلاحی عبارت «دستورالعمل» که دارای ماهیت اجرایی است جایگزین عبارت «ضوابط» شده است، ابهام پیشین شورا رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند (ب) تبصره (۶)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۶-

الف - ...

ح -

۱ - ...

[در جزء الحاقی به بند (ح) تبصره (۶)، عبارت «در چهارچوب آیین‌نامه تبصره (۲) ماده (۱۶۹) قانون مالیات‌های مستقیم» حذف می‌شود].
 جزء الحاقی - کلیه صاحبان حرف و مشاغل پزشکی، پیراپزشکی،

داروسازی و دامپزشکی که مجوز آنها توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا سازمان نظام پزشکی ایران صادر می‌شود و کلیه اشخاص شاغل در کسب و کارهای حقوقی اعم از وکالت و مشاوره حقوقی و خانواده، مکلفند از پایانه فروشگاهی استفاده کنند.

▪ دیدگاه عدم ابهام

اشاره‌ی قانون‌گذار در ذیل جزء الحاقی سابق به تبصره (۲) ماده (۱۶۹) قانون مالیات‌های مستقیم، از این حیث که مقرره‌ی مذکور نسخ شده است، واجد ابهام شناخته شد. اکنون که در اصلاحات این جزء اشاره‌ای به تبصره (۲) منسوخ نشده است، ابهام سابق شورا نیز منتفی است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء الحاقی بند (ح) تبصره (۶)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۶-

الف - ...

ی -

۱ - ...

[جزء (۲) بند (ی) تبصره (۶) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

۱- در سطر اول فراز اول این جزء، عبارت «پس از پایان قرارداد فعلی آنها» بعد از عبارت «خدمات مخابراتی» اضافه می‌شود. همچنین در سطر دوم کلمه «واحد» بعد از عبارت «به میزان ده» اضافه می‌شود.

۲- در سطر سوم فراز اول، عبارت «منابع درآمدی حاصل از این افزایش از هر کارور، تا سقف بیست هزار میلیارد (۲۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال با نظارت مرکز ملی فضای مجازی صرف توسعه زیرساخت همان کارور در بستر شبکه ملی اطلاعات می‌شود.» پس

از عبارت «واریز می‌شود» اضافه می‌گردد.

همچنین در فراز دوم این جزء، بعد از عبارت «ردیف ۱۳۰۴۰۴» عبارت «تا سقف مبلغ یکصد و بیست و نه هزار و سیصد میلیارد (۱۲۹/۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال» اضافه می‌شود.

۳- عبارت «کارورهای ارائه دهنده خدمات اجازه افزایش تعرفه اینترنتی مصرفی را در سال ۱۴۰۰ ندارند.» به انتهای جزء (۲) بند (ی) (بعد از جزء ۶-۲) منتقل می‌شود.

۴- در جزء ۱-۲، عبارت «۵ میلیون درگاه (پورت) اینترنت» بعد از کلمه «زیرساخت» اضافه می‌شود. همچنین عبارت «اینترنت ثابت پرسرعت باید امکان رقابت و مقابله با تهدیدات اینترنت ماهواره‌ای توسط کشورهای خارجی دیگر در حریم کشور را داشته باشد.» از این جزء حذف می‌شود.

۵- عبارت «، حمایت از توسعه هوشمندسازی در قوای سه‌گانه و نیروی انتظامی و ایجاد یک زیرساخت مرجع ملی به نحوی که امکان نظارت برخط و قابل اتکای سهم ترافیک داخلی در کل مصرف اینترنت کشور فراهم شود.» به انتهای جزء ۳-۲ اضافه می‌شود.

۶- در جزء ۵-۲، عبارت «سازمان صدا و سیما موظف است در راستای حفظ ارزش‌های ایرانی-اسلامی و نظام خانواده بر تمام مراحل تولید آثار حرفه‌ای در فضای مجازی نظارت نماید و ضمن ارتقای کیفی تولیدات از اثرات سوء آن در جامعه جلوگیری به عمل آورد.» جایگزین عبارت «و متناسب با توسعه زیرساخت اینترنت ثابت پرسرعت، سازمان صدا و سیما موظف به ارائه محتوای تولیدی خود در قالب تلویزیون تعاملی (آی.پی.تی.وی) در این بستر است.» می‌شود.

۲- حق‌الامتیاز و حق‌السهم دولت از کارورهای ارائه دهنده خدمات مخابراتی پس از پایان قرارداد فعلی آنها به میزان ده واحد درصد (۱۰٪) افزایش یافته و به حساب درآمد عمومی ردیف ۱۳۰۴۰۴ تا سقف مبلغ یکصد و بیست و نه هزار و سیصد میلیارد (۱۲۹/۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود منابع درآمدی حاصل از این

افزایش از هر کارور، تا سقف بیست هزار میلیارد
 (۲۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال با نظارت مرکز ملی فضای مجازی صرف
 توسعه زیرساخت همان کارور در بستر شبکه ملی اطلاعات می‌شود.
 منابع حاصل از حق‌السهم دولت از کارورها و شرکت‌های ارائه دهنده
 خدمات اینترنت مازاد بر شصت و نه هزار و هشتصد میلیارد
 (۶۹,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال در ردیف ۱۳۰۴۰۴ صرف موارد زیر
 می‌شود:

۱-۲- توسعه زیرساخت ۵ میلیون درگاه (پورت) اینترنت اینترنت
 ثابت پرسرعت توسط شرکت مخابرات ایران که امکان ارائه خدمات
 صوت و تصویری پیشرفته را داشته باشد.
 ۲-۲- ...

۳-۲- پروژه‌ها و طرح‌های مرتبط با فضای مجازی تحت نظارت و
 راهبرد مرکز ملی و در راستای مصوبات شورای عالی فضای مجازی به
 خصوص «طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات» مصوب شهریور
 ۱۳۹۹ با اولویت بومی‌سازی تجهیزات و خدمات امنیت و تولید محتوا و
 سالم‌سازی، ذخیره‌سازی و پردازش کلان داده‌ها، حمایت از توسعه
 هوشمندسازی در قوای سه‌گانه و نیروی انتظامی و ایجاد یک زیرساخت
 مرجع ملی به نحوی که امکان نظارت برخط و قابل اتکای سهم ترافیک
 داخلی در کل مصرف اینترنت کشور فراهم شود.
 ۴-۲- ...

۵-۲- مسئولیت صدور مجوز و تنظیم مقررات صوت و تصویر فراگیر
 و نظارت بر آن، منحصراً بر عهده سازمان تنظیم مقررات صوت و تصویر
 فراگیر (ساترا) سازمان صدا و سیما است سازمان صدا و سیما موظف
 است در راستای حفظ ارزش‌های ایرانی- اسلامی و نظام خانواده بر تمام
 مراحل تولید آثار حرفه‌ای در فضای مجازی نظارت نماید و ضمن ارتقای
 کیفی تولیدات از اثرات سوء آن در جامعه جلوگیری به عمل آورد.

۶-۲- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است به نحوی
 سیاست‌گذاری نماید که توسعه اقتصاد دیجیتال بر بستر شبکه ملی

اطلاعات دارای مزیت‌های مالی و اقتصادی قابل توجه نسبت به توسعه آن در خارج از شبکه ملی اطلاعات باشد.
کارورهای ارائه دهنده خدمات اجازه افزایش تعرفه اینترنتی مصرفی را در سال ۱۴۰۰ ندارند.

▪ دیدگاه مغایرت

الف) به موجب حکم جزء (۲) پیشین، منابع مازاد حاصل از حق‌السهم دولت از کارورها و شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات اینترنت صرف مواردی همچون توسعه‌ی زیرساخت اینترنت ثابت می‌شد. این در حالی بود که اولاً قانون‌گذار سقف و ردیف هزینه‌ای مشخصی برای این قبیل منابع پیش‌بینی نکرده بود و ثانیاً مصارف ذکر شده در این مقرره همچون حمایت از تولید محتوا در فضای مجازی، بسیار کلی و تفسیربردار است. در نتیجه شورا حکم پیشین را مغایر با اصول (۵۲) و (۵۳) قانون اساسی شناخت. اکنون قانون‌گذار در راستای تأمین نظر شورای نگهبان، اولاً سقف (۱۲۹/۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریالی را برای واریز منابع تعیین کرده است و ثانیاً مقرر کرده است منابع درآمدی نیز تا سقف (۲۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال در راستای توسعه‌ی زیرساخت کارورها در بستر شبکه‌ی ملی اطلاعات هزینه شود. بنابراین با توجه به اینکه در مصوبه‌ی اصلاحی نیز همچنان مصارف دقیقی برای هزینه‌کرد سایر منابع این بند تعیین نشده است، اشکال مغایرت با اصل (۵۳) همچنان باقی است. اما با توجه به تعیین سقف و ردیف در مصوبه‌ی اصلاحی، اشکال اصل (۵۲) شورا رفع شده است.

ب) در جزء (۲-۳) و (۲-۶) سابق، از واژه‌های غیرفارسی «پروژه» و «دیجیتال» استفاده شده بود. شورا استفاده از این دو واژه را مغایر با اصل (۱۵) قانون اساسی است. اکنون با توجه به اینکه اصلاحی در خصوص این دو کلمه صورت نگرفته است، اشکال مذکور همچنان باقی است. البته با توجه به اینکه در اصلاحات جزء (۲-۳) از واژه‌ی غیرفارسی «ترافیک» استفاده شده است، این جزء اصلاحی نیز مغایر با اصل (۱۵) قانون اساسی است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

حق‌الامتیاز و حق‌السهم دولت از کارورهای ارائه دهنده‌ی خدمات مخابراتی، به موجب حکم جزء (۲) سابق، به میزان ده درصد افزایش یافته بود. از طرفی، روشن نبود افزایش مقرر

شده شامل قراردادهای معتبر فعلی نیز می‌شد یا خیر و جزء (۲) از این حیث دارای ابهام شناخته شد. اکنون نظر به اینکه قانون‌گذار در جزء (۲) اصلاحی تصریح کرده است اجرای حکم مذکور «پس از پایان قرارداد فعلی» خواهد بود، ابهام مذکور شورا در این خصوص منتفی است.

▪ نظر شورای نگهبان

۴- در جزء (۲) بند (ی) تبصره (۶)، استفاده از واژه‌های غیرفارسی «پروژه»، «دیجیتال» و «ترافیک»، مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی است و مغایرت اصل (۵۳) قانون اساسی مذکور در جزء (۳-۵) نظر این شورا در خصوص عدم بیان نحوه دقیق هزینه‌کرد منابع مازاد بر مبلغ مذکور، کماکان به قوت خود باقی است.

* * *

تبصره ۶-

الف - ...

[در سطر اول بند (ل) تبصره (۶) عبارت «که کارفرما یکی از دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه است» حذف می‌شود.]

ل- در معاملات پیمانکاری، کارفرما موظف است همزمان با هر پرداخت، مالیات بر ارزش افزوده متناسب با آن را به پیمانکار پرداخت کند. تا زمانی که کارفرما مالیات بر ارزش افزوده را به پیمانکار پرداخت نکرده باشد، سازمان امور مالیاتی کشور موظف است ضمن پاسخ به استعلام بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری، دفاتر اسناد رسمی و سایر دستگاه‌های اجرایی حق مطالبه آن از پیمانکار یا اخذ جریمه دیرکرد از وی را نخواهد داشت. در مواردی که بدهی کارفرما به پیمانکار به صورت اسناد خزانه اسلامی پرداخت می‌شود در صورت درخواست پیمانکار، کارفرما موظف است این اوراق را عیناً به سازمان امور مالیاتی کشور تحویل دهد. سازمان امور مالیاتی کشور معادل مبلغ اسمی اوراق تحویلی را از بدهی مالیاتی پیمانکار کسر و اسناد مذکور را به خزانه‌داری کل

کشور ارائه می‌کند. خزانه‌داری کل کشور موظف است معادل مبلغ اسمی اسناد خزانه تحویلی را به‌عنوان وصولی مالیات منظور کند.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

به موجب حکم بند (ل) سابق، پیمانکاران دستگاه‌های اجرایی تا زمانی که بخشی از ثمن قرارداد مقاطعه به آنها پرداخت نشده بود، ملزم به پرداخت مالیات بر ارزش افزوده نبودند. این در حالی بود که از اطلاق حکم سابق چنین مستفاد می‌شد که پیمانکاران بخش خصوصی، حتی قبل از دریافت بخشی از ثمن معامله ملزم به پرداخت مالیات هستند. فقهای شورا این اطلاق را مصداق تبعیض و مغایر با موازین شرعی اعلام کردند. اکنون که در اصلاحات این بند، استثنای پیمانکاران دستگاه‌های اجرایی حذف شده است، اشکال فوق نیز رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند (ل) تبصره (۶)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۶-

الف - ...

[بند (ف) تبصره (۶) حذف می‌شود.]

▪ دیدگاه عدم مغایرت

سازمان مالیاتی کشور به موجب حکم جزء (۲) سابق بند (ف)، مجاز شده بود تا ضریب کاهشی بر مالیات ارزش افزوده‌ی برخی از مؤدیان اعمال کند. شورا تفویض تصمیم‌گیری در خصوص تخفیف‌های مالیاتی به سازمان امور مالیاتی را مغایر با اصول (۵۱) و (۸۵) قانون اساسی شناخت. حال که در مصوبه‌ی حاضر به کلی بند (ف) حذف شده است، وجهی برای اشکال مذکور متصور نیست.

▪ نظر شورای نگهبان

با توجه به حذف جزء (۲) بند (ف) تبصره (۶)، بررسی موضوع از حیث مغایرت با قانون اساسی و موازین شرع، سالبه به انتفای موضوع است.

تبصره ۶-

الف - ...

[در بند الحاقی (۲۳) تبصره (۶)، عبارت «به استثنای اموال در اختیار ولی فقیه» بعد از عبارت «فروش اموال تملیکی» اضافه می‌شود.]
بند الحاقی ۲۳- دولت مکلف است نسبت به فروش اموال منقول و غیرمنقول در اختیار سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی به استثنای اموال در اختیار ولی فقیه به مبلغ چهار هزار و چهارصد میلیارد (۴,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اقدام و درآمد حاصل را پس از گردش خزانه به ردیف ۱۰۸۲۰۰ جدول شماره (۷) بابت غذا و پوشاک زندانیان واریز کند.

▪ دیدگاه عدم ابهام

بند الحاقی سابق دولت را مکلف کرده بود نسبت به فروش اموال منقول و غیرمنقول سازمان اموال تملیکی اقدام کند. این در حالی بود که برخی از اموال در اختیار این سازمان از مواردی است که اداره‌ی آن در اختیار ولی فقیه است و روشن نبود اطلاق حکم سابق آیا شامل اموال در اختیار ولی فقیه نیز می‌شد یا خیر و حکم فوق از این جهت دارای ابهام شناخته شد. اکنون که در اصلاحات این بند تصریح شده است «اموال در اختیار ولی فقیه» از شمول این حکم مستثنی است، ابهام پیشین شورا رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۲۳) تبصره (۶)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۶-

الف - ...

[در بند الحاقی (۲۴) تبصره (۶)، عبارت «(ماده ۱۴۱ قانون مالیات‌های مستقیم)» حذف می‌شود.]
بند الحاقی ۲۴- به منظور تأمین قیر مورد نیاز کشور در سال ۱۴۰۰، درآمد حاصل از صادرات قیر مشمول مالیات می‌گردد.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مطابق حکم بند الحاقی پیشین، در راستای تأمین قیر مورد نیاز کشور، درآمد حاصل از صادرات قیر مشمول مالیات قرار می‌گیرد. اما با توجه به اینکه مقصود قانون‌گذار از حکم مزبور روشن نبود و مشخص نبود اخذ مالیات با نرخ صفر از قیر صادراتی چگونه قیر مورد نیاز کشور را تأمین خواهد کرد، حکم سابق واجد ابهام اعلام شد. حال نظر به اینکه در اصلاحات این بند، اخذ مالیات با نرخ صفر از قیر صادراتی حذف شده است و صادرات قیر مشمول مالیات قرار گرفته است، ابهام فوق رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۲۴) تبصره (۶)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۷-

الف - ...

بند الحاقی ۱-

۱- ...

[در جزء (۴) بند الحاقی (۱) تبصره (۷)، عبارت «که در مهلت قانونی ثبت سفارش شده و مراحل قانونی آن طی شده باشد» بعد از عبارت «خودروی سواری» اضافه می‌شود.]

۴- حقوق ورودی خودروی سواری که در مهلت قانونی ثبت سفارش شده و مراحل قانونی آن طی شده باشد حداقل به میزان هشتاد و شش

درصد (۸۶٪) ارزش گمرکی آن تعیین می‌شود.

▪ دیدگاه عدم ابهام

حکم جزء (۴) سابق مبنی بر تعیین حقوق ورودی گمرکی برای خودروی سواری از این حیث که روشن نبود در مقام تجویز واردات خودرو بود یا خیر، دارای ابهام تشخیص داده شد. اکنون نظر به اینکه در اصلاحات این جزء قید «در مهلت قانونی ثبت سفارش شده و مراحل قانونی آن طی شده باشد» ذکر شده است که حاکی از عدم تجویز واردات جدید خودرو است، ابهام مذکور منتفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۴) بند الحاقی (۱) تبصره (۷)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۸-

الف - ...

ب - ...

[در انتهای جزء (۱) بند (ب) و صدر بند (ز) تبصره (۸)، بعد از عبارت‌های «سکونتگاه‌های غیررسمی» عبارت «موضوع بند (الف) ماده (۵۹) قانون برنامه ششم توسعه» اضافه می‌شود.]

۱- وزارت راه و شهرسازی (از طریق شرکت مادر تخصصی عمران شهرهای جدید و سازمان ملی زمین و مسکن و شرکت بازآفرینی شهری) مجاز است تا سقف سی هزار میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی و یا تهاتر اراضی و املاک متعلق به شرکت‌های فوق الذکر را به قیمت کارشناسی یا فروش از طریق مزایده مشروط به حفظ کاربری بعد از واگذاری و با سازوکار گردش خزانه صرف اجرای طرح‌های فوق کند. پنج هزار میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از اعتبار فوق صرف احیای سکونتگاه‌های غیررسمی موضوع بند (الف) ماده

(۵۹) قانون برنامه ششم توسعه^۱ بافت‌های فرسوده و تاریخی می‌گردد. همچنین تا سقف مبلغ بیست هزار میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل اجرای این جزء به ردیف درآمدی ۲۱۰۲۲۸ جدول شماره (۵) این قانون واریز می‌شود تا جهت ساخت و تکمیل مدارس با اولویت مجموعه‌های مسکونی مهر و مناطق محروم و کم‌برخوردار در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار گیرد.

۲- ...

ز- برای ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی موضوع بند (الف) ماده (۵۹) قانون برنامه ششم توسعه و عشایری، بهسازی محیط‌های اسکان و بافت‌های فرسوده واقع در حریم و خارج از حریم شهرها و محدوده روستاها، تأمین زیرساخت و فراهم کردن حداقل خدمات عمومی اعم از مدرسه، مسجد، کتابخانه، روشنایی محیط، پایگاه بسیج، پاسگاه و کلانتری در این مناطق، شورای توسعه و برنامه‌ریزی استان‌ها، موظفند معادل سهم

۱. ماده (۵۹) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۲۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «ماده ۵۹- در چهارچوب قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن مصوب ۱۳۸۷/۲/۲۵:

الف- وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و کشور و شهرداری‌ها مکلفند در طول برنامه نسبت به احیاء، بهسازی، نوسازی و مقاوم‌سازی و بازآفرینی سالانه حداقل دویست و هفتاد محله در قالب مطالعات مصوب ستاد ملی بازآفرینی شهری پایدار بر حسب گونه‌های مختلف (شامل ناکارآمد- تاریخی- سکونتگاه‌های غیررسمی و حاشیه‌ای) و ارتقای دسترسی به خدمات و بهبود زیرساخت‌ها با رویکرد محله‌محور در چهارچوب قوانین و مقررات ذی‌ربط اقدام نمایند. تسهیلات و اعتبارات مورد نیاز سهم دولت همه‌ساله با پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی و هماهنگی شهرداری‌ها به تصویب ستاد ملی بازآفرینی شهری پایدار می‌رسد و در قالب بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود و در اختیار دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و شهرداری‌ها قرار می‌گیرد. برنامه عملیاتی در دو بخش نوسازی مسکن و تأمین خدمات و زیرساخت، در سه‌ماهه اول اجرای قانون برنامه توسط وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و کشور، سازمان، شورای عالی استان‌ها و کلیه دستگاه‌های عضو ستاد ملی بازآفرینی شهری پایدار در سطح مدیریت ملی، استانی و شهری تهیه و تعهد و التزام به اجرای برنامه‌های بازآفرینی شهری خواهند داشت.

تبصره- ...»

جمعیت ساکن در این مناطق از کل جمعیت هر استان را بر اساس آیین‌نامه اجرایی که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، از محل عوارض جزء (۱) بند (ب) ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه^۱ صرف طرح کاهش آسیب‌های اجتماعی و محرومیت‌زدایی برای محلات آسیب‌دیده و بهسازی مناطق فوق‌الذکر در همان استان نمایند.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی در احکام جزء (۱) سابق بند (ب) و بند (ز) پیشین تبصره (۸)، از عبارت «سکونتگاه‌های غیررسمی» استفاده کرده بود. این در حالی بود که مقصود قانون‌گذار از عبارت مذکور روشن نبود و این مفهوم واجد ابهام شناخته شد. اکنون که در اصلاحات این تبصره، قانون‌گذار تصریح کرده است مقصود از سکونتگاه‌های غیررسمی، اشاره به موضوع ذکر شده در «بند (الف) ماده (۵۹) قانون برنامه ششم توسعه» بوده است، ابهام فوق رفع شده است.

۱. ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۲۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «ماده ۶- به منظور تحقق صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی، اصلاح نظام درآمدی دولت و همچنین قطع وابستگی بودجه به نفت تا پایان اجرای قانون برنامه ششم: الف- ...

ب- عوارض موضوع ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ و بندهای آن و نیز عوارض آلاینده‌گی موضوع تبصره (۱) ماده مذکور و عوارض ارزش افزوده گاز طبیعی و عوارض شماره‌گذاری خودروها به شرح زیر در مورد بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده مذکور توسط سازمان امور مالیاتی کشور توزیع می‌گردد:

۱- عوارض وصولی بند (الف) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده، با رعایت ترتیبات قانونی و پس از کسر وجوه مقرر در قانون مذکور و واریز به حساب تمرکز وجوه آن استان نزد خزانه‌داری کل کشور از طریق حساب رابطی که بنا به درخواست سازمان امور مالیاتی کشور توسط خزانه‌داری کل کشور افتتاح می‌گردد، به نسبت هفتاد درصد (۷۰٪) شهرها و سی درصد (۳۰٪) روستاها و مناطق عشایری و بر اساس شاخص جمعیت به حساب شهرداری‌ها و دهیاری‌ها واریز می‌گردد. سهم روستاهای فاقد دهیاری و مناطق عشایری به حساب فرمانداری‌های شهرستان مربوط واریز می‌گردد تا با مشارکت بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در همان روستاها و مناطق عشایری هزینه شود.

تبصره- ...»

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۱) بند (ب) و بند (ز) تبصره (۸)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۸

الف - ...

د -

۱ - ...

[در جزء (۲) بند (د) تبصره (۸)، کلمه «اجرای» جایگزین عبارت «مشارکت مالی مصوب شورای اسلامی هر شهر موضوع» می‌شود.]

۲- شرکت‌های آب و فاضلاب استانی مجازند حداکثر ده درصد (۱۰٪) از منابع حاصل از اجرای تبصره (۳) قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴^۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی را برای تسریع در اجراء و توسعه طرح‌های ایجاد تأسیسات آب و فاضلاب با اولویت اجرای طرح‌های فاضلاب در روستاهای همان بخش هزینه نمایند.

۱. قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده واحده - به منظور بازسازی و توسعه تأسیسات آب شهرها و تکمیل طرح‌های نیمه تمام فاضلاب و اولویت دادن به اجرای طرح‌های فاضلاب به شرکت‌های آب و فاضلاب اجازه داده می‌شود بخشی از منابع مالی مورد نیاز این طرح‌ها را به طرق مشروحه زیر تأمین نمایند:

تبصره ۱ - ...

تبصره ۳- تا زمان تشکیل شورای اسلامی شهر اجازه داده می‌شود هیئتی مرکب از استاندار، رئیس سازمان برنامه و بودجه استان، مدیر عامل آب و فاضلاب استان و یک یا دو نفر از نمایندگان مردم استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس (به عنوان ناظر)، راهکارهای مشارکت مالی مردم و سایر بخش‌ها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب شهرها را براساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان بررسی و تأیید نموده تا پس از تصویب وزیر نیرو توسط شرکت‌های آب و فاضلاب به اجرا درآید.

تبصره ۴- ...»

▪ دیدگاه عدم ابهام

حکم جزء (۲) سابق مبنی بر تجویز هزینه‌کرد منابع حاصل از «مشارکت مالی» برای تسریع در اجرای طرح‌های آب و فاضلاب، از این حیث که روشن نبود مشارکت مالی شهروندان را الزامی تلقی کرده بود یا خیر، واجد ابهام شناخته شد. حال که در اصلاحات این جزء به کلی عبارت «مشارکت مالی» حذف شده است و با اضافه کردن عبارت «اجرا» متعرض موضوع اجباری یا الزامی بودن حکم مذکور در آن قانون نشده است، ابهام مذکور در این بند نیز بلاموضوع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۲) بند (د) تبصره (۸)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۸-

الف - ...

[در بند (و) تبصره (۸)، عبارت «و انعقاد قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی» حذف می‌شود.]

و- به منظور پیشگیری و بازسازی خسارت ناشی از سیل و ساماندهی و لایروبی رودخانه‌ها و آب‌بندان‌ها به شرکت‌های آب منطقه‌ای استان‌ها و سازمان آب و برق خوزستان اجازه داده می‌شود بهره‌برداری از مصالح مازاد رودخانه‌ای و خاک مازاد آب‌بندان‌ها را از طریق مزایده، به پیمانکاران و بهره‌برداران شن و ماسه (با به‌کارگیری پیمانکاران دارای صلاحیت) به شرط واریز حقوق دولتی واگذار نماید. در صورت وصول درآمد مازاد بر عملیات تعیین شده در قرارداد، منابع حاصله به ردیف درآمدی ۱۶۰۱۴۹ واریز می‌گردد. منابع حاصله از محل ردیف ۳۰-۵۳۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون در اختیار شرکت مدیریت منابع آب ایران قرار می‌گیرد تا در چهارچوب موافقتنامه متبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور صرف ساماندهی رودخانه‌های کشور شود. گزارش عملکرد

مالی و عملیاتی این بند، هر سه ماه یکبار توسط وزارت نیرو به سازمان‌های مدیریت بحران کشور و برنامه و بودجه کشور ارسال می‌گردد. دستورالعمل اجرایی این بند ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط وزارت نیرو تهیه و ابلاغ می‌گردد.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی به موجب بند (و) سابق، دولت را مجاز به واگذاری بهره‌برداری از مصالح مازاد رودخانه‌ای از طریق «قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی» کرده بود. این در حالی بود که مقصود قانون‌گذار از عبارت مذکور از این حیث که این مفهوم دارای تعریف و ضوابط قانونی نیست، روشن نبود و مقرره‌ی سابق از این حیث واجد ابهام اعلام شد. اکنون که در اصلاحات این بند عبارت فوق از متن آن حذف شده است، ابهام پیشین نیز فاقد موضوع است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند (و) تبصره (۸)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۸-

الف - ...

بند الحاقی ۱-

[در جزء (۱) بند الحاقی (۱) تبصره (۸)، عبارت «منابع حاصله به ردیف ۱۱۰۴۱۰ جدول شماره (۵) این قانون واریز می‌شود» به انتهای جزء (۲) این بند منتقل می‌شود.]

۱- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است کلیه تبلت‌ها و ساعت‌های هوشمند بارکدخوان و مبدل ارتباطات ثابت به سیار وارداتی و تولید داخل را در سامانه هوشمند مدیریت تجهیزات سامانه‌ای (همتا) ثبت نماید.

۲- حقوق ورودی واردات گوشی‌های همراه (موبایل) ساخته شده

خارجی بالای ششصد (۶۰۰) دلار برابر دوازده درصد (۱۲٪) تعیین می‌گردد. منابع حاصله به ردیف ۱۱۰۴۱۰ جدول شماره (۵) این قانون واریز می‌شود.

▪ دیدگاه عدم ابهام

قانون‌گذار در جزء (۱) سابق، وزارت ارتباطات را ملزم کرده بود منابع حاصل از این جزء را به «ردیف ۱۱۰۴۱۰ جدول شماره (۵)» واریز کند. از طرفی، مراجعه به جدول مذکور نشان می‌داد ردیف ذکر شده برای منابع حاصل از جزء (۲) اختصاص داده شده بود. در نتیجه ردیف بودجه‌ای مذکور در جزء (۱) روشن نبود و مقرره‌ی سابق از این حیث واجد ابهام اعلام شد. اکنون که در اصلاحات این جزء قانون‌گذار تصریح کرده است ردیف مذکور، مختص جزء (۲) است، ابهام سابق از جهت وضعیت این ردیف رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۱) بند الحاقی (۱) تبصره (۸)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۸-

الف - ...

[در بند الحاقی (۳) تبصره (۸)، عبارت «محروم از جمله افراد» حذف و عبارت «آب خانوارهای مذکور» جایگزین عبارت «آب خانوارهای محروم» می‌شود.]

بند الحاقی ۳- وزارتخانه‌های نفت و نیرو موظفند در سال ۱۴۰۰ تعرفه‌های آب، برق و گاز مشترکین خانوارهای کشور را به گونه‌ای اصلاح نمایند که با رعایت مناطق جغرافیایی کشور، تعرفه مشترکین کم مصرف خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی) برابر صفر، مشترکین تا الگوی مصرف به صورت یارانهای، مشترکین پرمصرف بالاتر از الگوی مصرف به صورت غیریارانه‌ای و براساس الگوی افزایش پلکانی (آی.بی.تی) تعیین شود. تعرفه به نرخ صفر

آب خانوارهای مذکور براساس بعد خانوار محاسبه می شود.

...

▪ دیدگاه عدم ابهام

وزارتخانه های نفت و نیرو به موجب بند الحاقی سابق مکلف شده بودند تعرفه های آب، برق و گاز مشترکین کم مصرف «خانوارهای محروم» را برابر صفر، تعیین کنند. این در حالی بود که قانون گذار در مقام تبیین مفهوم «خانوارهای محروم»، به دو مثال «افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی» بسنده کرده بود. در نتیجه ملاک تشخیص «خانوارهای محروم» در مقرره ی پیشین واجد ابهام شناخته شد. اکنون که در اصلاحات این بند، عبارت «خانوارهای محروم» حذف شده است و مشمولان حکم آن به صورت حصری بیان شده است، وجهی برای ابهام مذکور متصور نیست.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۳) تبصره (۸)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۸-

الف - ...

[بند الحاقی (۴) به شرح ذیل اصلاح می شود:]

بند الحاقی ۴- در سال ۱۴۰۰ کشت برنج در مناطق مختلف کشور در چهارچوب سیاست های کلی و با هماهنگی دستگاه های ملی به تشخیص شورای آب استان تعیین می گردد.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی در بند الحاقی سابق، تشخیص ممنوعیت یا جواز کشت برنج را به شورای آب استان واگذار کرده بود. این در حالی بود که روشن نبود مقصود قانون گذار الزام شوراهای آب استانی به ملاحظه ی مدیریت الگوی مصرف آب در سطح کشور نیز بوده است یا تنها این شوراها را ملزم به بررسی وضعیت آب همان استان کرده بود. چرا که مطابق

جزء نخست بند (۸) سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف،^۱ در بخش‌های مختلف کشور باید نگاه ملی به موضوع آب باشد و اجرای سند ملی الگوی مصرف آب در نظر باشد. در نتیجه حکم بند الحاقی پیشین دارای ابهام شناخته شد. اکنون که در اصلاحات این بند به «رعایت سیاست‌های کلی» از جمله سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف و لزوم هماهنگی شورای آب استان با «دستگاه‌های ملی» تصریح شده است، ابهام فوق منتفی است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۴) تبصره (۸)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تذکر: ۵- در بند الحاقی (۴) تبصره (۸)، اولاً بعد از عبارت «سیاست‌های کلی» واژه «نظام» اضافه گردد و ثانیاً با توجه به عدم وجود شورای آب در استان‌ها، عنوان صحیح کارگروه مربوطه ذکر گردد.

* * *

تبصره ۸-

الف - ...

[در بند الحاقی (۵) تبصره (۸)، عبارت «در محدوده شهرها و روستاها» بعد از عبارت «با تعرفه مربوط» اضافه می‌شود].

بند الحاقی ۵- براساس ماده (۴) قانون مجازات استفاده‌کنندگان غیرمجاز از آب، برق و تلفن، فاضلاب و گاز مصوب ۱۳۹۶/۳/۱۰^۲

۱. بند (۸) سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف ابلاغی ۱۳۸۹/۴/۱۵ مقام معظم رهبری: «۸- ارتقاء بهره‌وری و نهادینه شدن مصرف بهینه آب در تمام بخش‌ها به ویژه بخش کشاورزی در چارچوب سیاست‌های زیر: - طراحی، تدوین و اجرای سند ملی الگوی مصرف آب در بخش‌های مختلف و به‌هنگام‌سازی آن. - ...»

۲. ماده (۴) قانون مجازات استفاده‌کنندگان غیرمجاز از آب، برق و تلفن، فاضلاب و گاز مصوب ۱۳۹۶/۳/۱۰ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۴- دستگاه‌های مسئول موضوع این قانون می‌توانند، نسبت به برقراری

دستگاه‌های مسئول موضوع این قانون می‌توانند، در سال ۱۴۰۰ نسبت به برقراری انشعاب‌های غیردائم خدمات عمومی موضوع این قانون مطابق با تعرفه مربوط در محدوده شهرها و روستاها، تا تعیین تکلیف قانونی از سوی مراجع ذی‌صلاح، اقدام نمایند.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

مطابق حکم بند الحاقی پیشین، دستگاه‌های دولتی مجاز به برقراری انشعاب‌های غیردائم خدمات عمومی برای استفاده‌کنندگان غیرمجاز از آب، برق و تلفن، فاضلاب و گاز تا تعیین تکلیف قانونی آنها از سوی مراجع ذی‌صلاح، شده بودند. حکم مذکور از این حیث که با تجویز برقراری خدمات عمومی موقت افراد را تشویق به سکونت در محل‌های غیرمجاز می‌کرد، مغایر با اداره‌ی صحیح و بند (۱۰) اصل (۳) قانون اساسی شناخته شد. اکنون که در مصوبه‌ی اصلاحی برقراری انشعاب‌های غیردائم مقید به «محدوده شهرها و روستاها» شده است، با توجه به اینکه ایجاد انشعاب موقت در داخل محدوده‌ی شهر و روستا منجر به گسترش سکونت‌های غیرقانونی نمی‌شود، اشکال سابق شورا منتفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۵) تبصره (۸)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۸-

الف - ...

[در بند الحاقی (۶) تبصره (۸)، عبارت «در شرایط مساوی» بعد از کلمه «دامی» اضافه می‌شود.]

→

انشعاب‌های غیردائم خدمات عمومی موضوع این قانون مطابق با تعرفه مربوطه، تا تعیین تکلیف قانونی از سوی مراجع ذی‌صلاح، اقدام نمایند.

تبصره ۱- ...

بند الحاقی ۶- دولت مکلف است در واردات محصولات کشاورزی و دامی در شرایط مساوی اولویت خرید خود را از شرکت‌های ایرانی فعال در حوزه کشاورزی فراسرزمینی قرار دهد. آیین‌نامه اجرایی این بند توسط وزارت جهاد کشاورزی با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و بانک مرکزی تهیه شده و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

دولت به موجب بند الحاقی پیشین مکلف شده بود در واردات محصولات کشاورزی و دامی، اولویت خرید را از شرکت‌های ایرانی فعال در حوزه کشاورزی فراسرزمینی قرار دهد. این در حالی بود که در برخی فروض ممکن است خرید از شرکت‌های غیرایرانی دارای ترجیح باشد و اطلاق حکم مذکور در این موارد، مغایر با اداره‌ی صحیح و بند (۱۰) اصل (۳) قانون اساسی شناخته شد. حال که قانون‌گذار اطلاق حکم پیشین را مقید به «شرایط مساوی» کرده است، اشکال مذکور رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۶) تبصره (۸)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۹-

الف - ...

[در بند (ه) تبصره (۹)، عبارت «و مراکز پژوهشی، پارک‌های علم و فناوری، سراهای نوآوری و دانشگاه آزاد اسلامی، حوزه‌های علمیه، شرکت‌های دانش‌بنیان و پژوهشکده‌های قانونی وابسته به بسیج هزینه کنند» جایگزین عبارت «و مراکز پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری و سراهای نوآوری دانشگاه آزاد اسلامی هزینه کنند. حداقل ده درصد (۱۰٪) دیگر از منابع مذکور از طریق دانشگاه‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان و پژوهشکده‌های قانونی وابسته به بسیج انجام می‌پذیرد.» می‌شود.]

هـ- در راستای اجرای بند (ج) ماده (۶۴) قانون برنامه ششم توسعه^۱ مبنی بر حمایت از پژوهش‌های تقاضامحور، کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که از اعتبارات برنامه (پژوهش‌های کاربردی) استفاده می‌کنند، مکلفند حداقل معادل ده درصد (۱۰٪) این اعتبارات را با اعلام فراخوان در موضوعات مورد نیاز خود، از طریق پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی و مراکز پژوهشی، پارک‌های علم و فناوری، سراهای نوآوری و دانشگاه آزاد اسلامی، حوزه‌های علمیه، شرکت‌های دانش‌بنیان و پژوهشکده‌های قانونی وابسته به بسیج هزینه کنند

▪ دیدگاه عدم مغایرت

کلیه دستگاه‌های اجرایی به موجب بند (هـ) سابق مکلف شده بودند بخشی از اعتبارات خود را از طریق پایان‌نامه‌های دانشگاه‌ها هزینه کنند و همچنین (۱۰٪) از منابع نیز از طریق دانشگاه‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان و پژوهشکده‌های قانونی وابسته به بسیج هزینه شود. این در حالی بود که اولاً عدم ذکر حوزه‌های علمیه و اختصاص اعتبارات به دانشگاه‌ها، مصداق تبعیض ناروا و مغایر با بند (۹) اصل (۳) قانون اساسی شناخته شد. ثانیاً هزینه‌کرد (۱۰٪) از منابع از طریق مراکز علمی وابسته به بسیج، با توجه به اینکه تعداد این مراکز در قیاس با دیگر

۱. ماده (۶۴) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۲۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «ماده ۶۴- به منظور تحقق اقتصاد دانش‌بنیان، افزایش بهره‌وری، تنظیم رابطه متقابل تحصیل و اشتغال، گسترش همکاری و تعاملات فعال بین‌المللی و افزایش نقش مردم در مدیریت علمی و فناوری کشور:

الف- ...

ج- دولت مجاز است به منظور پیشتازی در اقتصاد دانش‌بنیان و افزایش تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، برای توسعه و انتشار فناوری و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان مطابق قانون بودجه سنواتی نسبت به حمایت مالی از پژوهش‌های تقاضامحور مشترک با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری و حوزه‌های علمیه در موارد ناظر به حل مشکلات کشور، مشروط به اینکه حداقل پنجاه و یک درصد (۵۱٪) از هزینه‌های آن‌را کارفرما و یا بهره‌بردار تأمین و تعهد کرده باشد، اقدام نماید.

چ- ...»

دانشگاه‌ها بسیار کمتر است، مصداق اداره‌ی ناصحیح و مغایر با بند (۱۰) اصل (۳) قانون اساسی شناخته شد. اکنون به موجب بند اصلاحی، اولاً حوزه‌های علمیه نیز مشمول این حکم قرار گرفته است و ثانیاً شرکت‌های دانش‌بنیان و پژوهشکده‌های قانونی وابسته به بسیج نیز در کنار دیگر مؤسسات علمی ذکر شده است تا با توجه به حجم کارهای پژوهشی هریک، منابع به آنها اختصاص داده شود. بنابراین اشکالات سابق شورا برطرف شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند (هـ) تبصره (۹)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۹-

الف - ...

[بند الحاقی تبصره (۹) و اجزاء آن حذف می‌شود.]

▪ دیدگاه عدم مغایرت

الف) مجلس شورای اسلامی به موجب بند الحاقی سابق، دولت را مجاز به تسویه‌ی دیون خود به صندوق ذخیره فرهنگیان کرده بود. این حکم به سبب فقدان سقف و ردیف بودجه‌ای، مغایر با ذیل اصل (۵۳) قانون اساسی شناخته شد. حال که به کلی این بند الحاقی حذف شده است، اشکال فوق نیز سالبه‌ی به انتفای موضوع است.

ب) حکم جزء (۱) سابق بند الحاقی مبنی بر تجویز واگذاری سهام دستگاه‌های اجرایی در مقام رد دیون دولت به صندوق ذخیره فرهنگیان، مغایر با جزء (۲) بند (د) سیاست‌های مذکور^۱ و در نتیجه بند (۱) اصل (۱۱۰) قانون اساسی شناخته شده بود. اما نظر به حذف جزء (۱)، اشکال فوق نیز منتفی شده است.

۱. برای ملاحظه‌ی متن این مقررہ رک. به: بند (الف) دیدگاه ابهام ذیل جزء (۲) بند (الف) تبصره (۲) مصوبه‌ی حاضر.

▪ دیدگاه عدم ابهام

الف) ذکر «صندوق ذخیره فرهنگیان» در صدر و جزء (۱) و (۲) بند الحاقی پیشین، از این حیث که وضعیت اساسنامه‌ی معتبر صندوق مذکور مشخص نبود، واجد ابهام شناخته شد. اکنون که در مصوبه‌ی اصلاحی این مقرر حذف شده است، وجهی برای این ابهام متصور نخواهد بود.

ب) معنای عبارت «مطالبات مؤسسه صندوق ذخیره فرهنگیان یا بدهی‌های مؤسسه مذکور به دولت و یا به بانک مرکزی به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی» در جزء (۲) سابق روشن نبود و از این جهت واجد ابهام اعلام شد. اما نظر به حذف جزء (۲) محملی برای طرح ابهام سابق باقی نمی‌ماند.

▪ نظر شورای نگهبان

با توجه به حذف بند الحاقی تبصره (۹)، بررسی موضوع از حیث مغایرت با قانون اساسی و موازین شرع، سالبه به انتفای موضوع است.

* * *

تبصره ۹-

الف - ...

[در سطور ششم، چهاردهم و هفدهم بند (ح) تبصره (۹)، عبارت «و حوزه‌های علمیه» بعد از عبارت «جهاد دانشگاهی» اضافه و عبارت «سازمان برنامه و بودجه کشور نسبت به تخصیص صد درصد (۱۰۰٪) این منابع اقدام و وجوه مصرف نشده دستگاه‌های اجرایی را در بودجه‌های سنواتی پیش‌بینی می‌نماید» جایگزین عبارت «وجوه مصرف نشده دستگاه‌های اجرایی به سال بعد منتقل می‌شود. سازمان برنامه و بودجه کشور نسبت به تخصیص صد درصد (۱۰۰٪) این منابع اقدام و مهلت مصرف آنها پایان سال مالی بعد خواهد بود.» می‌شود.]

ح- شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون، مکلفند در اجرای تکالیف قانونی مربوط،

حداقل چهل درصد (۴۰٪) از هزینه امور پژوهشی خود مندرج در آن پیوست را در مقاطع سه ماهه به میزان بیست و پنج درصد (۲۵٪)، به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کنند تا در راستای حل مسائل و مشکلات خود از طریق توافقنامه با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی اعم از دولتی و غیردولتی و جهاد دانشگاهی و حوزه‌های علمیه و در قالب طرح (پروژه) های کاربردی، عناوین پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی، طرح (پروژه) های پسادکتری و طرح (پروژه) های تحقیقاتی دانش‌آموختگان تحصیلات تکمیلی غیرشاغل به مصرف برسازند. در صورت واریز نشدن وجوه مربوط در موعد مقرر توسط هر یک از شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، به خزانه‌داری کل کشور اجازه داده می‌شود رأساً مبلغ مربوط را از حساب آنها نزد خزانه برداشت کرده و آن را به حساب خاص موضوع این بند واریز کند. این مبالغ برای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و جهاد دانشگاهی مازاد بر درآمد اختصاصی پیش‌بینی شده آنها در این قانون محسوب و عیناً پس از تبادل توافقنامه توسط آنها با سازمان برنامه و بودجه کشور و خزانه‌داری کل کشور، توسط خزانه‌داری کل کشور به مؤسسات آموزش عالی یا پژوهشی و یا جهاد دانشگاهی و حوزه‌های علمیه طرف قرارداد برگشت داده می‌شود، به طوری که تا پایان سال مالی کل مبلغ توافقنامه‌ها تسویه شود. اعتبارات موضوع این بند در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی اعم از دولتی و غیردولتی و فناوری و جهاد دانشگاهی و حوزه‌های علمیه در قالب قراردادهای مشخص هزینه می‌شود. حداقل سهم قابل پرداخت به دانشجویان، پژوهشگران پسادکتری، دانش‌آموختگان پژوهشگر و نیروهای کارورز از مبلغ هر طرح (پروژه) شصت درصد (۶۰٪) است. شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات موضوع این بند می‌توانند حداکثر تا ده درصد (۱۰٪) از مبلغ چهل درصد (۴۰٪) هزینه امور پژوهشی مذکور را از طریق دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی اعم از دولتی و غیردولتی وابسته به خود و جهاد دانشگاهی در چهارچوب آیین‌نامه اجرایی این بند هزینه کنند. سازمان برنامه و بودجه کشور نسبت

به تخصیص صد درصد (۱۰۰٪) این منابع اقدام و وجوه مصرف نشده دستگاه‌های اجرایی را در بودجه‌های سنواتی پیش‌بینی می‌نماید.

آیین‌نامه اجرایی این بند شامل سازوکارهای مربوط، چگونگی مصرف و سایر موارد به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و همکاری وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی پس از ابلاغ این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

الف) حکم مقرر شده در ذیل بند (ح) سابق مبنی بر انتقال وجوه مصرف نشده دستگاه‌های اجرایی به سال بعد، مغایر با سالانه بودن بودجه و اصل (۵۲) قانون اساسی شناخته شده بود. اکنون که در اصلاحات این مصوبه حکم فوق حذف شده است و تنها مقرر شده است سازمان برنامه «وجوه مصرف نشده دستگاه‌های اجرایی را در بودجه‌های سنواتی» آتی پیش‌بینی کند، اشکال مزبور رفع شده است.

ب) شرکت‌ها، بانک‌ها و مؤسسات وابسته به دولت به موجب حکم بند سابق مکلف شده بودند بخشی از اعتبارات خود را از طریق توافقنامه با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و جهاد دانشگاهی به مصرف برسانند. این در حالی بود که انحصار هزینه‌ی منابع از طریق دانشگاه‌ها و عدم ذکر «حوزه‌های علمیه»، مصداق تبعیض ناروا و مغایر با بند (۹) اصل (۳) قانون اساسی تشخیص داده شد. حال که در اصلاحات این بند، «حوزه‌های علمیه» نیز در کنار دیگر مراکز علمی و پژوهشی مشمول این حکم قرار گرفته‌اند، وجهی برای اشکال پیشین باقی نمی‌ماند.

▪ نظر شورای نگهبان

بند (ح) تبصره (۹)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۹-

الف - ...

[در سطر دوم بند (ط) تبصره (۹)، عبارت «آستان قدس رضوی» و در سطر پنجم آن عبارت «بخشی از» و در سطر ششم عبارت «تا سقف مبلغ مندرج در لایحه دولت اقدام و مابقی مالیات خود را به سایر حساب های معرفی شده دولت» حذف می شود.]

ط - در راستای تحقق ماده (۷۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)^۱ و در جهت اجرای اصل سی ام (۳۰) قانون اساسی، و آن دسته از مؤسسات و بنگاه های اقتصادی زیرمجموعه نیروهای مسلح و ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) به استثنای مواردی که اذن ولی فقیه مبنی بر عدم پرداخت مالیات و یا نحوه تسویه آن را دارند، موظفند نسبت به واریز مالیات خود به حساب خزانه داری کل کشور موضوع ردیف ۱۱۰۱۱۲ واریز نمایند. معادل درآمد واریزی از محل ردیف ۵۵ - ۵۳۰۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون، به منظور توسعه عدالت آموزشی، نوسازی، مقاوم سازی و خرید تجهیزات برای مدارس روستایی و مناطق محروم و خوابگاه های دانش آموزی کمیته امداد امام خمینی (ره) در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می گیرد.

۱. ماده (۷۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۷۸- به منظور برقراری عدالت آموزشی و اجرای اصل سی ام (۳۰) قانون اساسی و تجهیز کلیه آموزشگاه های آموزش و پرورش با اولویت مناطق محروم و روستاها، آستان قدس رضوی و آن دسته از مؤسسات و بنگاه های اقتصادی زیرمجموعه نیروهای مسلح و ستاد اجرایی فرمان امام و سایر دستگاه های اجرایی که تا زمان تصویب این قانون مالیات پرداخت نکرده اند، به استثنای مواردی که اذن ولی فقیه وجود دارد موظف به پرداخت مالیات مستقیم و مالیات بر ارزش افزوده می باشند، منابع حاصله صرفاً جهت توسعه عدالت آموزشی در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می گیرد تا بر اساس آیین نامه ای که به این منظور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد، هزینه نماید.»

▪ دیدگاه عدم ابهام

به موجب حکم بند (ط) سابق، «آستان قدس رضوی» و دیگر دستگاه‌های مذکور موظف شده بودند نسبت به واریز «بخشی از» مالیات خود به حساب خزانه‌داری کل کشور موضوع ردیف ۱۱۰۱۱۲ اقدام و مابقی مالیات خود را به «سایر حساب‌های معرفی شده» دولت واریز کنند. حکم مذکور از جهاتی دارای ابهام شناخته شد: اولاً با توجه به مرقومه‌ی مقام معظم رهبری،^۱ مالیات آستان قدس رضوی باید به صورت جمعی - خرجی پرداخت شود و ذکر آن در کنار دیگر دستگاه‌های مذکور واجد ابهام بود. ثانیاً قانون‌گذار دستگاه‌های مذکور را مکلف کرده بود که «بخشی از» مالیات خود را به خزانه‌داری کل کشور و بخشی دیگر را به «سایر حساب‌های معرفی شده» واریز کنند و روشن نبود مقصود قانون‌گذار از سایر حساب‌ها اشاره به حساب‌هایی خارج از خزانه بود یا خیر و مقرره‌ی سابق از این جهت نیز ابهام داشت. حال که در اصلاحات این بند، به کلی آستان قدس رضوی از صدر آن حذف شده است و همچنین حکم واریز بخشی از مالیات به سایر حساب‌های معرفی شده دولت نیز از ذیل آن حذف شده است، دو ابهام فوق متفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند (ط) تبصره (۹)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۱۱ -

۱. نامه‌ی شماره ۳۱۲۱۰/۱ مورخ ۱۳۹۵/۹/۱۳ مقام معظم رهبری: «در خصوص معافیت مالیاتی آستان قدس و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته نظر همان است که قبلاً گفته شده، نظر مبارک امام راحل (ره) نیز بر همین نهج بوده که درآمدهای آستان و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته از پرداخت هرگونه مالیات معاف می‌باشند. البته این حکم شامل مالیات‌های تکلیفی و مالیات بر ارزش افزوده نمی‌باشد. لکن چون فعالیت‌های اقتصادی باید شفاف و رقابت‌پذیر باشد توصیه می‌شود که مالیات شرکت‌ها و مؤسسات برابر مقررات محاسبه و پرداخت و به صورت جمعی - خرجی عیناً به آستان برگشت داده شود. این مطلب به مسئولان ذی‌ربط نیز ابلاغ شود تا در تصمیمات و اقدامات خود این امر را لحاظ نمایند.»

الف - ...

[در بند الحاقی (۳) تبصره (۱۱)، عبارت «از محل ردیف هزینه‌ای شماره ...» بعد از عبارت «قاچاقچیان کالا» اضافه می‌شود.]
 بند الحاقی ۳- به منظور توسعه زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های پلیس امنیت اقتصادی برای مقابله با محتکران و قاچاقچیان کالا از محل ردیف هزینه‌ای شماره ... و خودرو بیست درصد (۲۰٪) از درآمد حاصل از صدور احکام مربوط به محتکران و قاچاقچیان کالا به نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران اختصاص می‌یابد.

▪ دیدگاه مغایرت

مجلس شورای اسلامی در بند الحاقی سابق، اختصاص (۲۰٪) از درآمد حاصل از صدور احکام مربوط به قاچاقچیان کالا به نیروی انتظامی را مقرر کرده بود. این در حالی بود که سقف و ردیف بودجه‌ای برای حکم فوق تعیین نشده بود و این امر موجب اعلام مغایرت آن با ذیل اصل (۵۳) قانون اساسی شد. اکنون قانون‌گذار در راستای تأمین نظر شورای نگهبان، ردیف بدون شماره‌ای را به این موضوع اختصاص داده است اما نظر به اینکه ردیف ناظر به این موضوع در جداول پیوست یافت نشد، همچنان اشکال سابق شورا باقی است.

▪ نظر شورای نگهبان

۵- در بندهای الحاقی (۳) و (۴) تبصره (۱۱)، مغایرت و ابهام مذکور در جزءهای (۱-۹) و (۲-۹) کماکان به قوت خود باقی است.

تبصره ۱۱-

الف - ...

[در بند الحاقی (۴) تبصره (۱۱)، عبارت «از محل ردیف هزینه‌ای شماره ...» بعد از عبارت «مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷» اضافه می‌شود.]
 بند الحاقی ۴- مبلغ پانصد و نود و هشت میلیارد (۵۹۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از عوارض خروج از کشور موضوع ماده (۴۵)

قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷^۱ از محل ردیف
 هزینه‌ای شماره ... جهت بهسازی محیط روستاهای مرزی موضوع جزء
 (۵) بند (ب) ماده (۲۷) قانون برنامه ششم توسعه کشور^۲ در اختیار بنیاد
 مسکن انقلاب اسلامی قرار می‌گیرد.

▪ دیدگاه ابهام

به موجب حکم بند الحاقی پیشین، مبلغی از عوارض خروج از کشور باید در اختیار بنیاد مسکن انقلاب قرار می‌گرفت. اما با عنایت به اینکه منابع حاصل از عوارض خروج از کشور در ردیف های درآمدی مصوبه‌ی سابق پیش‌بینی و معادل آن نیز هزینه و مصرف پیش‌بینی شده بود، حکم مذکور از این جهت که آیا در ضمن مصارف مصوبه‌ی پیشین لحاظ شده بود یا منبع درآمدی جدیدی بود که برای آن ردیف هزینه‌ای تعیین نشده بود، دارای ابهام شناخته شد. اکنون گرچه قانون‌گذار ردیف فاقد شماره‌ای را برای این حکم تعیین کرده است، اما نظر

۱. ماده (۴۵) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی: «ماده ۴۵- به دولت اجازه داده می‌شود بابت خروج هر مسافر از مرزهای هوایی دویست و پنجاه هزار (۲۵۰/۰۰۰) ریال و از مرزهای دریایی و زمینی مبلغ پنجاه هزار (۵۰/۰۰۰) ریال از مسافران دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل کشور) واریز نماید. تغییرات این مبلغ هر سه سال یک‌بار با توجه به نرخ تورم با تصویب هیئت وزیران تعیین می‌گردد.
 تبصره- ...»

۲. ماده (۲۷) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۲۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «ماده ۲۷- دولت موظف است به‌منظور تحقق سیاست‌های کلی برنامه و اقتصاد مقاومتی، شناسایی و بهره‌برداری از ظرفیت‌های موجود در نواحی روستایی و ارتقای منزلت اجتماعی روستاییان و جایگاه روستاها در اقتصاد ملی و ایجاد بستر لازم برای شکوفایی و پیشرفت عدالت محور روستاها اقدامات زیر را مطابق قوانین و در قالب بودجه‌های سنواتی انجام دهد:

الف- ...

ب- اقدامات عمرانی زیربنایی:

۱- ...

۵- تهیه و اجرای طرح‌های ساماندهی و بهسازی حداقل بیست درصد (۲۰٪) روستاهای مرزی با رویکرد پدافند غیرعامل جهت توانمندسازی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی»

به اینکه در جداول پیوست چنین ردیفی به چشم نمی خورد، همچنان ابهام فوق نسبت به این بند وجود دارد.

■ نظر شورای نگهبان

۵- در بندهای الحاقی (۳) و (۴) تبصره (۱۱)، مغایرت و ابهام مذکور در جزءهای (۱-۹) و (۲-۹) کماکان به قوت خود باقی است.

* * *

تبصره ۱۲-

الف - ...

ب -

۱ - ...

[جزء (۲) بند (ب) تبصره (۱۲) به شرح زیر اصلاح می شود:]

۲- به دستگاه‌های اجرایی زیرمجموعه قوه مجریه در شهرستان‌ها اجازه داده می شود با پیشنهاد استاندار و تأیید شورای برنامه ریزی و توسعه استان در سقف سی هزار میلیارد (۳۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال نسبت به معاوضه املاک و ساختمان‌های ملکی خویش با املاک و اموال غیرمنقول شهرداری‌ها پس از اعلام شهرداری و تصویب شورای شهر مربوط با قیمت کارشناسی برای احداث مجتمع‌های اداری شهرستان اقدام کند. خزانه داری کل کشور موظف است عملکرد این جزء را به صورت جمعی - خرجی ثبت کند.

■ دیدگاه عدم مغایرت

قانون گذار در مقرره‌ی سابق برخی دستگاه‌های اجرایی را مجاز به تهاتر املاک و ساختمان‌های ملکی خویش با اموال غیرمنقول شهرداری‌ها کرده بود. اما از این حیث که حکم مذکور اولاً مقید به لزوم گردش خزانه نشده بود و ثانیاً فاقد سقف بودجه‌ای بود، مغایر با اصل (۵۳) قانون اساسی شناخته شد. حال که در اصلاحات این جزء سقف بودجه‌ای مشخص پیش‌بینی شده است و به لزوم گردش خزانه نیز تصریح شده است، اشکال پیشین

شورا برطرف شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۲) بند (ب) تبصره (۱۲)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۱۲-

الف - ...

ج -

۱ - ...

[در سطر اول جزء (۲) بند (ج) تبصره (۱۲)، عبارت «سازمان برنامه و بودجه از طریق سازمان ذی ربط» جایگزین عبارت «سازمان نقشه برداری» می شود.]

۲- دستگاه‌های اجرایی دارای سامانه املاک و اراضی مکان‌محور از جمله سازمان برنامه و بودجه از طریق سازمان ذی ربط، سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، وزارت جهاد کشاورزی، شرکت‌ها و سازمان‌های تابعه وزارت نیرو، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان ملی زمین و مسکن، شهرداری‌ها و پست جمهوری اسلامی ایران مکلف به همکاری با وزارت امور اقتصادی و دارایی برای تبادل اطلاعات به صورت الکترونیکی و رایگان با سامانه مذکور هستند.

▪ دیدگاه عدم ابهام

ذکر «سازمان نقشه برداری» در جزء (۲) سابق، از این حیث که وضعیت اساسنامه‌ی معتبر سازمان مذکور مشخص نبود، واجد ابهام شناخته شد. اکنون که در اصلاحات این جزء، عبارت «سازمان برنامه و بودجه از طریق سازمان ذی ربط» جایگزین آن شده است، ابهام سابق نیز منتفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۲) بند (ج) تبصره (۱۲)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۱۲-

الف - ...

د -

۱ - ...

[در انتهای جزء (۲) بند (د) تبصره (۱۲)، عبارت «قوه قضائیه مجاز است اموال و دارایی‌های منقول و غیرمنقول مازاد خود را به فروش برساند.» حذف می‌شود.]

۲- به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود تا سقف یکصد و هفتاد و شش هزار میلیارد (۱۷۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از اموال و دارایی‌های منقول و غیرمنقول و حقوق مالی مازاد دولت جمهوری اسلامی ایران (به استثنای انفال و موارد مندرج در اصل هشتماد و سوم (۸۳) قانون اساسی) را بدون رعایت تشریفات مربوط به تصویب هیئت وزیران با رعایت قوانین و مقررات از طریق حراج عمومی در بورس املاک و مسکن و یا از طریق مزایده عمومی در سامانه تدارکات الکترونیک دولت با رعایت قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۱۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی و نیز مقررات تعیین شده در قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳/۱/۲۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی به نحوی که با مزایده منطبق باشد به فروش رسانده و وجوه حاصل را به ردیف درآمدی ۲۱۰۲۲۱ واریز کند. استانداران و دستگاه‌های اجرایی مکلف به ارائه پیشنهاد فروش دارایی‌های مازاد دولت به وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌باشند.

...

▪ دیدگاه مغایرت

قانون‌گذار در جزء (۲) سابق، قوه‌ی قضائیه را مجاز کرده بود اموال و دارایی‌های منقول و غیرمنقول مزاد خود را به فروش برساند. این در حالی بود که هیچ سقف و ردیف هزینه‌ای برای این امر معین نکرده بود و حکم فوق از این منظر مغایر با اصل (۵۳) قانون اساسی تشخیص داده شد. حال که در اصلاحات این جزء به کلی حکم مذکور از آن حذف شده است، وجهی برای اشکال سابق متصور نیست.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۲) بند (د) تبصره (۱۲)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۱۲-

الف- ...

د-

۱- ...

[در جزء (۳) بند (د) تبصره (۱۲)، عبارت «هزینه‌ای» حذف می‌شود و مقرر شد در ردیف مربوط به این جزء مبلغ درج گردد].

۳- سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است پس از اطمینان از وصول ردیف‌های درآمدی مذکور معادل وجوه واریزی را از محل ردیف ۴۷-۵۳۰۰۰۰ جدول شماره (۹) این قانون، به همان دستگاه اجرایی/استانی وصول‌کننده منابع، بابت اعتبارات و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام پیوست شماره (۱) این قانون، طرح‌های استانی، کمک به تأمین مسکن کارکنان دستگاه‌های اجرایی و مجتمع‌های اداری نیمه‌تمام، تکمیل، بازسازی و تجهیز پایگاه‌ها و حوزه‌های مقاومت شهرستان و استان اختصاص دهد.

▪ دیدگاه ابهام

سازمان برنامه به موجب جزء (۳) سابق موظف شده بود معادل منابع حاصل از فروش اوراق و اموال مازاد را از محل «ردیف ۴۷-۵۳۰۰۰۰» به دستگاه وصول‌کننده منابع، بابت «اعتبارات هزینه‌ای» و طرح‌های تملک دارایی اختصاص دهد. این در حالی بود که اولاً قانون‌گذار در «ردیف ۴۷-۵۳۰۰۰۰»، عدد (۱) گذاشته بود و میزان سقف درآمدها و هزینه‌های آن مشخص نبود. ثانیاً مقصود قانون‌گذار از عبارت «اعتبارات هزینه‌ای» نیز مشخص نبود. اکنون با توجه به اینکه عبارت «هزینه‌ای» از جزء (۳) اصلاحی حذف شده است، ابهام دوم شورا رفع شده است. اما نظر به اینکه همچنان در مصوبه‌ی اصلاحی نیز عددی در ردیف مذکور به چشم نمی‌خورد، ابهام نخست شورا همچنان باقی است.

▪ نظر شورای نگهبان

۶- در تبصره (۱۲)،

۱-۶- در جزء (۳) بند (د)، ابهام مذکور در جزء (۴-۱۰) نظر این شورا، کماکان به قوت

خود باقی است.

* * *

تبصره ۱۲-

الف - ...

[در بند الحاقی ذیل بند (ه) تبصره (۱۲)، عبارت «تا سقف مبلغ دو هزار میلیارد (۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از ردیف ...» بعد از عبارت «شهرستان‌ها را» اضافه می‌شود.]

بند الحاقی - دولت مکلف است تا پایان سال ۱۴۰۰ نیروی انسانی مورد نیاز دستگاه‌های دولتی در شهرستان‌های تازه تأسیس که از سال ۱۳۹۸ با مصوبه هیئت دولت از بخش به شهرستان ارتقاء یافته‌اند را تأمین نماید. همچنین دولت مکلف است امکانات و منابع مورد نیاز ادارات دولتی در این شهرستان‌ها را تا سقف مبلغ دو هزار میلیارد (۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از ردیف ... تأمین نماید.

▪ دیدگاه مغایرت

قانونگذار به موجب بند الحاقی پیشین، دولت را مکلف کرده بود امکانات و منابع ادارات دولتی شهرستان‌های جدید را تأمین کند. از طرفی، سقف و ردیف اعتباری این تکلیف مشخص نشده بود و در نتیجه حکم مذکور مغایر با ذیل اصل (۵۳) قانون اساسی شناخته شد. حال قانونگذار در مصوبه‌ی اصلاحی سقف بودجه‌ای مشخصی را برای این موضوع در نظر گرفته است، اما ردیف بدون شماره‌ای را به این بند اختصاص داده است که در جداول پیوست نیز قابل مشاهده نیست. بنابراین همچنان اشکال پیشین شورا در خصوص این بند الحاقی مبنی بر فقدان ردیف بودجه‌ای باقی است.

▪ نظر شورای نگهبان

۶- در تبصره (۱۲)،

۶-۲- در بند الحاقی، مغایرت مذکور در جزء (۵-۱۰) نظر این شورا، کماکان به قوت خود باقی است.

* * *

تبصره ۱۲-

الف - ...

[در بند الحاقی (۱) تبصره (۱۲)، عبارت «هرگونه اقدام برخلاف این بند به منزله تصرف غیرقانونی در اموال و وجوه عمومی است.» حذف می‌شود.]

بند الحاقی ۱- صدور اجازه تخصیص اعتبار دستگاه‌ها و پرداخت حقوق کارکنان/مدیران دستگاه‌ها در سال ۱۴۰۰، منوط به احراز انجام تکالیف مندرج در ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه^۱ است.

۱. برای ملاحظه‌ی این مقررہ رک. به: متن بند (ج) تبصره (۲) مصوبه‌ی حاضر.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی در بند الحاقی سابق، صدور اجازه تخصیص اعتبار دستگاه‌ها را مقید به احراز انجام تکالیف مندرج در قانون برنامه کرده بود و ضمانت اجرای «هرگونه اقدام» برخلاف آن را ضمانت اجرای کیفری در نظر گرفته بود. این در حالی بود که مقصود قانون‌گذار از عبارت «هرگونه اقدام» از این منظر که دقیقاً شامل چه رفتاری بود و این رفتار مجرمانه باید از سوی چه مقامی انجام می‌شد، واجد ابهام شناخته شد. حال قانون‌گذار در مصوبه‌ی اصلاحی، به کلی حکم مذکور را حذف کرده است و به این ترتیب ابهام پیشین بلاموضوع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۱) تبصره (۱۲)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۱۲-

الف - ...

[بند الحاقی (۳) تبصره (۱۲) به شرح زیر اصلاح می‌شود:]

بند الحاقی ۳- با توجه به تبصره ماده (۶) قانون متعهدین خدمت به

وزارت آموزش و پرورش مصوب ۱۳۶۹/۳/۸ میزان کسر از حقوق

دانشجو- معلمان دانشگاه فرهنگیان از چهل و پنج درصد (۴۵٪) به بیست

درصد (۲۰٪) کاهش می‌یابد.

۱. ماده (۶) قانون متعهدین خدمت به وزارت آموزش و پرورش مصوب ۱۳۶۹/۳/۸ مجلس شورای اسلامی:

«ماده ۶- ...

تبصره- پرداخت حقوق کارآموزی و حقوق به دانش‌آموزان و دانشجویان مذکور مانع از استفاده آنان از امکانات رفاهی عمومی از قبیل خوابگاه و وام صندوق رفاه و غیره که دانش‌سراها و مراکز تربیت معلم و آموزشکده‌های فنی و دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و حوزه‌های علمیه معمولاً در اختیار آنان قرار می‌دهند نخواهد بود، لکن هزینه‌های شبانه‌روزی و هزینه خوابگاه از جوه پرداختی کسر خواهد شد.»

▪ دیدگاه عدم مغایرت

قانون‌گذار در بند الحاقی سابق، وزارت آموزش و پرورش را مجاز کرده بود حتی با وجود مخالفت دانشجو معلمان، نسبت به کسر (۲۰٪) از حقوق آنها برای امور رفاهی اقدام کند. شورا اطلاق حکم فوق را از این حیث که مقید به رضایت دانشجو معلمان نشده بود، مغایر با اصول (۴۶) و (۴۷) قانون اساسی دانست. اکنون قانون‌گذار در راستای تأمین نظر شورا، به تبصره‌ی ماده (۶) قانون مذکور استناد کرده است که مطابق این قانون، تنها کسر «هزینه‌های شبانه‌روزی و هزینه خوابگاه» از حقوق دانشجو معلمان تجویز شده است. همچنین قانون‌گذار در این بند الحاقی درصدد کاهش میزان کسری فوق از (۴۵٪) به (۲۰٪) درصدد است. بنابراین با توجه به اصلاحات مذکور، مقرره‌ی حاضر مغایرتی با اصول (۴۶) و (۴۷) ندارد؛ چرا که اولاً میزان کسر از حقوق، برابر با خدمات دریافت شده‌ی خوابگاهی است و ثانیاً قانون‌گذار به دنبال کاهش این میزان کسر از حقوق به کمتر از نصف است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۳) تبصره (۱۲)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۱۳- اجازه داده می‌شود از محل منابع تنخواه‌گردان موضوع بند (م) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)^۱ اقدامات زیر صورت پذیرد:

۱. ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲۸-

الف- ...

م- به دولت اجازه داده می‌شود به منظور پیش‌آگاهی، پیشگیری، امداد رسانی، بازسازی و نوسازی مناطق آسیب‌دیده از حوادث غیرمترقبه از جمله سیل، زلزله، سرمازدگی، تگرگ، طوفان، آتش‌سوزی، گردوغبار، پیشروی آب دریا، آفت‌های فراگیر محصولات کشاورزی و بیماری‌های همه‌گیر انسانی و دامی و حیات وحش و مدیریت خشکسالی، تنخواه‌گردان موضوع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب

[به انتهای جزء (۱) تبصره (۱۳)، عبارت «جهت هزینه در موارد مندرج در بند (م) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)» اضافه می‌شود].

۱- پرداخت تا مبلغ پنج هزار میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و تا مبلغ یکهزار و هفتصد میلیارد (۱,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در قالب اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جهت هزینه در موارد مندرج در بند (م) ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)

۲- ...

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی به موجب جزء (۱) سابق، اجازه داده بود از محل منابع موضوع بند (م) ماده (۲۸) قانون مذکور، مبالغی به هلال احمر و وزارت بهداشت اختصاص یابد. این در حالی بود که قانون‌گذار نحوه‌ی هزینه‌کرد این منابع را تعیین نکرده بود و جزء (۱) از این حیث واجد ابهام شناخته شد. اکنون که قانون‌گذار در مقام رفع این ابهام تصریح کرده است مبلغ موضوع این جزء جهت هزینه در موارد مندرج در بند (م) ماده (۲۸) قانون پیش‌گفته هزینه خواهد شد، ابهام سابق شورا منتفی شده است.

→

۱۳۸۰ را به سه درصد (۳٪) و اعتبارات موضوع ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مصوب ۱۳۸۷ را به دو درصد (۲٪) افزایش دهد. اعتبارات مذکور با پیشنهاد وزارت کشور و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (ظرف مدت ده روز) و تصویب هیئت وزیران قابل هزینه است. از ابتدای سال ۱۳۹۵ بخشی از اعتبارات مذکور به ترتیب و میزانی که در قوانین بودجه سنواتی تعیین می‌شود به صورت هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به جمعیت هلال احمر و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اختصاص می‌یابد تا در جهت آمادگی و مقابله با حوادث و سوانح هزینه گردد.

ن- ...

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۱) تبصره (۱۳)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۱۴-

الف-

۱- در اجرای قانون هدفمندکردن یارانه‌ها تمامی دریافتی‌ها (منابع) مندرج در جدول تبصره (۱۴) این قانون به استثنای عوارض شهرداری‌ها و دهیاری‌ها، منابع حاصل از فروش آب و برق، حق بیمه مشترکین گاز طبیعی و عوارض گازرسانی (به ترتیب موضوع ماده (۱۲)^۱ و ماده (۶۵)^۲ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)) به حساب سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود. سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها موظف است بدون نیاز به ابلاغ و تخصیص از سوی سازمان برنامه و بودجه کشور نسبت به پرداخت مصارف مربوط مطابق جدول مذکور و بند (الف) تبصره (۱۸) و ردیف محرومیت‌زدایی مندرج در جدول (۳-۱۰) رأساً اقدام نماید.^۳

۲- ...

۱. ماده (۱۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱۲- به هر یک از وزارتخانه‌های نفت و نیرو از طریق شرکت‌های تابعه ذی‌ربط اجازه داده می‌شود مبلغی را که طبق قوانین بودجه سنواتی در قبوض گاز و برق برای هر واحد مسکونی و تجاری تعیین می‌گردد، اخذ و صرفاً جهت بیمه خسارات مالی و جانی اعم از فوت و نقص عضو و جبران هزینه‌های پزشکی ناشی از انفجار، آتش‌سوزی و مسمومیت مشترکان شهری و روستایی و سکونت‌گاهی عشایری گاز و برق از طریق شرکت‌های بیمه با برگزاری مناقصه اقدام کنند.»

۲. برای ملاحظه‌ی این مقررره رک. به: متن بند (ه) تبصره (۱) مصوبه‌ی حاضر.

۳. متن جزء (۱) بند (الف) تبصره (۱۴) هیچ تغییری نسبت به مصوبه‌ی سابق نداشته است.

▪ دیدگاه ابهام

به موجب ذیل مقرره‌ی سابق، سازمان هدفمندی مکلف شده بود نسبت به پرداخت مصارف مربوط مطابق «بند (الف) تبصره (۱۸) و ردیف محرومیت‌زدایی مندرج در جدول (۳-۱۰)» اقدام کند. این در حالی بود که مراجعه به بند (الف) تبصره (۱۸) نشان می‌داد حکم این بند ارتباطی به مصارف هدفمندی نداشت. همچنین جدول (۳-۱۰) که قانون‌گذار به آن اشاره کرده بود نیز اساساً ردیف محرومیت‌زدایی نداشت. در نتیجه مقصود قانون‌گذار از عبارت فوق روشن نبود و مقرره‌ی سابق از سوی شورا واجد ابهام شناخته شد. حال با توجه به عدم تغییر متن آن، بدیهی است ابهام سابق همچنان پابرجاست.

▪ نظر شورای نگهبان

۷- در جزء (۱) بند (الف) تبصره (۱۴)، ابهام مذکور در جزء (۱-۱۲) نظر این شورا در خصوص ارجاع به ردیف محرومیت‌زدایی مندرج در جدول (۳-۱۰)، کماکان به قوت خود باقی است.

تبصره ۱۴-

الف - ...

[در سطر سوم بند (ب) تبصره (۱۴)، عبارت «واجد شرایط» بعد از عبارت «کلیه افراد» اضافه می‌شود].

ب- سازمان هدفمندی‌سازی یارانه‌ها و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی حسب مورد مکلفند نسبت به ثبت نام و پرداخت یارانه هدفمندی و نیز معیشتی و سایر یارانه‌ها به کلیه افراد واجد شرایط از جمله افراد جدید، افرادی که تاکنون ثبت نام ننموده‌اند و افرادی که منصرف شده‌اند اقدام نمایند. عدم ثبت نام یا تأخیر در ثبت نام و عدم پرداخت یارانه هدفمندی و نیز یارانه معیشتی و سایر یارانه‌ها تخلف محسوب و مسئولیت آن بر عهده کلیه مدیران ذی‌ربط است. این تخلف قابل رسیدگی در مراجع ذی‌صلاح است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

قانون‌گذار در بند (ب) پیشین، سازمان هدفمندی را به ثبت نام و پرداخت یارانه به «کلیه افراد» مکلف کرده بود. این در حالی بود که مقصود قانون‌گذار از عبارت «کلیه افراد» روشن نبود و مشخص نبود آیا منظور قانون‌گذار پرداخت یارانه به کلیه ثبت نام کنندگان حتی اگر دارای تمکن بالایی هستند بوده است یا لزوم ثبت نام از همه‌ی افراد و در نهایت پرداخت یارانه تنها به افراد واجد شرایط مد نظر قانون‌گذار بوده است. در نتیجه بند (ب) سابق واجد ابهام شناخته شد. اکنون قانون‌گذار به قید «واجد شرایط» تصریح کرده است، ابهام فوق رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند (ب) تبصره (۱۴)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۱۴-

الف - ...

د -

۱ - ...

[جزء (۳) بند (د) تبصره (۱۴) حذف می‌شود.]

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی در جزء (۳) پیشین مقرر کرده بود تأمین «منابع مورد نیاز» برای اجرای این تبصره، «دارای اولویت» است. این در حالی بود که اولاً مقصود قانون‌گذار از «منابع مورد نیاز» برای اجرای این تبصره از این حیث که تنها شامل منابع لازم برای پرداخت یارانه‌های نقدی به مردم می‌شد یا خیر، روشن نبود. ثانیاً روشن نبود که اولویت مزبور نسبت به چه اموری مقرر شده بود و برای مثال آیا بر هزینه‌های حیاتی و مهم کشور همچون بودجه‌ی دفاعی نیز اولویت داشت یا خیر. در نتیجه حکم پیش گفته از دو جهت فوق واجد ابهام شناخته شد. حال نظر به حذف کلی این جزء از مصوبه، ابهامات سابق نیز منتفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

با توجه به حذف جزء (۳) بند (د) تبصره (۱۴)، بررسی موضوع از حیث مغایرت با قانون اساسی و موازین شرع، سالبه به انتفای موضوع است.

* * *

تبصره ۱۵-

الف - ...

[بند الحاقی (۴) تبصره (۱۵) به شرح زیر اصلاح می‌شود:]

بند الحاقی ۴- به شرکت‌های تابعه و وابسته به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود با رعایت ملاحظات امنیتی کشور از محل واگذاری بخشی از املاک و دارایی‌های خود نسبت به تأمین مالی طرح‌های نوسازی تأسیسات و شبکه فرسوده آب و برق کشور از جمله مناطق کمتر توسعه‌یافته و طرح‌های نیمه‌تمام تا سقف هفتاد هزار میلیارد (۷۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اقدام کند.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

قانون‌گذار به موجب بند الحاقی سابق، به شرکت‌های وابسته به وزارت نیرو اجازه داده بود از املاک و دارایی‌های خود با مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی، بهره‌برداری کند. اطلاق حکم پیش‌گفته از این حیث که ممکن بود متضمن واگذاری فعالیت‌ها به بخش خصوصی باشد و مقید به رعایت بند (د) سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی^۱ نشده بود، مغایر با بند (۱) اصل (۱۱۰) قانون اساسی تشخیص داده شد. اما نظر به اینکه در مصوبه‌ی اصلاحی موضوع این بند محدود به «واگذاری بخشی از املاک و دارایی‌ها» شده است و روشن است واگذاری «املاک و دارایی» دولت خارج از شمول واگذاری‌های موضوع سیاست‌های کلی است، در نتیجه اشکال سابق شورا رفع شده است.

۱. برای ملاحظه‌ی این مقررہ رک. به: ذیل جزء (۱) و جزء (۲) بند (الف) تبصره (۲) مصوبه‌ی حاضر.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مطابق حکم بند الحاقی پیشین، شرکت‌های وابسته به وزارت نیرو مجاز به ساماندهی، بهینه‌سازی و تغییر کاربری بخشی از املاک و دارایی‌های خود و احداث، بازسازی و بهره‌برداری از آنها با مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی شده بودند. این در حالی بود که روشن نبود عمل به موارد فوق همچون تغییر کاربری املاک مقید به رعایت قوانین و مقررات این حوزه شده بود یا خیر و این مقرر از این حیث واجد ابهام شناخته شد. اما اکنون که موضوع این حکم محدود به «واگذاری بخشی از املاک و دارایی‌ها» شده است و دیگر موضوعات همچون تغییر کاربری از آن حذف شده است، وجهی برای ابهام فوق متصور نیست.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۴) تبصره (۱۵)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۱۶-

الف-

۱- ...

جزء الحاقی ۱- ...

[جزء الحاقی (۲) بند (الف) تبصره (۱۶) به شرح زیر اصلاح می‌شود:]

جزء الحاقی ۲- مبلغ بیست هزار میلیارد (۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰)

ریال از منابع این بند برای تأمین جهیزیه کالای ایرانی به ستاد اجرایی

فرمان حضرت امام (ره) اختصاص می‌یابد. زوجین می‌توانند به جای

استفاده از تسهیلات موضوع این بند، از این تسهیلات حسب مورد به

همان میزان، تمام یا بخشی از تسهیلات خود را از این طریق دریافت کنند

و به مصرف برسانند.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی به موجب حکم جزء الحاقی سابق، مبلغی را برای تأمین جهیزیه زوج‌ها تا سقف (۵۰) میلیون تومان اختصاص داده بود و تصریح کرده بود زوج‌هایی که از این اعتبار استفاده کنند، امکان دریافت وام ازدواج را نخواهند داشت. این در حالی بود که مبلغ وام ازدواج حداقل (۷۰) میلیون ریال تعیین شده بود و با توجه به بیشتر بودن مبلغ وام ازدواج از مبلغ مربوط به تأمین جهیزیه، قابلیت اجرای حکم جزء الحاقی (۲) سابق روشن نبود و واجد ابهام شناخته شد. حال نظر به اینکه در اصلاحات این جزء، سقف (۵۰) میلیون تومانی (که (۲۰) میلیون تومان کمتر از حداقل میزان وام ازدواج بود) حذف شده است و قانون‌گذار تصریح کرده است زوجین می‌توانند «به همان میزان» تسهیلات ازدواج از تسهیلات موضوع این جزء نیز استفاده کنند، ابهام پیشین رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء الحاقی (۲) بند (الف) تبصره (۱۶)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۱۶ -

الف - ...

[در سطر سوم بند (ب) تبصره (۱۶)، عبارت «از هر محل» حذف می‌شود.]

ب - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است برای حمایت از اشتغال مولد از طریق بانک‌های عامل مبلغ دویست و پنجاه هزار میلیارد (۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از جمله منابع سپرده‌های پس‌انداز و جاری قرض‌الحسنه نظام بانکی و سایر منابع را به تفکیک با تأکید و تخصیص سهم بیشتر متناسب با نرخ بیکاری از بالا به پایین به پیشنهاد دستگاه مربوطه و تشخیص شورای برنامه‌ریزی و هماهنگی به شرح ذیل تسهیلات پرداخت نماید:

۱ - ...

[جزء الحاقی (۴) بند (ب) تبصره (۱۶) حذف می شود.]

[جزء الحاقی (۵) بند (ب) تبصره (۱۶) حذف می شود.]

جزء الحاقی ۶- ...

▪ دیدگاه ابهام

الف) قانون گذار در صدر بند (ب) سابق مقرر کرده بود بانک مرکزی مکلف است برای حمایت از اشتغال مولد، مبلغ (۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال را صرف پرداخت تسهیلات کند. این در حالی بود که جمع تسهیلات مقرر شده در جزءهای سابق بند (ب)، مبلغ (۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال بود. بنابراین روشن نبود قانون گذار در این مقررره بانک مرکزی را مکلف به پرداخت چه مبلغی تحت عنوان تسهیلات کرده بود و از این حیث واجد ابهام اعلام شد. حال با توجه به اینکه در مصوبه‌ی اصلاحی نیز تغییری در این خصوص به عمل نیامده است، همچنان ابهام فوق باقی است.

ب) مطابق حکم بند (ب) اصلاحی، بانک مرکزی مکلف شده است مبلغی را به تفکیک با تأکید و تخصیص سهم بیشتر متناسب با نرخ بیکاری از بالا به پایین به پیشنهاد دستگاه مربوطه و تشخیص «شورای برنامه‌ریزی و هماهنگی» پرداخت کند. با توجه به حذف جزء الحاقی (۴) که در آن تشکیل «شورای برنامه‌ریزی و هماهنگی» مقرر شده بود، وضعیت ارکان و تشکیلات «شورای برنامه‌ریزی و هماهنگی» مذکور در ذیل بند (ب) اصلاحی واجد ابهام است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

الف) بانک مرکزی به موجب حکم بند (ب) پیشین مکلف شده بود مبلغی را «از هر محل» صرف اعطای تسهیلات کند. این در حالی بود که قانون گذار محل تأمین این منابع را روشن نکرده بود و حکم مقررهی سابق از حیث روشن نبودن نحوه‌ی تأمین منابع مالی تسهیلات، دارای ابهام شناخته شد. حال نظر به اینکه عبارت مذکور از متن بند (ب) اصلاحی حذف شده است، ابهام فوق نیز منتفی شده است.

ب) مجلس شورای اسلامی در جزء الحاقی (۴) سابق مقرر کرده بود «شورای برنامه‌ریزی

و هماهنگی» در خصوص اشتغال و کارآفرینی تشکیل شود و دبیرخانه‌ی این شورا نیز در «ستاد اجرایی» مستقر شود. حکم پیش گفته از دو جهت واجد ابهام شناخته شد: اولاً با توجه به اینکه تصمیم‌گیری در خصوص اشتغال و مقابله با تولید از مصادیق روشن امور اجرایی است، روشن نبود قانون‌گذار با تشکیل شورای مذکور در مقام تحدید این صلاحیت دولت بود یا این شورا صرفاً در جهت برنامه‌ریزی و هماهنگی تشکیل شده بود. ثانیاً مشخص نبود مقصود قانون‌گذار از عبارت «ستاد اجرایی»، اشاره به «ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره)» بود یا برای شورای برنامه‌ریزی مذکور، یک ستاد عملیاتی و اجرایی در نظر گرفته بود. اما با توجه به حذف این جزء از مصوبه‌ی اصلاحی، دو ابهام فوق نیز برطرف شده است.

ج) به موجب حکم جزء الحاقی (۵) پیشین، نظارت بر شورای برنامه‌ریزی و هماهنگی در سطح ملی با سه نماینده معرفی شده از کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی و در سطح استانی و شهرستان حسب مورد با نمایندگان حوزه انتخابیه مربوطه انجام می‌شد. این در حالی بود که نحوه و اختیارات نظارتی نمایندگان مذکور تعیین نشده بود و مقررهای سابق از این حیث واجد ابهام شناخته شد. اکنون با توجه به حذف جزء الحاقی (۵)، ابهام مذکور نیز بلاموضوع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

۸- در تبصره (۱۶)،

۸-۱- ابهام مذکور در جزء (۲-۱۴) نظر این شورا، کماکان به قوت خود باقی است.

۸-۲- با توجه به حذف جزء الحاقی (۴) بند (ب)، عبارت «شورای برنامه‌ریزی و

هماهنگی» مذکور در صدر بند (ب) ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

تبصره ۱۶-

الف - ...

ه-

[در سطر سوم جزء الحاقی بند (ه) تبصره (۱۶)، عبارت «از هر محل»

حذف می‌شود.]

۱- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است در راستای اجرای بند (ت) ماده (۱۰۲) قانون برنامه ششم توسعه،^۱ از طریق بانک‌های عامل مبلغ نه هزار میلیارد (۹,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از جمله منابع سپرده‌های پس‌انداز و جاری قرض‌الحسنه نظام بانکی به تفکیک، نسبت به پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه ودیعه یا خرید یا ساخت مسکن (بنا به درخواست خانوار) با بازپرداخت حداکثر بیست ساله برای خانواده‌های فاقد مسکن که در سال ۱۳۹۹ یا ۱۴۰۰ صاحب فرزند سوم و به بعد شده یا می‌شوند به میزان یک میلیارد و پانصد میلیون (۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال اقدام نماید.

...

▪ دیدگاه عدم ابهام

جزء الحاقی سابق بانک مرکزی را مکلف به اعطای تسهیلات «از هر محل» کرده بود. از طرفی، مجلس شورای اسلامی محل تأمین منابع این تسهیلات را تعیین نکرده بود و از حیث روشن نبودن نحوه‌ی تأمین منابع مالی تسهیلات، واجد ابهام دانسته شد. حال با توجه به حذف عبارت «از هر محل» از این جزء، ابهام مذکور نیز رفع شده است.

۱. ماده (۱۰۲) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۲۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «ماده ۱۰۲- دولت موظف است بر اساس سیاست‌های کلی جمعیت و خانواده و سند جمعیت مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی با همکاری نهادهای ذی‌ربط به‌منظور تقویت و تحکیم جامعه‌ای خانواده‌محور و تقویت و تحکیم و تعالی خانواده و کارکردهای اصلی آن با رعایت شاخص‌های الگو و سبک زندگی اسلامی- ایرانی با ایجاد سازوکارها و تأمین اعتبارات لازم در قالب بودجه سنواتی اقدامات ذیل را به عمل آورد:

الف- ...

ت- زمینه‌سازی جهت افزایش نرخ باروری (TFR) به حداقل (۲/۵) فرزند به‌ازای هر زن در سن باروری در طول اجرای قانون برنامه

ث- پشتیبانی و حمایت از ترویج ازدواج موفق، پایدار و آسان، فرزندآوری و تربیت فرزند صالح، ارزش دانستن ازدواج و فرزندآوری از طریق تمهید و سازوکارهای قانونی و اعطای تسهیلات و امکانات

ج- ...»

▪ نظر شورای نگهبان

جزء الحاقی بند (ه) تبصره (۱۶)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۱۶-

الف - ...

ز -

۱ - ...

[در جزء الحاقی بند (ز) تبصره (۱۶)، عبارت «در صورتی که مسکن آنها نامناسب یا نامتعارف باشد» بعد از عبارت «تسویه حساب نموده‌اند» اضافه می‌شود.]

جزء الحاقی - اיתارگرانی که در سنوات گذشته از تسهیلات ارزان قیمت تا سقف دویست و پنجاه میلیون (۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال بهره‌مند شده و تا پایان سال ۱۳۹۹ تسویه حساب نموده‌اند در صورتی که مسکن آنها نامناسب یا نامتعارف باشد، به شرط خرید یا ساخت مسکن جدید از تسهیلات مسکن ارزان قیمت ایتارگری این قانون بهره‌مند می‌شوند. یارانه سود این تسهیلات از ردیف مربوطه تأمین می‌شود.

▪ دیدگاه عدم ابهام

به موجب حکم جزء الحاقی سابق، ایتارگرانی که در گذشته از تسهیلات ارزان قیمت بهره‌مند شده و آن را تسویه کرده بودند، می‌توانستند مجدداً از تسهیلات مسکن ارزان قیمت ایتارگری استفاده کنند. مقصود قانون‌گذار از حکم پیش‌گفته از این منظر که آیا شامل ایتارگران دارای مسکن مناسب نیز می‌شد یا خیر، واجد ابهام شناخته شد. اکنون که در اصلاحات این جزء به قید «در صورتی که مسکن آنها نامناسب یا نامتعارف باشد» تصریح شده است، ابهام پیشین برطرف شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء الحاقی بند (ز) تبصره (۱۶)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۱۶ -

الف - ...

[در بند الحاقی (۲) تبصره (۱۶)، عبارت «شناورهای ترالر» به عبارت «شناورهای ماهیگیری با تور کیسه‌ای (ترالر)» اصلاح می‌شود.]
بند الحاقی ۲ - تا سقف شش هزار و هشتصد میلیارد (۶,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تسهیلات بانکی جهت تغییر کاربری شناورهای ماهیگیری با تور کیسه‌ای (ترالر) به کشتی‌های پشتیبانی صیادی به سازمان شیلات اختصاص می‌یابد.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

در بند الحاقی (۲) سابق، از واژه‌ی غیرفارسی «ترالر» استفاده شده بود که منجر به اعلام مغایرت با اصل (۱۵) قانون اساسی شد. حال با توجه به جایگزینی واژه‌ی مذکور با عبارت فارسی «شناورهای ماهیگیری با تور کیسه‌ای»، اشکال سابق رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۲) تبصره (۱۶)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۱۶ -

الف - ...

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی در این تبصره، تکالیف متعددی مبنی بر اعطای تسهیلات به موارد

مختلفی را به بانک مرکزی از طریق بانک های عامل تحمیل کرده است. این در حالی است که روشن نبود این حجم بالای پرداخت تسهیلات با توجه به محدودیت منابع بانکی کشور، قابلیت اجرایی شدن را داشت یا خیر و تبصره (۱۶) از این حیث واجد ابهام شناخته شد. حال که گزارش های کارشناسی واصله از سوی دستگاه ها و نهادهای مربوطه از جمله مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی حاکی از قابلیت اجرای این تبصره است، ابهام سابق شورا در این خصوص رفع شده است.

■ نظر شورای نگهبان

تبصره (۱۶)، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۱۷-

الف - ...

[در بند (و) تبصره (۱۷)، عبارت «با لحاظ محرمانگی آن به تشخیص دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی» بعد از عبارت «کمک های خود» اضافه و عبارت «کمک به مددجویان» حذف می شود. همچنین در انتهای این بند عبارت «کمیته امداد امام خمینی (ره) از شمول این حکم مستثنی است.» اضافه می شود.]

و- به منظور ساماندهی و کارآمدسازی سیاست های حمایتی، کلیه دستگاه های موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه از جمله نهادهای عمومی غیردولتی و بنیادها که به هر شکل از اقرار آسیب پذیر حمایت می کنند، مکلفند تمامی حمایت ها و کمک های خود با لحاظ محرمانگی آن به تشخیص دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی را به تفکیک شماره (کد) ملی فرد دریافت کننده حمایت، در سامانه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ثبت نمایند. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک ها و مؤسسات اعتباری خصوصی و دولتی مکلفند تسهیلات قرض الحسنه پرداخت شده را به تفکیک شماره (کد) ملی در سامانه مذکور ثبت نمایند و هرگونه پرداخت و بر مبنای اطلاعات مندرج در این سامانه خواهد بود.

چنانچه مدیران دستگاه‌های مشمول ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه از اجرای این بند استنکاف نمایند مشمول مجازات مندرج در بند (۱) مجازات تعزیری درجه پنج موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی می‌گردند. شمول و برخورداری هزینه‌های حمایتی پرداختی مؤسسات خیریه غیردولتی و خصوصی به اشخاص، از معافیت‌های مالیاتی بند (ط) ماده (۱۳۹) قانون مالیات‌های مستقیم^۲ علاوه بر تکالیف، منوط به ثبت اطلاعات آن در سامانه مذکور است. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است امکان ثبت اطلاعات انجام شده و همچنین استعلام استحقاق سنجی افراد را برای مؤسسات خیریه مردم‌نهاد با رعایت محرمانگی اطلاعات نیز فراهم نماید.

آیین‌نامه اجرایی این بند مشتمل بر تعیین نحوه ارقام مورد نیاز ثبت اطلاعات، نحوه واگذاری اطلاعات سامانه به دستگاه‌های اجرایی و نهادهای حمایت‌کننده برای مواردی مانند استعلام استحقاق سنجی، توسط سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

کمیته امداد امام خمینی (ره) از شمول این حکم مستثنی است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مطابق حکم بند (و) سابق، دستگاه‌های اجرایی مکلف شده بودند کمک‌های خود را به

۱. برای ملاحظه‌ی این مقررہ رک. به: متن جزء (۱) بند (ه) تبصره (۲) مصوبه‌ی حاضر.

۲. ماده (۱۳۹) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱۳۹ -

الف - ...

ط - کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه که به ثبت رسیده‌اند، مشروط بر آنکه به موجب اساسنامه آنها صرف امور مذکور در بند (ح) این ماده شود و سازمان امور مالیاتی کشور بر درآمد و هزینه آنها نظارت کند، از پرداخت مالیات معاف است.

تبصره - ...»

تفکیک شماره ملی فرد، در سامانه وزارت تعاون ثبت نمایند و هرگونه پرداخت و کمک به مددجویان بر مبنای اطلاعات مندرج در این سامانه صورت گیرد. حکم مذکور از جهاتی واجد ابهام شناخته شد: اولاً روشن نبود ثبت اطلاعات افراد مددجو در سامانه‌ی مزبور به صورت محرمانه صورت می‌گیرد یا خیر. ثانیاً با توجه به اینکه اساسنامه‌ی کمیته‌ی امداد امام خمینی (ره) در تاریخ ۱۳۹۴/۱/۱۵ به تأیید مقام معظم رهبری رسیده است و یکی از وظایف مصرح برای کمیته‌ی امداد در این اساسنامه محرومیت‌زدایی و کمک به مددجویان است، روشن نبود تکلیف فوق کمیته‌ی امداد را در عمل به وظایف تصریح شده در اساسنامه‌ی خود محدود می‌کند یا خیر. حال قانون‌گذار در راستای رفع دو ابهام فوق مقرر کرده است کمک‌های پیش‌گفته با لحاظ محرمانگی صورت گیرد. همچنین کمیته‌ی امداد امام خمینی (ره) نیز از شمول حکم این بند مستثنی شده است. بنابراین با توجه به دو اصلاح مذکور، دو ابهام فوق نیز منتفی شده است.

▪ توضیح تذکر

یکی از ابهامات شورا نسبت به بند (و) سابق، رعایت یا عدم رعایت محرمانگی در ثبت اطلاعات افراد مددجو بود. لزوم رعایت محرمانگی در این خصوص در راستای حفظ آبرو و کرامت مددجویان مقرر شده بود و موضوع فاقد جنبه‌ی امنیتی بود. بنابراین شایسته است حکم مقرر شده در مورد ورود دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی در این خصوص حذف شود.

▪ نظر شورای نگهبان

بند (و) تبصره (۱۷)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تذکر: ۶- در بند (و) تبصره (۱۷)، عبارت «به تشخیص دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی» حذف گردد.

تبصره ۱۷-

الف - ...

[بند الحاقی (۲) تبصره (۱۷) حذف می شود.]

▪ دیدگاه عدم مغایرت

الف) وزارت دفاع به موجب بند الحاقی سابق مکلف شده بود اقدام لازم جهت ارزیابی کالاهای غذایی، آشامیدنی، دارویی، آرایشی و بهداشتی را از نظر وجود عوامل زیستی و شیمیایی پرخطر به عمل آورد. حکم مذکور از این حیث که فاقد ماهیت بودجه‌ای بود، مغایر با اصل (۵۲) قانون اساسی شناخته شد. نظر به حذف بند الحاقی (۲)، اشکال سابق نیز فاقد موضوع است.

▪ نظر شورای نگهبان

با توجه به حذف بند الحاقی (۲) تبصره (۱۷)، بررسی موضوع از حیث مغایرت با قانون اساسی و موازین شرع، سالبه به انتفای موضوع است.

* * *

تبصره ۱۷-

الف - ...

بند الحاقی ۶ - ...

۱ - ...

[در صدر جزء (۴) بند الحاقی (۶) تبصره (۱۷)، عبارت «وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از طریق سازمان ذی‌ربط» جایگزین عبارت «سازمان غذا و دارو» می شود.]

۴- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از طریق سازمان ذی‌ربط مکلف است تا پایان آذر ماه، سازوکاری را فراهم نماید که اصالت کلیه اقلام دارویی و تجهیزات مصرفی پزشکی با اولویت داروها و تجهیزات و ملزومات تحت پوشش سازمان‌های بیمه‌گر از طریق نسخ الکترونیک با استفاده از سامانه پایش (کنترل) اصالت و رهگیری دارو قابل پایش و نظارت باشد. دریافت تعرفه خدمات دارویی ابلاغی از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، توسط داروخانه‌های فعال در بخش‌های دولتی، غیردولتی، خصوصی و خیریه صرفاً در صورت اتصال

به سامانه پایش (کنترل) اصالت و رهگیری دارو (تی تک) مجاز خواهد بود.

▪ دیدگاه عدم ابهام

ذکر «سازمان غذا و دارو» در جزء (۴) سابق، از این حیث که وضعیت اساسنامه‌ی معتبر سازمان مذکور مشخص نبود، دارای ابهام تشخیص داده شد. حال که در اصلاحات این جزء عبارت «وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از طریق سازمان ذی‌ربط» جایگزین عبارت «سازمان غذا و دارو» شده است، ابهام پیشین منتفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۴) بند الحاقی (۶) تبصره (۱۷)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۱۷-

الف - ...

بند الحاقی ۶- به منظور ایجاد زیرساخت و سازوکار مورد نیاز نظام نوسازی چرخه تجویز تا مصرف دارو و ارائه خدمات سلامت در بستر الکترونیک:
۱- ...

[در جزء (۵) بند الحاقی (۶) تبصره (۱۷)، عبارت «رسیدگی به تخلفات در چهارچوب قوانین و مقررات انجام می‌شود» جایگزین عبارت «این سازمان باید سازوکارهای برخورد با پزشکانی که خارج از چرخه تبیین شده در این بند ارائه خدمت می‌نمایند را طراحی و اجراء نماید.» می‌شود.]

۵- سازمان نظام پزشکی مکلف است ظرف سه ماه در کلیه فرآیندهای الکترونیک تقبل و خرید خدمات سلامت، از طریق سامانه‌های خود هویت و اصالت پزشکان و امضای الکترونیک آنها را مطابق با ماده (۱۰) قانون

تجارت الکترونیک^۱ با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات بیمه‌گر کنترل و پایش نماید. رسیدگی به تخلفات در چهارچوب قوانین و مقررات انجام می‌شود.

▪ دیدگاه عدم ابهام

به موجب جزء (۵) سابق، سازمان نظام پزشکی به طراحی و اجرای «سازوکارهای برخورد» با پزشکانی که خارج از چرخه‌ی مذکور در این بند ارائه خدمت می‌کنند، مکلف شده بود. این در حالی بود که مقصود قانون‌گذار از عبارت «سازوکارهای برخورد» از این منظر که شامل سازوکارهای تقنینی نیز می‌شد یا خیر، دارای ابهام بود. حال با تصریح قانون‌گذار به اینکه رسیدگی به تخلفات مذکور «در چهارچوب قوانین و مقررات» صورت می‌گیرد، ابهام پیشین رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۵) بند الحاقی (۶) تبصره (۱۷)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۱۸-

الف-

۱- ...

[در جزءهای (۲) و (۳) بند (الف) تبصره (۱۸)، عبارت «پس از تصویب اساسنامه آن» بعد از عبارت «صندوق کارآفرینی امید» اضافه

۱. ماده (۱۰) قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۱۷ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱۰- امضای الکترونیکی مطمئن باید دارای شرایط زیر باشد:
الف- نسبت به امضاءکننده منحصر به فرد باشد.
ب- هویت امضاءکننده «داده پیام» را معلوم نماید.
ج- به وسیله امضاءکننده و یا تحت اراده انحصاری وی صادر شده باشد.
د- به نحوی به یک «داده پیام» متصل شود که هر تغییری در آن «داده پیام» قابل تشخیص و کشف باشد.»

می شود.]

۲- منابع یادشده از طریق سپرده گذاری در بانک‌ها با اولویت بانک‌های توسعه‌ای و تخصصی و صندوق کارآفرینی امید پس از تصویب اساسنامه آن به منظور سرمایه گذاری برای تولید، اشتغال و کارآفرینی با تأکید بر فعالیت‌ها و زنجیره تولید و تأمین کالاهای اساسی و راهبردی با سازوکار تسهیلات تلفیقی و ترکیبی با منابع بانک و با نرخ ترجیحی تخصیص یافته و تلفیق منابع در اختیار و مجاز دستگاه اجرایی مرتبط و همچنین منابع صندوق توسعه ملی با رعایت اساسنامه آن مجاز است.

۳- نرخ سود سپرده گذاری منابع مذکور حداقل یک درصد (۱٪) و نرخ سود تسهیلات اعطایی متناسب با میزان مشارکت منابع بانکی و صندوق کارآفرینی امید پس از تصویب اساسنامه آن بر اساس دستورالعمل شورای مرکب از وزیر امور اقتصادی و دارایی (رئیس)، سازمان برنامه و بودجه کشور، بانک مرکزی، وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی، راه و شهرسازی، میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، نفت، ارتباطات و فناوری اطلاعات، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور تعیین می شود.

...

۴- ...

▪ دیدگاه عدم ابهام

ذکر «صندوق کارآفرینی امید» در جزءهای (۲) و (۳) سابق، از این حیث که وضعیت اساسنامه‌ی معتبر صندوق مذکور مشخص نبود، واجد ابهام اعلام شد. اکنون نظر به اینکه قانون گذار پس از نام صندوق، عبارت «پس از تصویب اساسنامه آن» را اضافه کرده است، ابهام سابق شورا برطرف شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزءهای (۲) و (۳) بند (الف) تبصره (۱۸)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۱۸-

الف-

۱- ...

۸- در سال ۱۴۰۰ کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی موظفند برای احداث و نوسازی (۴۰۰) هزار واحد مسکن روستایی و شهری در شهرهای کمتر از بیست و پنج هزار نفر جمعیت و هشتصد هزار واحد مسکن شهری نسبت به پرداخت سه میلیون و ششصد هزار میلیارد (۳,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تسهیلات ساخت مسکن به افراد واجد شرایط اقدام نمایند. سهمیه هر بانک توسط بانک مرکزی در فروردین ماه تعیین می‌شود. مجموع دوران مشارکت ساخت و فروش اقساطی این تسهیلات بیست سال است و پس از دوره مشارکت به فروش اقساطی تبدیل و تعهدات آن به متقاضی واجد شرایط منتقل می‌شود. این تسهیلات با نرخ سود مصوب شورای پول و اعتبار به افراد واجد شرایط معرفی شده توسط وزارت راه و شهرسازی پرداخت می‌شود. بانک مرکزی موظف است گزارش عملکرد این بند را به صورت برخط در اختیار عموم مردم قرار دهد. در صورتی که یک بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی از پرداخت سهمیه تسهیلات تعیین شده توسط بانک مرکزی خودداری نماید، بانک مرکزی موظف است متناسب با تعهد انجام نشده نسبت به افزایش سپرده قانونی آن بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی اقدام و از طریق سایر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی نسبت به پرداخت تسهیلات ساخت مسکن اقدام نماید. حداقل بیست درصد (۲۰٪) از منابع مذکور باید به خانواده‌های دارای سه فرزند و بیشتر اختصاص یابد. در صورت نبود متقاضی واجد شرایط برای جذب، مابقی می‌تواند به سایر مشمولان تعلق گیرد.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی در این مقرر، کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی را

مکلف به پرداخت (۳,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تسهیلات ساخت مسکن در سال ۱۴۰۰ کرده است. این در حالی است که روشن نبود این حجم بالای پرداخت تسهیلات با توجه به محدودیت منابع بانکی کشور، تنها ظرف یک سال قابلیت اجرایی شدن را داشت یا خیر و جزء (۸) از این حیث واجد ابهام شناخته شد. اکنون که گزارش‌های کارشناسی ارسال شده به شورای نگهبان از سوی دستگاه‌ها و نهادهای مربوطه از جمله مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی حاکی از قابلیت اجرای این حکم است، ابهام پیشین شورا در این خصوص رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۸) بند (الف) تبصره (۱۸)، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۱۸ -

الف -

۱ - ...

[جزء الحاقی بند (الف) تبصره (۱۸) حذف می‌شود.]

▪ دیدگاه عدم مغایرت

وزارت اقتصاد به موجب جزء الحاقی سابق مکلف شده بود فهرست کاملی از دارایی‌های نقدی و غیرنقدی و اموال منقول و غیرمنقول دولت و نهادهای حاکمیتی و نهادهای عمومی غیردولتی کشور در خارج از کشور را تهیه و به مجلس گزارش کند. این در حالی بود که تکلیف فوق مقید به رعایت مسائل حفاظتی و امنیتی نشده بود و در نتیجه مغایر با موازین شرعی شناخته شد. اما نظر به حذف این جزء از مصوبه‌ی اصلاحی، اشکال پیشین فاقد موضوع است.

▪ نظر شورای نگهبان

با توجه به حذف جزء الحاقی بند (الف) تبصره (۱۸)، بررسی موضوع از حیث مغایرت با قانون اساسی و موازین شرع، سالبه به انتفای موضوع است.

* * *

تبصره ۱۸-

الف - ...

[بند (د) تبصره (۱۸) به شرح زیر اصلاح می شود:]

د- به شرکت‌های تابعه وزارت نفت اجازه داده می شود با تأیید وزیر نفت تا مبلغ هشت هزار میلیارد (۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی خود برای کمک به سرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر و حمایت از ساخت داخل و طرح‌های توسعه‌ای اشتغال‌آفرین و تولید، بار اول در حوزه‌های مختلف صنعت نفت از جمله طرح‌های کاهش مصرف انرژی و جایگزینی سوخت بنزین با سوخت گاز طبیعی از طریق حمایت از طرح‌های جایگزینی خودروی فرسوده در حمل و نقل با خودروی کم مصرف داخلی با قوای محرکه کم مصرف و پایه گاز به شرکت‌های دانش‌بنیانی که دارای مرکز تحقیق و توسعه و طراحی در داخل داشته باشند و با همکاری مستقیم یا مجموعه وابسته به یک شرکت خودروساز داخلی که دارای خطوط تولید انبوه می‌باشد، در بخش‌های خصوصی و تعاونی به صورت کمک بلاعوض، وجوه اداره‌شده یا تسهیلات ترجیحی اختصاص دهند. آیین‌نامه اجرایی این بند توسط وزارت نفت با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

مجلس شورای اسلامی در ذیل بند (د) سابق، تصویب آیین‌نامه از سوی «کارگروه وزارت نفت و سازمان برنامه و بودجه کشور» را تجویز کرده بود. شورا تفویض تصویب آیین‌نامه به کارگروه مذکور را مغایر با اصل (۱۳۸) قانون اساسی دانست. حال که در اصلاحات این بند، تصویب آیین‌نامه‌ی اجرایی از سوی هیئت وزیران مقرر شده است، اشکال سابق نیز اصلاح شده است. چه اینکه مطابق اصل (۱۳۸)، تصویب آیین‌نامه‌ی اجرایی از سوی هیئت وزیران مجاز است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند (د) تبصره (۱۸)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۱۸-

الف - ...

[در فراز دوم بند الحاقی (۵) تبصره (۱۸)، عبارت «با رعایت قوانین و مقررات معتبر فی مابین» بعد از عبارت «منجر به اکتشاف و استخراج نشده باشند» اضافه و در فراز سوم عبارت «ظرف ده ماه از تاریخ واگذاری» حذف می‌شود.]

بند الحاقی ۵- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون نسبت به مزایده معادن شناسایی شده تا پایان اسفند ماه ۱۳۹۹ اقدام نماید.

کلیه پروانه‌های صادره سال‌های قبل که در اختیار بخش‌های خصوصی- تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی قرار گرفته است چنانچه تا پایان اسفند ۱۳۹۹ منجر به اکتشاف و استخراج نشده‌اند و همچنین سهم معادنی که در اختیار دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های وابسته به آنها از جمله ایمیدرو قرار گرفته است، چنانچه حداکثر تا پایان تیرماه ۱۳۹۹ منجر به اکتشاف و استخراج نشده باشند با رعایت قوانین و مقررات معتبر فی مابین، لغو و از طریق مزایده در اختیار متقاضیان جدید قرار می‌گیرد.

چنانچه معادن واگذار شده در سال ۱۴۰۰ منجر به اکتشاف نشود پروانه صادره لغو و از طریق مزایده به متقاضیان جدید واگذار می‌شود.

...

▪ دیدگاه عدم مغایرت

مجلس شورای اسلامی در بند الحاقی پیشین مقرر کرده بود کلیه پروانه‌های بهره‌برداری

صادر شده در سال‌های قبل که در اختیار بخش‌های خصوصی قرار گرفته است، چنانچه تا پایان اسفند ۱۳۹۹ منجر به اکتشاف و استخراج از معدن نشده باشد، لغو می‌شود. اطلاق حکم مذکور از حیث محروم کردن افراد از حقوق مکتسبه‌ی خود، مغایر با موازین شرعی شناخته شد. حال که قانون‌گذار در مصوبه‌ی اصلاحی، لزوم «رعایت قوانین و مقررات معتبر فی مابین» را در خصوص حکم مذکور مقرر کرده است، محرومیت افراد از حقوق مکتسبه منتفی است و اشکال سابق رفع شده است. البته شایسته است مجلس شورای اسلامی قید «رعایت قوانین و مقررات معتبر فی مابین» را به نحوی در عبارات این مقرر ذکر کنند که روشن‌تر باشد هر دو موضوع «کلیه پروانه‌های صادره سال‌های قبل ...» و «سهم معادنی که در اختیار دستگاه‌های اجرایی ...» را تقیید می‌زند.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۵) تبصره (۱۸)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تذکر: ۷- در بند الحاقی (۵) تبصره (۱۸)، عبارت اضافه شده «با رعایت قوانین و مقررات معتبر فی مابین» در جای مناسب‌تری از بند، جای گذاری شود تا به سایر احکام بند نیز تسری یابد.

* * *

[تبصره (۱۹) حذف می‌شود.]

▪ دیدگاه ابهام

در «قسمت دوم پیوست شماره (۱)» مصوبه‌ی سابق، جداولی وجود داشت که در آن اجرای طرح‌های با روش اجرای «مشارکت عمومی - خصوصی» پیش‌بینی شده بود. حال با توجه به حذف کلی تبصره (۱۹)، روشن نیست آیا جداول مربوطه در پیوست یک نیز حذف شده است یا خیر. چه اینکه اگر این جداول باقی باشد، نظر به اینکه مفهوم، ضوابط و چارچوب اجرای «مشارکت عمومی - خصوصی» روشن نیست، مفاد آن جداول با ابهام رو به رو است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

الف) به موجب جزء (۱) سابق تبصره (۱۹)، جایجایی اعتبارات، طرح‌ها و زیرطرح‌های مندرج در «قسمت دوم پیوست شماره (۱)» این مصوبه و اولویت‌بندی آنها توسط سازمان برنامه صورت می‌گرفت. این در حالی بود که طرح‌های مذکور از جمله طرح‌های با روش اجرای «مشارکت عمومی - خصوصی» بود و با توجه به اینکه مفهوم، ضوابط و چارچوب اجرای «مشارکت عمومی - خصوصی» روشن نبود، جزء (۱) نیز واجد ابهام شناخته شد. حال با حذف کلی تبصره (۱۹) اشکال فوق نیز بلاموضوع شده است.

ب) قانون‌گذار در بند (۲)، (۳) و الحاقی (۲) سابق تبصره (۱۹)، به قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی اشاره کرده بود. با توجه به اینکه در بند (۱) سابق، قراردادهای مذکور واجد ابهام دانسته شده بود، این بندها نیز دارای ابهام شناخته شد. اکنون با توجه به حذف تبصره (۱۹)، وجهی برای اشکال سابق متصور نیست.

▪ نظر شورای نگهبان

۹- تبصره (۱۹)، از جهت اینکه آیا علی‌رغم حذف متن این تبصره، جداول مربوطه در پیوست یک مصوبه نیز حذف شده‌اند یا خیر، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

* * *

تبصره ۲۰-

الف - ...

ز -

۱ - ...

[در جزء (۲) بند (ز) تبصره (۲۰)، عبارت «از جمله شرکت تابعه ذی‌ربط وزارت نفت» جایگزین عبارت «نظیر شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران» می‌شود.]

۲- در راستای استقرار حساب واحد خزانه و به منظور تحقق کامل الکترونیکی شدن کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌های دولت، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با هماهنگی وزارت امور اقتصادی و دارایی

خزانه‌داری کل کشور) سازوکار اجرایی وصول وجوه عمومی از جمله درآمد شرکت‌های دولتی و شرکت‌های مستلزم ذکر نام از جمله شرکت تابعه ذی‌ربط وزارت نفت و سایر واحدهای تابعه آن، از طریق ابزارهای الکترونیک خاص وجوه عمومی با تولید شناسنامه واریز وجوه برای هر تراکنش بانکی به حساب خزانه‌داری کل کشور نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران را فراهم نماید.

شرکت‌های دولتی و شرکت‌های دولتی مستلزم ذکر نام می‌توانند با مجوز خزانه‌داری کل کشور نسبت به افتتاح حساب‌های فرعی نزد سایر بانک‌های عامل دولتی و خصوصی برای دریافت سایر منابع نظیر وام‌های سرمایه‌گذاری و همچنین سایر منابع تأمین اعتبار با رعایت اصل پنجاه و سوم (۵۳) قانون اساسی اقدام نمایند.

۳- ...

▪ دیدگاه عدم ابهام

ذکر «شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران» در جزء (۲) پیشین، از این حیث که وضعیت اساسنامه‌ی معتبر شرکت مذکور مشخص نبود، واجد ابهام شناخته شد. حال که در اصلاحات این جزء عبارت «شرکت تابعه ذی‌ربط وزارت نفت» جایگزین عبارت مذکور شده است، ابهام فوق نیز منتفی شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۲) بند (ز) تبصره (۲۰)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تبصره ۲۱-

الف- به منظور ساماندهی نیروی انسانی و کارکنان دولت و ایجاد انضباط مالی مقرر می‌شود:

۱- ...

[در انتهای جزء (۳) بند (الف) تبصره (۲۱)، عبارت «تعیین سایر

دستگاه‌های مستثنی از اجرای این بند بر عهده هیئت وزیران است.» حذف می‌شود.]

۳- چگونگی ثبت اطلاعات نیروی انسانی موضوع اجزای (۱) و (۲) این بند و اجرای سایر تکالیف این بند در خصوص وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات، حفاظت اطلاعات قوه قضائیه، سازمان انرژی اتمی ایران و دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی، سازمان کارکنان موضوع ماده (۳) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور^۱ و کارکنان (پرسنل) وزارت امور خارجه براساس سازوکار اجرایی تعیین شده در شیوه‌نامه‌های مستقلى که توسط سازمان‌های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری دستگاه‌های اجرایی مذکور تدوین می‌شود، تعیین می‌گردد.

...

▪ دیدگاه عدم مغایرت

قانون‌گذار در جزء (۳) پیشین، تعیین دستگاه‌های مستثنی از اجرای تکلیف ثبت اطلاعات نیروهای انسانی را بدون ارائه‌ی هیچ ضابطه‌ای، به هیئت وزیران واگذار کرده بود. این در حالی است که استثنا کردن دستگاه‌ها از تکلیف فوق دارای ماهیت تقنینی بود و واگذاری آن به هیئت وزیران مغایر با اصل (۸۵) قانون اساسی شناخته شد. حال که در اصلاحات این جزء به کلی حکم مذکور حذف شده است، اشکال فوق نیز منتفی است.

۱. ماده (۳) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰/۷/۱۹ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۳- سازمان می‌تواند برای انجام بازرسی و اظهار نظر کارشناسی از وجود قضات و اشخاص صاحب صلاحیت و متخصصان در هر رشته به طور دائم یا موقت استفاده نماید و در سایر موارد نسبت به تأمین کادر مورد نیاز از طریق انتقال یا مأموریت کارکنان دولت و در صورت عدم امکان از طریق استخدام اقدام نماید.

تبصره ۱- ...»

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۳) بند (الف) تبصره (۲۱)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۲۱-

الف - ...

[۱- در بند (ب) تبصره (۲۱)، عبارت «پس از تأیید دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی» بعد از عبارت «تهیه و» اضافه می‌شود.

۲- بند (ج) تبصره (۲۱) حذف می‌شود.]

ب- تمام اختیارات دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه که اعتبارات هزینه‌ای خود را از محل این قانون و پیوست‌های آن دریافت می‌کنند و دارای مقررات خاص اداری و استخدامی می‌باشند به استثنای دستگاه‌هایی که به حکم قانون اساسی مقررات خاص دارند و نیز موارد مستثنی شده در ماده مذکور، در خصوص استخدام و به کارگیری نیروی انسانی در سال ۱۴۰۰ موقوف‌الاجراء می‌شود. هرگونه استخدام و به کارگیری نیروی انسانی در تمام دستگاه‌های مشمول این بند، صرفاً بر اساس مجوز صادره از سوی سازمان اداری و استخدامی کشور و اخذ تأییدیه سازمان برنامه و بودجه کشور مبنی بر پیش‌بینی بار مالی در قانون است. دستورالعمل این بند منطبق بر حکم مندرج در این بند، حداکثر تا یک‌ماه پس از تصویب این قانون با همکاری سازمان‌های مذکور تهیه و پس از تأیید دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی ابلاغ می‌شود.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

به موجب حکم بند (ب) سابق، تمام اختیارات خاص دستگاه‌های اجرایی در خصوص استخدام و به کارگیری نیروی انسانی در سال ۱۴۰۰ موقوف‌الاجراء می‌شد. همچنین به موجب بند (ج) پیشین، تمامی دستگاه‌های اجرایی که مستمری معیشت پرداخت می‌کردند،

مكلف شده بودند فهرست افراد تحت پوشش را همراه با مبلغ به صورت ماهانه به خزانه‌داری کل اعلام کنند. تکالیف فوق از این منظر که مقید به رعایت موارد دارای جنبه‌های امنیتی نشده بود، خلاف موازین شرع شناخته شد. حال که در اصلاحات این تبصره، اولاً حکم بند (ب) مقید به «تأیید دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی» شده است و ثانیاً بند (ج) به کلی حذف شده است، اشکال شرعی پیشین رفع شده است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی در بند (ج) پیشین، تمامی دستگاه‌های اجرایی از جمله کمیته‌ی امداد امام خمینی (ره) که مستمری معیشت پرداخت می‌کنند را مكلف کرده بود فهرست افراد تحت پوشش را همراه با مبلغ به صورت ماهانه به خزانه‌داری کل اعلام کنند. اما با توجه به اینکه اساسنامه‌ی این کمیته در تاریخ ۱۳۹۴/۱/۱۵ به تأیید مقام معظم رهبری رسیده است، روشن نبود تکلیف پیش گفته با رعایت اساسنامه‌ی این کمیته مقرر شده بود یا خیر و از این حیث دارای ابهام اعلام شد. اکنون که در اصلاحات این تبصره به کلی بند (ج) حذف شده است، ابهام مذکور بلاموضوع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بندهای (ب) و (ج) تبصره (۲۱)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۲۱-

الف - ...

د - ...

[در بند (د) تبصره (۲۱)، عبارت «سازمان اداری و استخدامی کشور از طریق سازمان تابعه ذی‌ربط» جایگزین عبارت «سازمان ملی بهره‌وری ایران» و عبارت «شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط» جایگزین عبارت «شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران» می‌شود.]

۱- دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات

کشوری موظفند تا پایان خردادماه سال ۱۴۰۰ برنامه‌های عملیاتی خود برای استقرار چرخه مدیریت و ارتقای شاخص‌های بهره‌وری در ستاد و واحدهای تابعه خود را به سازمان‌های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور (سازمان ملی بهره‌وری ایران) ارائه و یا تکمیل کنند. دستگاه‌های اجرایی مکلفند در موافقتنامه‌های متبادله با سازمان برنامه و بودجه کشور، اعتبارات لازم به این موضوع را در برنامه‌ای با عنوان «ارتقای بهره‌وری» پیش‌بینی نمایند. تخصیص اعتبار سه ماهه این برنامه منوط به ارسال گزارش عملکرد از سوی دستگاه‌ها به سازمان اداری و استخدامی کشور از طریق سازمان تابعه ذی‌ربط و سازمان برنامه و بودجه کشور و تأیید عملکرد از سوی سازمان اداری و استخدامی کشور از طریق سازمان تابعه ذی‌ربط است.

۲- کلیه شرکت‌های دولتی و شرکت‌ها و دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت، شرکت‌های دولتی تابعه وزارت نفت، شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بنادر و دریانوردی، سازمان صدا و سیما، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و وزارت جهاد کشاورزی موظفند برای ارتقای بهره‌وری سرمایه، نیروی کار و سایر عوامل تولید و تحقق اهداف پیش‌بینی شده متناسب با جدول (۲) ماده (۳) قانون برنامه ششم توسعه، اعتبارات مورد نیاز اجرای برنامه‌های ارتقاء بهره‌وری را به صورت مستقل پیش‌بینی و در قالب بودجه سالانه به تصویب مجامع عمومی و یا سایر مراجع قانونی ذی‌ربط برسانند و گزارش آن را تا پایان خرداد ماه سال ۱۴۰۰ به سازمان‌های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور (سازمان ملی بهره‌وری ایران) ارائه کنند. سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان اداری و استخدامی کشور از طریق سازمان تابعه ذی‌ربط موظفند بر تحقق این بند و اهداف و شاخص‌های پیش‌بینی شده نظارت نموده و گزارش اقدامات انجام‌یافته را برای شش‌ماهه اول و دوم به هیئت وزیران ارائه نمایند. پرداخت هرگونه پاداش سالانه به اعضای هیئت مدیره

و مدیران این شرکت‌ها با رعایت ماده (۸۴) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)^۱ و ماده (۲۴۱) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷/۱۲/۲۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی صرفاً براساس شاخص‌های بهره‌وری و تأیید سازمان‌های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور قابل اقدام است.

...

▪ دیدگاه عدم ابهام

ذکر «سازمان ملی بهره‌وری ایران» در جزء (۱) سابق و «شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران» در جزء (۲) پیشین، از این حیث که وضعیت اساسنامه‌ی معتبر سازمان و شرکت مذکور مشخص نبود، واجد ابهام شناخته شد. اکنون که عبارات فوق به ترتیب با عبارات

۱. ماده (۸۴) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۸۴- ناخالص حقوق و مزایای دریافتی مدیران عامل و اعضای هیئت مدیره شرکت‌های دولتی و غیردولتی که به نحوی از انحاء وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی می‌باشند باید حداکثر از ده برابر حداقل حقوق مصوب سالانه شورای عالی کار بیشتر نباشد.

ضمناً پاداش پایان سال اعضای هیئت مدیره شرکت‌های فوق صرفاً به اشخاص حقوقی آنان قابل پرداخت بوده و مدیران عامل و اعضای موظف هیئت مدیره به غیر از حقوق و مزایای تعیین شده فوق و اعضای غیرموظف به جز حق جلسه ماهانه که حداکثر از دو برابر حداقل حقوق مصوب شورای عالی کار برای هر ماه بیشتر نیست، هیچ گونه مبلغی تحت هیچ عنوانی دریافت نمی‌کنند.»

۲. ماده (۲۴۱) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷/۱۲/۲۴ کمیسیون مشترک مجلسین سنا و شورای ملی: «ماده ۲۴۱ (اصلاحی ۱۳۹۵/۲/۲۰ مجلس شورای اسلامی)- با رعایت شرایط مقرر در ماده (۱۳۴) نسبت معینی از سود خالص سال مالی شرکت که ممکن است جهت پاداش هیئت مدیره در نظر گرفته شود، به هیچ وجه نباید در شرکت‌های سهامی عام از سه درصد (۳٪) و در شرکت‌های سهامی خاص از شش درصد (۶٪) سودی که در همان سال به صاحبان سهام قابل پرداخت است، تجاوز کند. در هر حال این پاداش نمی‌تواند برای هر عضو موظف از معادل یک سال حقوق پایه وی و برای هر عضو غیرموظف از حداقل پاداش اعضای موظف هیئت مدیره بیشتر باشد. مقررات اساسنامه و هرگونه تصمیمی که مخالف با مفاد این ماده باشد، باطل و بلااثر است.

تبصره ۱- ...»

«سازمان اداری و استخدامی کشور از طریق سازمان تابعه ذی‌ربط» و «شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط» جایگزین شده است، ابهام مزبور نیز رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

جزء (۱) و (۲) بند (د) تبصره (۲۱)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۲۱-

الف - ...

[در بند الحاقی (۱) تبصره (۲۱)، عبارت «از جمله کارگری، روزمزد و حجمی» حذف و عبارت «با رعایت تبصره (۲) بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵» جایگزین عبارت «بدون الزام به رعایت شرط سنی، تحصیلی و آزمون» می‌شود.]

بند الحاقی ۱- در راستای اجرای بند (ذ) ماده (۸۷) قانون برنامه ششم توسعه،^۱ دستگاه‌های مشمول ماده (۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران^۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی مکلفند، نسبت به استخدام و نیز

۱. ماده (۸۷) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۲۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «ماده ۸۷- ... الف - ...

ذ- ماده (۲۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران به شرح زیر اصلاح می‌شود:
عبارت «اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی، شرکتی» بعد از عبارت «تأمین نیروهای مورد نیاز خود را» اضافه می‌شود.

تبصره ۱- ...

ر - ...

۲. ماده (۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «ماده ۲- دستگاه‌های مشمول این قانون عبارتند از:

تبدیل وضعیت استخدامی کلیه مشمولان ماده (۲۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران^۱ که با عناوین مختلف در دستگاه‌های موضوع قانون مذکور شاغل هستند و رابطه شغلی آنها به صورت پیمانی، قرارداد انجام کار معین یا شرکتی () می‌باشد و یا از محل اعتبارات جاری و

→

الف- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و ملی شده تحت پوشش و یا مدیریت دولتی اعم از اینکه دارای قوانین و مقررات خاص باشند و یا نباشند، قوه قضائیه اعم از کادر قضایی و اداری و سازمان‌ها و مؤسسات وابسته و تابعه آنها، کانون وکلای دادگستری، کانون‌های کارشناسان رسمی دادگستری، قوه مقننه، نهاد ریاست جمهوری، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران (سازمان‌های وابسته و تابعه)، نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (نظامی و انتظامی) نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و شرکت‌های تحت پوشش وابسته یا تابعه آنها و کلیه سازمان‌ها و شرکت‌هایی که به نحوی از انحاء از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند و یا قسمتی از بودجه آنها توسط دولت تأمین می‌گردد، بانک‌ها، مؤسسات بیمه‌ای، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، شهرداری‌ها و شرکت‌های تحت پوشش آنان و نیز مؤسسات و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است از قبیل سازمان تأمین اجتماعی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان صنایع ملی ایران، شرکت‌های هواپیمایی، سازمان انرژی اتمی، اعضای هیئت علمی و کادر اداری دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور، مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان و دانشگاه آزاد اسلامی.

ب- سایر دستگاه‌ها و سازمان‌ها و شرکت‌ها و مراکز تولیدی و توزیعی و خدماتی که تحت پوشش قانون کار یا مقررات تأمین اجتماعی و قوانین خاص هستند.»

۱. ماده (۲۱) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «ماده ۲۱- کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) از نیازهای استخدامی و تأمین نیروهای مورد نیاز خود را اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی، شرکتی که وفق ضوابط و مجوزهای مربوط و جایگزینی نیروهای خروجی خود اخذ می‌نمایند به خانواده‌های شاهد، جانبازان و آزادگان، همسر و فرزندان شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، فرزندان و همسران آزادگان یک سال و بالای یک سال اسارت، اسرا و خواهر و برادر شاهد اختصاص دهند و پنج درصد (۵٪) سهمیه استخدامی را نیز به رزمندگان با سابقه حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه‌ها و همسر و فرزندان آنها و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان کمتر از یک سال اسارت اختصاص دهند.

تبصره ۱- ...»

تبصره ماده (۳۲) و ماده (۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری^۱ و اعتبارات طرح‌های عمرانی و یا سایر عناوین از جمله حاکمیتی و تصدی‌گری موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده (۴۵) قانون مدیریت خدمات کشوری^۲ خدمت نموده و یا می‌نمایند با طی مراحل گزینش (با رعایت تبصره (۲) بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵)^۳ به صورت استخدام

۱. ماده (۱۷) و ماده (۳۲) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ کمیسیون مشترک رسیدگی به لایحه مدیریت خدمات کشوری مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱۷- به دستگاه‌های اجرایی اجازه داده می‌شود از طریق مناقصه و با عقد قرارداد با شرکت‌ها و مؤسسات غیردولتی بر اساس فعالیت مشخص، حجم کار معین، قیمت هر واحد کار و قیمت کل به طور شفاف و مشخص بخشی از خدمات موردنیاز خود را تأمین نمایند. در صورت عدم مراجعه متقاضیان، اجازه داده می‌شود با رعایت قانون برگزاری مناقصات و تأیید سازمان از طریق ترک تشریفات مناقصه اقدام گردد.

تبصره- ...

ماده ۳۲ - ...

تبصره- دستگاه‌های اجرایی می‌توانند در شرایط خاص با تأیید سازمان تا ده درصد (۱۰٪) پست‌های سازمانی مصوب، بدون تعهد استخدامی و در سقف اعتبارات مصوب افرادی را به صورت ساعتی یا کار معین برای حداکثر یک سال به کار گیرند.»

۲. ماده (۴۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ کمیسیون مشترک رسیدگی به لایحه مدیریت خدمات کشوری مجلس شورای اسلامی: «ماده ۴۵- از تاریخ تصویب این قانون، استخدام در دستگاه‌های اجرایی به دو روش ذیل انجام می‌پذیرد:

الف- استخدام رسمی برای تصدی پست‌های ثابت در مشاغل حاکمیتی.

ب- استخدام پیمانی برای تصدی پست‌های سازمانی و برای مدت معین.

تبصره ۱- ...»

۳. ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «ماده ۴۴- ...

و- ...

تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۹۰/۱۱/۱۸) رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه، جانبازان، آزادگان و همسران شهدا، جانبازان و آزادگان فرزندان شاهد و جانباز و آزاده از شرط جنسیت برای استفاده از سهمیه استخدامی معاف و دستگاه‌های مشمول این قانون موظفند بدون الزام به رعایت شرط سنی، تحصیلی، معدل و

رسمی اقدام نمایند. اعتبار مورد نیاز این حکم از محل ردیف ۸۸-
 ۵۵۰۰۰۰ به مبلغ پنج هزار میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال در اختیار
 دستگاه‌های اجرایی ذی ربط قرار می‌گیرد.

...

▪ دیدگاه عدم مغایرت

مجلس شورای اسلامی به موجب بند الحاقی سابق، دستگاه‌های اجرایی را مکلف به استخدام و نیز تبدیل وضعیت استخدامی ایثارگران با طی مراحل گزینش و بدون الزام به رعایت شرط سنی، تحصیلی و آزمون کرده بود. اطلاق حکم پیش‌گفته در مواردی که افراد از توانایی جسمانی یا صلاحیت علمی لازم برخوردار نبودند، مغایر با نظام اداری صحیح و بند (۱۰) اصل (۳) قانون اساسی شناخته شد. اکنون که عبارت «بدون الزام به رعایت شرایط سنی، تحصیلی و آزمون» از متن بند حذف شده است و قانون‌گذار به لزوم رعایت «بند (و) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم» در استخدام این قبلی افراد تصریح کرده است، اشکال فوق رفع شده است.

▪ دیدگاه عدم ابهام

دستگاه‌های اجرایی به موجب حکم بند الحاقی پیشین، به استخدام و نیز تبدیل وضعیت استخدامی کلیه‌ی ایثارگرانی که با عناوین مختلف در دستگاه‌های مذکور شاغل هستند و رابطه‌ی شغلی آنها به صورت پیمانی، قرارداد انجام کار معین یا شرکتی از جمله کارگری، روزمزد و حجمی است، موظف شده بودند. این در حالی بود که مقصود قانون‌گذار از حکم پیش‌گفته روشن نبود و مشخص نبود آیا استخدام رسمی کارگر ایثارگری که حتی یک روز یا یک هفته به عنوان نیروی روزمزد یا کار معین در یک دستگاه اجرایی مشغول بوده است را مقرر کرده است یا خیر و دارای ابهام اعلام شد. حال که در اصلاحات این بند، عبارت «از جمله کارگری، روزمزد و حجمی» حذف شده است و الزام استخدام رسمی محدود به

→

آزمون و با احراز شرایط عمومی گزینش با هماهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران و از ابتداء، آنان را به صورت رسمی قطعی استخدام نمایند.»

کارکنان پیمانی، قرارداد انجام کار معین یا شرکتی شده است، ابهام مذکور رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۱) تبصره (۲۱)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۲۱-

الف - ...

[در بند الحاقی (۴) تبصره (۲۱)، عبارت «با رعایت قوانین و مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و با احتساب سنوات تدریس» بعد از عبارت «مکلفند» اضافه می‌شود.]

بند الحاقی ۴- وزارت آموزش و پرورش و سازمان امور اداری و استخدامی کشور مکلفند با رعایت قوانین و مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و با احتساب سنوات تدریس نسبت به استخدام معلمان طرح مهرآفرین از محل باقی مانده مجوزهای استخدامی استفاده نشده و همچنین کلیه معلمان قرآنی اقدام نمایند. بار مالی ناشی از اجرای این بند از محل ردیف ۱۲۷۵۰۳ وزارت آموزش و پرورش در سقف پانصد میلیارد (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تأمین می‌گردد.

▪ دیدگاه عدم ابهام

بند الحاقی پیشین وزارت آموزش و پرورش را مکلف به استخدام معلمان طرح مهرآفرین و معلمان قرآنی کرده بود و بار مالی آن را از محل ردیف ۱۲۷۵۰۳ وزارت آموزش و پرورش تأمین کرده بود. این در حالی بود که حکم پیش گفته از جهاتی واجد ابهام شناخته شد: اولاً مطابق مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، افرادی که سابقه همکاری با واحدهای دولتی آموزشی و تربیتی آموزش و پرورش را داشته‌اند، صرفاً پس از گذراندن دوره مهارت‌آموزی یک‌ساله در دانشگاه فرهنگیان یا دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی به‌کارگیری خواهند شد. در نتیجه روشن نبود تکلیف فوق با رعایت شرایط استخدامی فوق‌الذکر مقرر

شده بود یا خیر. ثانیاً پیش‌بینی تأمین بار مالی این حکم از محل ردیف ۱۲۷۵۰۳ وزارت آموزش و پرورش، از این حیث که آیا مبلغ پیش‌بینی شده در ردیف مذکور، برای این میزان استخدام دارای منابع کافی بود یا خیر. اکنون قانون‌گذار در راستای رفع دو ابهام فوق، اولاً به «رعایت قوانین و مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی» تصریح کرده است. ثانیاً مطابق توضیح مجلس شورای اسلامی، در ردیف ۱۲۷۵۰۳ که ردیف کلی وزارت آموزش و پرورش است، اعتبار لازم جهت اجرای این بند ملاحظه شده است. بنابراین دو ابهام مذکور منتفی است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی (۴) تبصره (۲۱)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۲۱-

الف - ...

[بند الحاقی حذف می‌شود.]

▪ دیدگاه عدم ابهام

به موجب حکم بند الحاقی سابق، بخشی از «اعتبارات موضوع این بند» برای سالن‌های بسیج اختصاص پیدا می‌کرد. این در حالی بود که مقصود قانون‌گذار از «اعتبارات موضوع این بند» روشن نبود و مقرره‌ی پیشین از این حیث واجد ابهام شناخته شد. اکنون که بند الحاقی به کلی از مصوبه‌ی اصلاحی حذف شده است، ابهام فوق نیز رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

با توجه به حذف بند الحاقی تبصره (۲۱)، بررسی موضوع از حیث مغایرت با قانون اساسی و موازین شرع، سالبه به انتفای موضوع است.

* * *

تبصره ۲۱-

الف - ...

[متن زیر جایگزین بند الحاقی می شود:]

بند الحاقی - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مجاز است با همکاری وزارت جهاد کشاورزی (سازمان امور اراضی) به منظور تهیه نقشه و اطلاعات توصیفی و مکانی اراضی کشاورزی، در صورت درخواست کشاورزان متقاضی صدور سند مالکیت، به ازای هر هکتار مبلغ سیصد هزار (۳۰۰،۰۰۰) ریال از متقاضی صدور سند مالکیت مفروز اراضی کشاورزی اخذ و به حساب خزانه داری کل کشور واریز و معادل صد درصد (۱۰۰٪) تا سقف شش هزار میلیارد (۶،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال طی ردیف ... در اختیار سازمان ثبت اسناد و املاک کشور قرار داده تا با استفاده از ظرفیت های بخش دولتی و خصوصی نسبت به تهیه نقشه های مربوط اقدام و اسناد مالکیت حدنگاری اراضی کشاورزی را صادر نماید.

▪ دیدگاه عدم ابهام

قانون گذار در بند پیشین، وزارت جهاد کشاورزی را مجاز به اخذ مبلغی از متقاضی گواهی صدور سند اراضی کشاورزی در راستای هزینه کرد در قالب طرح حدنگاری اراضی کشاورزی کرده بود. این در حالی بود که تاکنون سازمان ثبت اسناد و املاک کشور متکفل اجرای طرح حدنگاری در کشور بوده است و نسبت حکم مذکور با وظایف سازمان ثبت در این خصوص روشن نبود و از این منظر واجد ابهام دانسته شد. حال که در مصوبه ی اصلاحی، تکلیف فوق به عهده ی سازمان ثبت قرار گرفته است و وزارت جهاد تنها ملزم به همکاری با سازمان ثبت شده است، ابهام سابق رفع شده است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند الحاقی تبصره (۲۱)، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

* * *

تبصره ۲۱-

الف - ...

[بند الحاقی حذف می شود.]

▪ دیدگاه عدم مغایرت

به موجب حکم بند الحاقی سابق، در صورت اعمال قیمت تکلیفی برای محصولات واحدهای تولیدی، یارانه‌ی جبران زیان از محل منابع حاصل از افزایش نرخ سوخت برای بنگاه‌های تولیدی مرتبط تأمین و در سهم تولید منظور می‌شد. این در حالی بود که قانون‌گذار برای عمل به تکلیف مذکور، ردیف و سقف بودجه‌ای در نظر نگرفته بود و در نتیجه مقرره‌ی پیشین مغایر با حکم ذیل اصل (۵۳) قانون اساسی شناخته شد. حال با حذف این بند الحاقی، وجهی برای اشکال مذکور متصور نیست.

▪ دیدگاه عدم ابهام

مطابق حکم بند الحاقی پیشین، در صورت اعمال قیمت تکلیفی برای محصولات، یارانه‌ی جبران زیان از محل منابع حاصل از افزایش نرخ سوخت تأمین و در سهم تولید منظور می‌شد. اما قانون‌گذار در ادامه، تحویل کود شیمیایی اوره‌ی مورد نیاز کشاورزان را از حکم فوق مستثنی کرده بود. این در حالی بود که وجه استثنای مذکور روشن نبود و حکم بند الحاقی سابق از این منظر واجد ابهام اعلام شد. حال که بند الحاقی از مصوبه‌ی اصلاحی حذف شده است، ابهام شورا نیز منتفی است.

▪ نظر شورای نگهبان

با توجه به حذف بند الحاقی (۱) تبصره (۲۱)، بررسی موضوع از حیث مغایرت با قانون اساسی و موازین شرع، سالبه به انتفای موضوع است.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸):

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل یا جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

پژوهشکده شورای نگهبان

گزارش استدلالی

پژوهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی‌نیا، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵

تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۲۵۰۴۵

نمابر: ۰۲۱-۶۴۰۱۴۸۱۷

www.shora-rc.ir
nashr@shora-rc.ir